DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 12 ARALIK 82

3 DM 3.75 HFL 3 SFR 24 ÖS

Nr. 12 GÜLTIG vom 15 DEZEMBER bis 15 JANUAR

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

İşçi şirketlerinde kriz!

218 şirketin 10'u ayakta kalabilecek

1966 yılında kurulmasına başlanan bu şirketlerin sayısı 1982'de 300 bin ortağı ile 218'e ulaştı. Bunların ancak 112'si faaliyete geçirildi. Kâr getiren 36 şirket sanayi patronlarının eline geçti. Geri kalanlarının ancak 10 tanesinin yaşayabileceği hesaplanıyor.

Binlerce çileye katlanarak, birikimlerini yatıran gurbetçiler Türkiye'ye döndüklerinde bu şirketlerin hem emekçisi, hem efendisi olmayı düşünmüşlerdi.

Bu sonucu doğuran ve emekçileri hüsrana uğratan, büyük tekellerin 24 Ocak kararlarıyla yürürlüğe konulan ekonomi-politikasıydı.

ARKA KAPAKTA

YENİ YILINIZ KUTLU OLSUN

Okurlarımıza

Bu sayıdan itibaren gazetemiz, bayilerde 3 DM', derneklerde 2,5 DM'den satılacak. Abone ücretlerinde bir değişiklik yapılmamıştır.

ABD,Basra körfezinin savunulması görevini cuntaya verdi

8. SAYFADA

"Yeni ekonomik önlemler paketi" zamlarla açıldı

Dört aydır beklenen "Yeni ekonomik önlemler paketi" petrol zammıyla açıldı. Zamlar birbirini izliyor. Cunta ekonomik açıdan çözümsüzlük içinde. Bu nedenle baskı politikalarını arttırarak sürdürecekler.

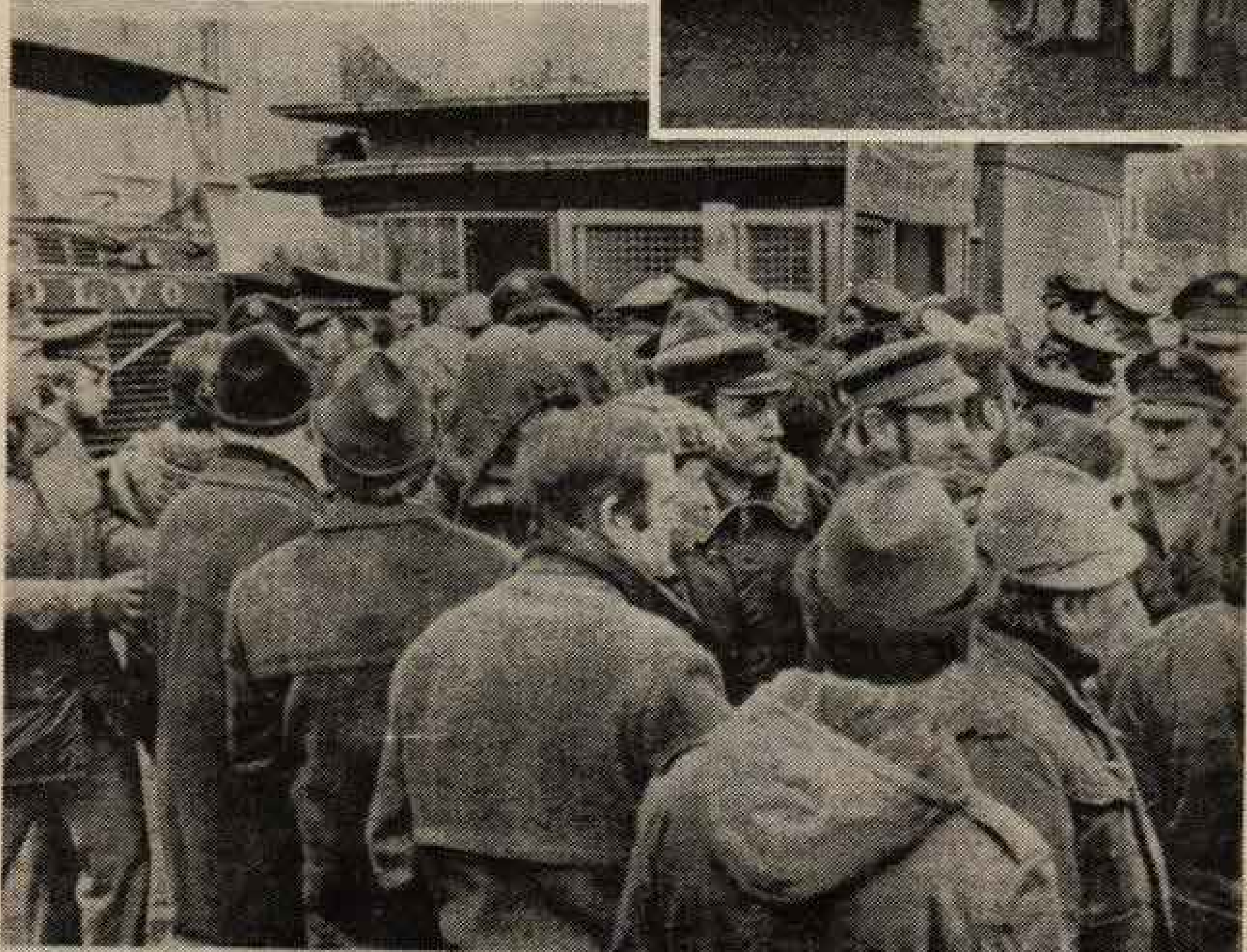
9. SAYFADA

İşten atılmalara karşı direnişler yayılıyor

Kassel ENKA işçilerine polis saldırdı

İşçiler firmanın kapatılmasını istiyor. Açlık grevleriyle, "halk insiyatifleri" kurarak, gösteri yürüyüşleriyle direnişlerini iki yıldır sürdürüyorlar.

14. SAYFADA

Fabrikadan mal çıkartan kamyonu engelleyen işçilere polis saldırdı.

İÇ SAYFALARDA:

Maraş unutulmayacaktır!

5. SAYFADA

12 Eylül öncesini ve sonrasını tartışıyorlar

TKEP ve TKP/İşçinin Sesi adına Yürükoğlu'nun görüşleri

12-13. SAYFADA

TKP Genel Sekreterinin, Demokrat Türkiye'nin yönelttiği sorulara vereceği yanıtlar bize ulaştırılmadığı için yayınlayamıyoruz.

DEMOKRAT TÜRKİYE'DEN

OKURLARLA SÖYLEŞİ

Bu satırları 1982'nin son günlerinde okuyacaksınız. Bir dahaki sayıda bir yıl sonra buluşacağız, yani 1983'ün Ocak ayında. Gazetelerde töredendir okurların **"Yeniyılını"** *kutlamak, büyüklerin* **"Yeni yıl mesajlarını"** *derece sırasına göre yayınlamak. Ayrıca geride bırakılan yılda yaşanan olayların bir dökümünü vermek, bir de* **"Yılın adamını"** *seçmek...*

İsterseniz bu görevlerimizin sonuncusundan başlayalım. Bu yıl bizler Demokrat Türkiye olarak "yılın adamı" Kenan Paşa'yı seçtik. Hemen korkmayın, işkence, idam, zindan, faşizm diye sıralamayacağız. Onun yüce kişiliğini, başarıyla dolu sayısız hizmetlerini kazandığı ünvanlardan, adının ihtişamından ve uzunluğundan bile öğrenebiliriz. Bir kez de birlikte okuyalım: **Türk Silahlı Kuvvetleri Genel Kurmay Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Başkanı, Devlet ve Hükümet Başkanı, Cumhurbaşkanı, Orgeneral Hukuk Doktoru Kenan Evren Paşa!** *Bu arada atladıklarımız olduysa siz tamamlayın lütfen!*

Üzülerek ifade edelim ki bu büyüğümüzün ve de ondan sonra gelen daha küçük büyüklerimizin **"Yeni yıl mesajları"** *elimize ulaşmadığından yayınlayamıyoruz. Nasıl olsa bu mesajları, daha sonra makyajlı basından okuyacaksınız.*

Öteki görevlerimize gelince: Bir yılın dökümünü, **"Yeniyıl"** *dan daha önemli olan 12 Eylül'ün ikinci yılında yayınlamıştık. Açlık, işsizlik, yoksulluk, enflasyon, zam-zulüm sıralayarak yeniden sinirlerinizi bozmak istemiyoruz.*

Yılbaşı eğlence yerlerinin, yerlerini Demokrat Türkiye çalışanları da bilmediklerinden maalesef sizlere de yazamıyoruz. Zaten Almanlar, o yerlere yabancıları sokmuyorlar. Öteki ülkelerde de benzer örnekler var. İsteseydik öğrenir yazabilirdik. Ancak yayınımıza aldanarak eğlence yerlerine girenlerden kafası, gözü patlatılanların sorumlusu biz olmaz mıydık? En selamet yol bilmemek! Kenan Paşamızında Türkiye'deki raconu öyledir. **"Bilmiyorum, görmedim, işitmedim!"**

Gelelim Demokrat Türkiye'nin okurlarına mesajına ya da yeniyıl dileğine. **"Yeniyılınız Kutlu Olsun!"** *demek yeter mi? Pek kuru, pek yavan. Yüreğinin yarısı Türkiye'de, yarısı yaban elde param parça kişilerin, parçalanmış ailelerin ortak özlemlerini dile getiren bir söz bulmalı.* **"sevdiklerimizle bir arada, can cana mutlu bir yıl..."** *mı desek? Ama nerede? Bulunduğumuz yabancı ülkede mi, yoksa Türkiye'de mi?.. İkisi de olanaksız gibi. Almanlar, 6 yaşından yukarı çocukları bile bırakmıyorlar analarının yanına! Öteki ülkeler de pek farklı değil, hele bir vize belası var ki düşman başına!.. Bizim ne işimiz vardı yaban ellerde? Kalkıp topluca gitsek mi kendi ülkemize? Hani o günler? Demesi kolay! Almanlar kovuyorlar da yine gitmiyoruz, gidemiyoruz. Neden gidemiyoruz? Bu nedenleri hepimiz biliyoruz. Ayrıca adı büyük Kenan Paşa'nın zindanları bekliyor birçoklarımızı... Kazasız belasız ülkemizde mesken tutabilenlerimiz oldu diyelim. Demir parmaklıklar ardında hücrelere kıstırılmış canları yok mu onların? Birinin olmasa ikisinin vardır kuşkusuz. O zaman,* **"sevdiklerimizle bir arada mutlu bir yıl..."** *sözü yine havada kalmıyor mu?*

Başka bir ifade bulmalıyız mutlaka, tüm halklarımızı kucaklayan bir ifade. Örneğin, **"halklarımızla birlikte hapishanesiz ve kışlasız mutlu bir yıl!.."** *Bu da güzel bir dilek ama sıkıyönetim mahkemeleri bitmeyecek önümüzdeki yılda da. Aradan geçen iki yıllık süre içinde en yakın canlarını kaybetmiş anaların, bacıların, boynu bükük bebelerin gözyaşları dinecek mi? O da kalmışki milyonların diline kilit vurulan bir ülkede mutluluk aranamaz.*

"Kahrolsun Faşist Cunta!", **"Kahrolsun Faşizm!"**, **"Halklara Özgürlük!"** *sloganları mı yeniyıl mesajımız olsa? Neye yarar? Bir an için öfkemizi boşaltmış oluruz ancak.* **"Kahrolsun!"** *demekle kahrolacaklar, kahrolmuyorlar. Faşizmi kahretmek için mücadele etmek gerekir...*

İşte budur yeniyıl mesajımızı, mücadele... Kollardan kelepçeyi, dillerden kilidi kıracak, zindanları boşaltacak bir mücadele... Halklarımızın kurtuluşu için, özgür ve bağımsız demokrat bir Türkiye için mücade... Ama saflarımızı sıklaştırarak, omuz omuza dayanışarak örgütlü mücadele...

Bu inançlarla yeni yılınızı kutluyoruz.

Gelecek güzel günlere merhaba diyoruz.

GENSCHER'İN ANİ ZİYARETİ

Federal Almanya Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Genscher, 20 Kasım'da Ankara'ya ani ve günlük bir ziyaret yaptı. Genscher'in bu ziyareti, Reagan'ın Türkiye'ye ekonomik yardımın başlatılması için Avrupalılara yaptığı baskısının ilk sonucu olarak değerlendirildi.

Ziyaret sırasında yapılan görüşmelerde **"ekonomik yardım ve Avrupa'daki Türklerin durumunun"** konuşulduğu açıklandı. Bu geziyi izleyen günlerde Bonn Hükümeti; Federal Parlamento'ya Türkiye'ye yapılacak ekonomik yardımların serbest bırakılmasını savunan bir rapor sundu. Rapor'da yardımların **"demokrasiye geçiş"** 'e yardımcı olacağı ileri sürüldü.

Gezinin ardından, Almanya'da siyasi iltica talebinde bulunan bazı siyasi parti ve örgüt görevlilerinin, DİSK yöneticilerinin iltica talepleri ardı ardına reddedildi. Böylece bu görüşmede Türkiyede'ki yönetimin karşıtları hakkında da bir anlaşmaya varıldığı ortaya çıktı.

EVREN'İN GEZİLERİ

Evren Anayasa oylamasının sonuçlarının kesinleşmesinden hemen sonra sivile soyunmuş olarak ilk gezisini 20-25 Kasım tarihleri arasında Samsun, Ordu-Fatsa, Artvin ve Kars'a yaptı. Kendisine refakat eden MGK üyeleri Kara ve Hava Kuvvetleri komutanları da sivil giyinmişlerdi.

Evren'in Cumhurbaşkanı olarak ilk gezisi için, 12 Eylül öncesi sol potansiyelin güçlü olduğu bu bölgeleri seçmesi üstü kapalı bir tehdit ve zafer gösterisi olarak değerlendirildi.

Evren önümüzdeki günlerde Uzak Doğu gezisine çıkacak. Evren Pakistan'a, Çin Halk Cumhuriyeti'ne, Endonezya'ya oradan da Güney Kore'ye geçecek.

Cuntanın şefi bu gezisine yeni bir ünvan daha kazanmış olarak çıkıyor. İstanbul Üniversitesi Senatosu Evren'e **"Fahri Hukuk Doktorluğu"** verdi. Bu ünvan bugüne kadar, Mustafa Kemal Atatürk'e, İsmet İnönü'ye ve Burhan Felek'e verilmişti.

TÜRK-ABD İLİŞKİLERİNDE AÇIKLIK

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Robert Strausz Hupe'nin 16 Kasım tarihinde **"Türkiye ile ABD arasındaki yeni anlaşmaya göre modernleştirilecek havaalanlarına askeri malzeme depolanacak"** demesi üzerine Türk-Amerikan ilişkileri tekrar tartışma konusu oldu. Bu açıklama karşısında bir süre sessiz kalan yönetim, basındaki eleştiriler karşısında anlaşmayı doğrulamak zorunda kaldı.

Milli Savunma Bakanı Haluk Bayülken 30 Kasım tarihinde mevcut havaalanlarının modernleşmesi ve yeni havaalanlarının kurulması için ABD ile bir anlaşmaya varıldığını itiraf etti. Anlaşmaya göre 10 yeni havaalanı daha yapılacak. Bu alanların kesinleşenlerinden birisi de Muş Havaalanıdır.

Anlaşmanın NATO çerçevesinde olduğu ileri sürülüyor. Bu nedenle Danışma Meclisinden geçmeyecek! Geçse de değişen bir şey olacak değil ya!..

Bu açıklamanın yapıldığı günlerde Dışişleri Bakanı İlter Türkmen Sovyetler Birliğini ziyaret etti. Bu ziyaret ilişkilere yeni bir zeminde yeniden başlamak çabası olarak yorumlanıyor.

(Ayrıntılı haber 8. sayfada)

"BİZ BAŞLA DEYİNCE BAŞLAR

Anayasa oylaması sonuçlarının açıklanmasından hemen sonra, Evren in **"seçimler Ekim 83'te yapılacak"** demesi üzerine, basında yeni kurulacak partiler konusunda haberler yer almaya başladı. Bazı Danışma Meclisi üyeleri kurulacak siyasi partilerin sayıları üzerinde bir tartışmayı başlattılar. Yüzde 91'lik evet oyunu toplayacak bir **"Merkez Partisi"** 'nin kurulması istendi. Bazı üyeler iki, bazıları üç partili sistem önerdiler. Köşe yazarları da bu tartışmaya katıldılar. Özellikle **"Merkez Partisi"** önerisi tepkiyle karşılandı.

Bu arada dedikodu sütunlarında da bazı isimler ortaya atıldı. Bunların arasında Turgut Özal ve Başbakan Ulusu'nun yanı sıra MÜmtaz Soysal, Alpaslan Işıklı, İsmail Cem, Mehmet Pamak, Muzaffer Ender ve Hüsamettin Cindoruk'un isimleri geçti. Mümtaz Soysal, İsmail Cem ve Alpaslan Işıklı'nın tüm solu kapsayacak bir Sosyal Demokrat parti kurma çabasında oldukları, Mehmet Pamak ve Muzaffer Ender'in de MHP tabanına, Hüsamettin Cindoruk'un ise AP tabanına oynadığı dedikodu sütunlarına yansıdı.

İş çevrelerinin Turgut Özal için 800 milyon, Ulusu için ise bir milyar lira topladıkları duyuldu. Ayrıca Ulusu örtülü ödenekteki 25 milyar liranın bir kısmının işleyeceği de söyleniyor.

Evren'in Artvin gezisinde **"..biz başla deyince siyaset başlar, daha başla demedik"** sözleri bu tartışmaların tadını kaçırdı, basın tekrar suskunluğa büründü.

Türkiye'de NE VAR NE YOK

YENİ YASAL DÜZENLEMELER

Kenan Evren'in bir yıl içerisinde yeni anayasaya dayanarak 52 yasa çıkartılmasını istemesi üzerine, Hükümet, Danışma Meclisi'nden kanun hükmünde kararname yetkisi istedi. Devlet Bakanı Öztrak DM'ne Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve çok önemli bir-iki yasanın gönderileceğini, bunun yanı sıra bir yetki tasarısının da hazırlandığını söyledi. Öztrak, bu arada Anayasa'ya göre yapılması gereken yasal düzenlemelerin hükümetçe yapılacağını, böylece seçimlere kadar tüm yasal düzenlemelerin bitirileceğini açıkladı. Yeni yasal düzenlemelerin arasında: Siyasi Partiler Yasası, Seçim Yasası, Olağan Üstü Hal Yasası, DGM, Sendikalar, Dernekler ve Meslek Kuruluşları, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri yasası yer alıyor.

Bu yasal düzenlemelerle her konuda çeşitli kısıtlamalara gidileceği ve Devlet'e karşı eylemlerin cezalarının arttırılacağı anlaşılıyor.

ASGARİ ÜCRET NET 10 BİN LİRA

Geçtiğimiz ayın önemli konularından birisi de Asgari Ücret Komisyonu'nun toplantısıydı. Toplantı öncesinde işçiler adına katılan TÜRK-İŞ temsilcileri ile işveren ve hükümet temsilcileri arasında karşılıklı söz düellosu sahnelendi. TÜRK-İŞ 19 bin 500 lirada diretirken, işveren ve Hükümet Temsilcileri en fazla 12 bin 600 lira teklif ettiler. Hangi bilimsel verilere dayanılarak yapıldığı belli olma-

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

HÜSEYİN EVLADIM NOLUYON, KENDİNE GEL!..

EYVAH ÇABUK TELEFON!..

TÜH BİZİM GİBİ KONDİSYONLU OLMADIĞINI DÜŞÜNMELİYDİK.

ÜST ÜSTE ON TANE VİDEO FİLMİNİ SEYREDİNCE, KOMAYA GİRDİ ZAVALLI HÜSEYİN!..

AMBULA

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63. 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1, Tel: (0221) 21 90 64

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim.

Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER IÇIN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

yan pazarlıklar sonucunda, ortası bulundu ve asgari ücret bürüt 15 bin lira olarak saptandı. Bu arada kabak Günaydın gazetesinin başında patladı. "**Asgari ücret arttırılmalıdır**" diye manşet attığı için Sıkıyönetim tarafından süresiz kapatıldı.

Hesaplamalara göre, asgari ücretin 1963 yılındaki işçinin alım gücüne ulaşabilmesi için en az 25 lira olması gerekiyordu.

Bu arada memur katsayılarında da ayarlamalar yapıldı. Katsayı 30'dan 34'e çıkarıldı. Bu, memur maaşlarında ortalama 1500 liralık bir artış sağlıyor.

ZAMLAR BİRBİRİNİ İZLİYOR

Anayasa oylamasına kadar bekletilen zamlar, oylamanın hemen ardından uygulanmaya başlandı. Petrole yapılan %20 oranındaki zammı, ulaş-

tırma hizmetlerindeki zamlar izledi. Bunun sonucunda da tüm gıda maddelerinde fiyatlar süratle arttı. Önümüzdeki günlerde petrole bağlı olduğu gerekçesiyle iğneden ipliğe kadar herşeye zam bekleniyor. **(Haberi 9. sayfada)**

BANKERZEDELER: UMUTLAR GİDEREK SÖNÜYOR

Gerek Başbakan Ulusu'nun "**Kimse mağdur edilmeyecek**" sözünün, gerekse Banker Tasfiye Kurullarının emrine 1 milyar lira ayrıldığı haberinin bankerzedeler arasında yarattığı iyimser hava son günlerde iyice dağıldı. Banker Tasfiye Kurullarının çalışmalarıyla ilgili basında yer alan haberler hiç te iç açıcı değil.

Tasfiye Kurullarının banker mallarını yok pahasına sattığı, satışların Mafya'nın denetiminde yapıldığı konuyla ilgili bir yetkili tarafından açıklandı. Şu ana kadar banker alacaklılarına bir kuruş ödenmedi. Banker mallarının tasfiyesi sırasında yeni milyonerler yaratılıyor. Bankerzedeler arasında "**iç bir tas soğuk su**" esprisi yayılmış durumda.

Bu arada banker Kastelli'nin sahibi olan Cevher Özden hakkında açılan dava sonuçlandı. Emniyeti suistimalden beraat eden Kastelli, karşılıksız çek vermekten, basının gözyaşları arasında 15 ay hapse, 18 bin lira ağı para cezasına mahkum oldu. Kastelli mahkeme sonucunda:"**Halkın karşısında temize çıktım**" dedi.

ALTIN KARARNAMESİ KARAYA OTURDU

Altın fiyatları dünyadakinin aksine Türkiye'de sürekli artıyor. Banka ve bankerlere olan güvensizlik, ağızlarda dolaşan yeni bankalar yasası ve faizlerin düşürüleceği söylentileri sonucu halkın altına hücumu, bunun en büyük nedeni.

Bu gidişe müdahale etmek için Hükümet bir Altın Kararnamesi çıkardı ve altın fiyatlarının bundan sonra Merkez Bankası'nca saptanacağını açıkladı. Bu açiklama önce piyasada bir durgunluk yarattıysa da, daha sonra altın fiyatları eskisinden de hızlı artmaya başladı. 16 Kasım günü 18 bin 200 lira olan Cumhuriyet altını Aralık başında 24 bin lirayı aştı.

Şu anda altın piyasasında biri Merkez Bankası'nca açıklanan, diğeri serbest piyasada oluşan ikili bir fiyat sistemi var.

Bankalar Kararnamesi'nden önce, ona hazırlık olarak düşünülen bu kararnamenin böylesine tersine işlemesi üzerine Maliye Bakanı Kafaoğlu basına "**Altına yatırım yapan kaybeder**" diye demeç vermek zorunda kaldı. Bunun üzerine altın fiyatlarında önce bir durulma, daha sonra bir miktar gerileme görüldü. Ama bu gerileme de devam etmedi. Cumhuriyet altını gazetemizin baskıya girdiği sırada 22 bin 100 liradan işlem görüyordu.

BANKALAR YASASI ÇIKACAK MI?

Son sekiz ayın sorunu olan bankalar ve faiz konusunda düzenlenen toplantıların sayısını maliyeciler bile unutmuş durumda.

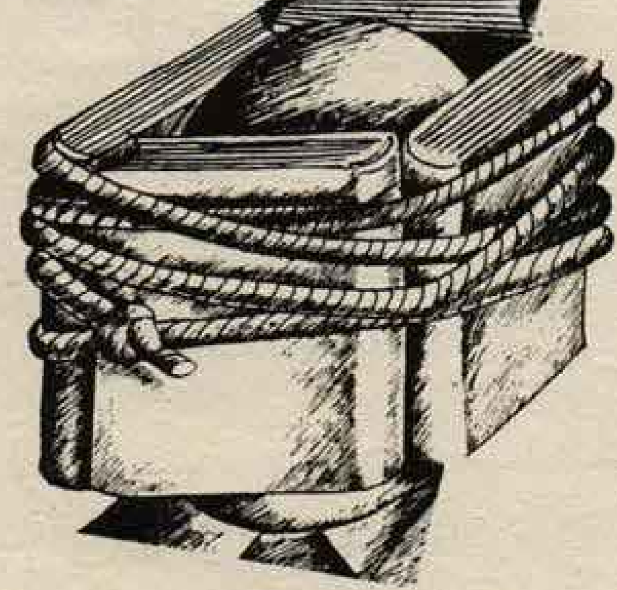
Maliye Bakanı Kafaoğlu'nun aylardan beri üzerinde çalıştığı "**Banka ve faizlerle ilgili tedbirler**" paketi bir türlü aşılamıyor. Saatler boyu süren tartışmalardan somut sonuç verecek bir ürün çıkmış değil. Basında yer alan "**Bankaların ikinci patronu devlet olacak**" haberiyle, "**...insanımızın tasarruf fikrini öldürecek banka tasfiyelerine gidemeyiz. Bu tür yaklaşımlar iyi olmaz. Ayrıca üst kademe de tasfiye ve iflas istemiyor**" sözleriyle halka teminat verilmeye çalışılıyor. Bankalardan mevduat kaçışı durdurulmak isteniyor. Birçok özel bankanın güç durumda olduğu biliniyor. Bakalım üst kademelerin iflas ve tasfiye istememeleri bankaları nasıl kurtaracak?

Bankalar konusunda belirsizlik sürerken, mevduat faizlerinin yeniden düzenlenmesi kesinleşti. Şimdi yüzde 37.5 olan vadeli mevduat faizlerinin 1983 yılında yüzde 34'e veya 32'ye düşürüleceği anlaşıldı. Bu işlem devlet bankaları aracılığıyla uygulamaya konulacak. Şu andaki devlet tahvillerinin faiz oranlarıda bu civarda.

MAHKEMELER SÜRÜYOR

Sıkıyönetim mahkemelerindeki yarılamalar devam ederken İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı Yazarlar Sendikası yöneticileri hakkında dava açıldığını açıkladı. Davaya önümüzdeki günlerde başlanacak.

Öte yandan Ankara'da görülmekte olan Devrimci Yol merkez davasında sorgular başladı. DİSK ve Barış derneği davaları da sürüyor. Bu arada çeşitli bölgelerde yeni davalar açıldı. Uşak Devrimci Yol, Uşak TDKP, Diyabakır TİKKO, İstanbul Devrimci Sol ek davası, Maraş Devrimci Halkın Biliği davaları da başladı. **(Ayrıntılı haberi 10. sayfada.)**

KİTAP FUARI VE YASAKLANAN KİTAPLAR

Türkiye'nin ilk kitap fuarı geçtiğimiz ay içinde yapıldı. 13-20 Kasım tarihleri arasında Taksim Marmara Etap otelinde açılan fuara Türkiye'deki belli başlı yayınevlerinin tümü katıldı. Çeşitli yazarların katıldığı kitap imzalama günleri yapıldı.

Bir yandan kitap fuarı sürerken, öte yandan mahkemelerin kitap toplatma ve yasaklama kararları birbirini izliyor. "**Sol Yayınları**" ve "**Bilim ve Sosyalizm Yayınları**" nın tüm kitaplarına el konulmasından sonra, çeşitli yayınevlerinin 35 kitabı geçtiğimiz ay içinde toplatıldı. Bunların arasında ilk kez 10 yıl önce yayınlanmış ve bugüne kadar 3 baskı yapmış "**Benden selam Söyle Anadoluya**" nın 4. baskısı da yer alıyor.

ÜNİVERSİTELER KARIŞTI

YÖK kararlarının uygulanmaya konulmasından bu yana üniversitelerde başlayan kargaşa sürmektedir. Bir yandan istifalar artarken, öte yandan kura çekimi sonucu yeni görevlere atanan Profesör ve Doçentlerin yeri boş kaldı. Bunlara görevden uzaklaştırılanlar da eklenince işler arapsaçına döndü. Şu anda sadece 7 üniversitenin öğretim görevlisi ihtiyacı 303.

Bu karış ıklıkta, ismi var, cismi yok, öğretim görevlisi hiç yok üniversiteler de ortaya çıktı.

Bu arada YÖK Denetleme Kurulu tüm öğretim görevlilerinden derslerde okuttukları ve öğrencilerine "**tavsiye ettikleri**" kitapların listesini isteyince, bilimin YÖK'ün sansürü altında yapılabileceği ortaya çıktı.

Bu ayın ilginç olaylarından birisi de Öğretmenler Günü kutlama töreninde Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın 5040 öğretmenin işine son verdiğini açıklaması oldu.

ECEVİT'E İZİN ÇIKTI

İsveç Başbakanı Olaf Palme'nin daveti üzerine, Sıkıyönetim Komutanlığı ve Genel Kurmay Sıkıyönetim Koordinasyon Başkanlığı tarafından Ecevit'e yurtdışına çıkma izni verildi. Ecevit İsveç'te 1982 Nobel Edebiyat ödülünü kazanan Gabriel Marquez onuruna düzenlenen törenlere katılacak. Ecevit'e bir yıl geçerli kırmızı diplomatik pasaport verildiği öğrenildi.

Ecevit'e yurt dışına çıkma izninin verilmesi, Avrupa Konseyi toplantısında "**demokrasiye geçiş**" sürecinde olumlu bir adım olarak nitelendirildi.

Ecevit gerek İsveç'e geçerken uğradığı Frankfurt havaalanında, gerekse İsveç'te kimseyle konuşmadı. Bu tutumu "**konuşmama koşuluyla çıkışına izin verildiği**" şeklinde yorumlandı.

TİYATROLARA DEVLET YARDIMI TARTIŞMALARA YOL AÇTI

Devletin tiyatrolara yapmayı kararlaştırdığı 50 Milyon liralık yardımın yarısı bir süre önce dağıtıldı. İstanbul'da 6, Ankara'da 2 özel tiyatro bu yardımdan yararlandı. Hangi ölçülere dayanarak dağıtıldığı anlaşılamayan yardımdan en büyük payı 5 Milyon lira ile Kenter Tiyatrosu aldı.

Ankara Komedi Sahnesi, Sanatevi ve Altan Erbulak-Erol Günaydın Tiyatrosu ise yardım için başvurmadıklarını açıkladılar. Bu tiyatrolar böyle bir yardımın tiyatrolarin bağımsızlığını zedeleyeceği ve devletin kontrolüne sokacağını söylüyorlar.

Devlet tiyatrolarının bu yılki ödeneği ise 780 Milyon lira.

KİM KALDI

Güner GÜNEŞ

Faşist Musolini ceza yasasının 141.maddesini "**ihlal etmekten**" *Türkiye Yazarlar Sendikası hakkında da dava açıldı. Sendikanın kapatılması, yöneticilerinin, 8-15 yıl arasında cezalandırılması istenmektedir. Suçlama hep o paravan suçlama,* "**gizli cemiyet kurmak (!)**", "**sınıf tahakkümü**", "**komünist toplum!**" *falan filan. Oysa bugün Italya'ya Komünist Partisinin siyasal iktidarda belirli bir ağırlığı vardır. Ne yapalım ki,* "**gerikalmış ülkelerin**" *faşist diktatörleri de geç kalmış olarak geliyorlar ve kökleri bir türlü kurumuyor.!*

Yazarlar Sendikası davasında bir noksanlık ilk bakışta dikkati çekmektedir. "**Gizli cemiyet (!)**" *yalnız yöneticilerden ibaret olmaz, bir Cemiyeti oluşturan üyeleridir. Bu nedenle sendikanın 370 üyesinin de madde hükmüne göre yargılanmaları gerekir. Eğer unutulmuşsa* "**ihbar**" *etmesi bizden! Ne yapalım, 100 binin üstünde anti-faşist yurtseverin faşizmin tezgahından geçtiği bir ülkede, yazarların ortada nane-molla dolaşmaları biraz ayıp olmaktadır. Bu nedenle Yazarlar Sendikasının kovuşturmaya uğraması, bir bakıma yazarlık onurunu kurtarmaya yönelik bir eylemdir. Ne ki tutuksuz yargılanmaları yine de onlar için bir* "**dezavantaj**" *sayılabilir.*

Darbeden bu yana, cunta, eline verilen faşizmin programını adım adım uygulamaktadır. Bugün ardımıza baktığımız zaman Isverenler Sendikası, Türk-Iş ve birkaç hayır cemiyetinden öte bir örgüt (siyasi parti, dernek, sendika, birlik, ya da değişik düzeyde bir örgütlenme) kalmamıştır.

İşverenler Sendikası ile Türk-İş'in ne mal oldukları belli. Bunları kim ve hangi yetkiyle, niçin kapatacaktı?.. Işbirlikçi tekelci burjuvazinin sembolik bir örgütüdür Işverenler Sendikası. Onların asıl örgütü, faşist generaller cuntasıdır. O yüzden bu kart generaller iki yıldan bu yana emperyalizmin ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin Türkiye'de sarsılan düzenini yeni baştan kurumsal düzenlemelerle sağlama bağlamak ve geleceklerini güvence altına almak için canla başla çalışıyorlar.

Türk-İş'e gelince... Fazla söze gerek var mı? CIA'nın kurduğu yönlendirdiği, yardım ettiği bir örgüttür bu. O nedenle de Cuntanın ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye ABD'nin kucağında yaşadıkça Türk-Iş de yaşayacaktır. Siz bakmayın Türk-Iş Başkanının bir ara Cuntaya karşı mızıkçılık yaptığına. "**Anayasa Taslağında**" *sendika üye ödentilerinin işçilerin isteğine bırakılmış olmasındandı o sancı. Çünkü Türk-Iş sendika ağalarının gelirlerinde belirli bir azalma olacak, CIA'nın yardımlarıyla yetinmek zorunda kalacaklardı. Cunta, farkına varır varmaz bu teknik hatasını düzeltti. Türk-Iş yöneticilerinin de sancıları kesilmiş oldu. Ardından Kenan Paşa'ya gönülden bir de* "**şilt**" *sundular.*

Bizim burada vurgulamak istediğimiz konu daha başka. Bir içsavaş ortamında yapılan faşist darbenin niteliği başlangıçta yeterince kavranamadı. 12 Eylül öncesi anti-faşist mücadelenin en ön saflarında yerlerini almış olan devrimciler, kitleler halinde zindanlara toplanırken, işkence ve operasyonlarda katledilirlerken, bir takım ilerici, demokrat çevreler sadece seyirci kalıyorlardı. Cunta "**teröristleri**" *temizledikten sonra onlara dikensiz gülbahçesi bir Türkiye teslim edecekti. Bu suskunluklarıyla Cuntanın cüretini daha da artırıyorlardı. Ama sıranın bir gün kendilerine de geleceğini hiç düşünmüyorlardı.*

Bugün 15 yıla kadar ağır hapis cezası ile İstanbul Sıkıyönetim mahkemesinde yargılanan Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanı Aziz Nesin, Cuntanın Istanbul'a Belediye Başkanı olarak atadığı bir generali görevinde kutlamak ve bazı dilekler iletmek için arkadaşlarını zorlamıştı. Nesin, daha sonra çağrılı olarak geldiği F. Almanya'da da pek kötümser değildi. Bir toplantıda sorulan sorulara kaçamak yanıtlar verdiğinden öfkeli grupların protestolarıyla karşılaşmıştı.

Aziz Nesin ve arkadaşlarının yine maşallahları var. Bugün zindanlarda ya sabır çeken bir kısım sanatçı, bilim adamı, demokratlar da ne yazık ki Cuntaya pembe gözlükle bakmışlardı. Bir yana bırakalım Disk, Töb-Der, Köy-Koop vb. kuruluşları, barışı savunan insanların bile tutuklanabileceklerini hesaba katan kaç kişi vardı? İster savaşı savunsunlar, ister barışı, faşizm kendi ideolojisi ile uyum içinde olmayan eylemli, eylemsiz tüm düşünen beyinlerin üstünden geçecektir.

Kitapların toplatıldığı, yazarlar ve yayınevi yönetmenlerinin "**sol yayın ve komünizm propagandası**" *gerekçesiyle kovuşturmaya uğradıkları sıralarda Istanbul Üniversitesinden bir profesör,* "**sansür filan yok kardeşim!**" *diyordu F. Almanya'nın bir kentinde,* "**Ben bilimsel düşüncelerimi istediğim gazetelerde yazabiliyorum!..**" *Daha sonra bu profesörün adını,* "**Üniversiteden tasfiye edilecekler**"*in listesinde okuduk. Sayın profesör* "**bilimsel düşüncelerini**" *şimdi üniversitede öğrencilerine bile anlatamayacaktır!*

Örnekleri aşma aşama çoğaltabiliriz. Son aylarda "**tedavi amacı ile**" *yurt dışına çıkabilmiş demokrat eski bir arkadaşla karşılaştık. Yarı şaka yarı ciddi,* "**Seni tutuklamadılar mı, nasıl gelebildin?**" *diye soracak olduk. Yüzünün rengi değişti. Biraz da kendini savunmak amacı ile olsa gerek,* "**Sen bakma, parti, sendika, dernek vb. kuruluşlara üye olmayanlara ve bu kuruluşlarla ilgisi bulunmayanlara pek dokunmuyorlar!**" *dedi!.. Peki ama geriye kim kalmıştı?.. Belki kalanlar vardı üç beş kişi. Onlar da övünsünler mi, dövünsünler mi?.. En iyisi yanıtı kendilerine bırakalım.*

Bu bağlamda Hitler faşizmini yaşayan bir Alman profesörün söylediklerini anımsamamak elde mi? Profesör, anılarını anlatırken bir yerinde şöyle diyor:

"**...önce komünistleri aldı götürdüler. Bana ne dedim, ben komünist değilim ki. Sonra sosyalistleri götürdüler. Bana ne dedim, ben sosyalist değilimki. Sonra sosyal demokratları götürdüler. Ben sosyal demokrat da değildim, aldırmadım. Sonra beni götürmeye geldiklerinde arkama baktım ki kimse kalmamış!..**"

Faşizmin gelişinde kılıflar ayrı da olsa yöntem pek değişmiyor. Hiç olmazsa bundan sonra aklımızı başımıza bir devşirebilsek... Işimiz zor ama teslim olmaya, umutsuzluğa kapılmaya yer yok. Cümle faşist diktatörlerin kaçınılmaz acı sonu, Türkiye Cuntasının kart paşalarını da beklemektedir. Hele toplumsal dinamiğin 10 yıl bile ara vermeden patladığı Türkiye'de...

Evren ve borazancılarının:

FATSA KORKUSU

Türkiye'de ilk kez bir devrimci Belediye başkanlığı seçimlerini kazanmıştı Fatsa'da. Bundan sonra Fatsa'lılar yönetmeyi öğrenmeye başladılar. Kendi kendilerini yönetmeyi, birlikte sorunlarını çözmeyi. Bu gelişme durdurulmalıydı. Halk yönetmeyi bir öğrenirse ne yapardı yöneticiler, egemenler. Bu korku yüzünden halka saldırıyorlar, Fatsa'ya saldırıyorlar...

- **Fatsa'ya terör devlet kuvvetleri tarafından "nokta" operasyonu ile girmiştir**
- **Evren ve tüm faşistler Maraş ve Çorum katliamlarını unutturmak için koro halinde Fatsa'ya, çamur atıyorlar**
- **Fatsa'da demokratik yerel yönetimin en güzel örneği verilmiştir**

Sait KOZACIOĞLU

Bir yandan Evren, bir yandan Tercüman gazetesi, Fatsa'yı dillerine doladılar. Evren referandum için halka gözdağı vermeye gittiği yerlerde, Tercüman geçen ay yayınladığı sözüm ona röportajlarla Fatsa'ya yeniden çamur atmaya başladılar. Anlaşılan Fatsa hem generaller çetesinin, hem de sivil gericiliğin bir kere görüpde bir daha unutamadıkları korkulu rüyaları oldu. 1979 Ekiminden 1980 Temmuzuna kadar Fatsa'da yaşanılan aylar elbet de unutulmayacak. Ama herhalde faşizmin çaldığı karalarla değil, o kısacık sürede gerçekleştirilen başarılarla, Türkiye'nin toplumsal hayatında açılan çığırla anılacak.

11 Temmuz 1980 - Fatsa böyle işgal edildi

FATSA'DA NELER OLDU

Fatsa Karadeniz yalısının tarihi ama küçük bir şehri. Şehir nüfusu 25 bin, köyleriyle beraber 110 bin. 45 milyonluk Türkiye'de küçük bir nokta. İşte bu noktaya 11 Temmuz 1980'de Türkiye Cumhuriyeti "**Nokta Operasyonu**" düzenledi. Fatsa adeta işgal edildi. İlk defa bu olayla Fatsa'nın adı gazete başlıklarına çıktı. Türkiye'nin her tarafındaki kanlı faşist katliamların, suikastlerin ve faşizme karşı silahlı direnişlerin haberlerinin yer aldığı gazete başlıklarına Fatsa adeta devlet zoruyla yerleştirilmişti. Çünkü Fatsa'da ne silahlı çatışma vardı, ne öldürme ne de yaralama olayları. Operasyona gösterilen gerekçeler bu durumu apaçık ortaya koyuyordu:

○ *DEMİREL*: **"Fatsa'da rahatsızlık**

○ *HÜRRİYET GAZETESİ, 10 Temmuz 1980*: **"Fatsa'da nokta operasyonu.** *Bir süreden beri 'Yeni bir düzen' kurulduğu belirtilen ilçede güvenlik kuvvetlerinin ve adaletin görev yapamadığı belirtiliyor. İki astsubayın özel görevle gittikleri Fatsa'da Devrimci Yol militanları tarafından kaçırıldığı haberi üzerine Mekanize Birlik ilçeyi kuşattı.- Genelkurmay Başkanı Evren'in Fatsa'ya gideceği bildiriliyor."*

Bu iddiaların tek dişe dokunur olanı "**Yeni bir düzen**" kurulduğu iddiasıydı. Diğerlerinin hepsi yalanlanmıştı. İlçenin AP, CHP ve MSP örgütlerinin başkanları Demirel'e telgraf çekerek "**Fatsa'da herhangi bir olay olmadığını, operasyonlarla huzurlarının bozulmamasını**" istemişlerdi. Fatsa kaymakamı "**İlçelerde anormal bir durum yok**" diye açıklama yapmıştı. Hatta operasyonun baş aktörlerinden olan Ordu Valisi astsubayların kaçırılması haberini bizzat yalanlamıştı. Bugün "**TERÖR ÜSSÜ FATSA**" diye röportajlar yayınlayan Tercüman gazetesinin başyazarına görede Fatsa'da operasyonu haklı kılacak bir olay yoktu. Nazlı Ilıcak şöyle yazıyordu: "**Fatsa'da olay var mı yok mu? Eğer bu ilçeyi Sovyetler Birliğinin 18. eyaleti gibi görmeyi içinize sindirir Azerbeycan'ın, Kırım'ın, Türkistan'ın kaderini paylaşmaya razı olursanız Fatsa'da olay yok.**"

Evet 10 Temmuz 1980'de Fatsa'da çatışma, öldürme, yaralama olayları yoktu ama Türkiye'nin hakim sınıflarını çileden çıkaran devrimci bir gelişme vardı.

NOKTA OPERASYONU

Türkiye'de 12 Eylülde kurulan askeri faşist diktatörlük Fatsa'da iki ay önce gerçekleştirildi. "**Nokta Operasyonu**" ile Fatsa'da Türkiye'nin yürürlükteki anayasası ve tüm hukuk düzeni devlet güçleri tarafından kaldırıldı. En temel insan hakları ayaklar altına alındı:

○ *HÜRRİYET, 12 Temmuz 1980*: **"Fatsa'da Nokta Operasyonu Tamamlandı** - *Fatsa'da günlerdir beklenen operasyon dün sabaha karşı 05.00 sıralarında gerçekleştirildi. Operasyonun başlamasıyla birlikte zırhlı araçlarla desteklenen askeri birlikler, ilçenin tüm köşe başlarını ve sokaklarını tuttular. Yıldırım hızıyla yapılan operasyon, kansız bir biçimde başarı ile sonuçlandı.*- **Sabahın ilk ışıkları ile birlikte başlayan operasyonda Belediye Başkanı Fikri Terzi Sönmez ve Belediye'nin kurduğu halk komiteleri yöneticileri gözaltına alındı.** *Askeri birliklerle jandarma ve polisin ortaklaşa yürüttüğü operasyon sonucu, Belediye Başkanı Terzi Fikri Sönmez'in Fatsa'da kurduğu düzen değiştirildi."*

Aynı günlerde Çorum'da sürüp giden faşist katliamları önlemek için kılını bile kıpırdatmayan devletin sözümona asayiş güçleri bu kez olaysız şehire de terörü soktular. Hem MHP hem de devlet terörünü. Operasyonun görünürdeki yöneticisi Vali Akkaya şehirde sürekli sokağa çıkma yasağı ilan ederken halktan kendilerini taciz edenleri bildirmelerini istiyordu. Türkiye'nin resmi hukuk düzeninde ne bir valinin sokağa çıkma yasağı koyma yetkisi vardı ne de "**taciz etme**" diye bir suç. Ama Valinin yaptıkları ise hala suç sayılmıyordu:

○ *Cinayet ve yaralama olaylarından sanık olan haklarında tutuklama kararı bulunan, faşist ÜGD üyeleri Fatsa'da polisle birlikte dolaşıp gözaltına alınacakları gösterdi.*

○ *Gözaltına alınan 1000 kişiye işkence yapıldı.*

○ *Hiçbir hakim kararı olmadan Fatsa'da bütün evler arandı, toplatılma kararı bulunmayan kitaplar polis tarafından toplanarak yakıldı.*

○ *Gözaltına alınanlar ancak 8 gün sonra mahkemeye çıkarıldı. Güvenlik kuvvetleri mahkemeye gazetecilerin girmesini engelledi. Mahkemenin serbest bıraktığı sanıkların çoğu gözaltına alındı.*

12 Eylül rejiminin Fatsa'ya iki ay öncesinden getiren "**Nokta Operasyonu**" hakkında gazetelerde çıkan haberler 12 Eylül sonrasında olacakları haber vermekteydi:

○ *CUMHURİYET, 15 Temmuz 1980*: **"ECEVİT 'Fatsa'da maskeler indi, faşizmin çirkin yüzü çıktı' dedi."**

○ *DEMOKRAT, 6 Eylül 1980*: **"Fatsa'da gözaltına alınan 13 kişi kayıp." - "Ordu ilindeki bir inceleme gezisinden dönen Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Nevzat Helvacı, Fatsa'da 1500 kişinin işkence gördüğünü söyledi."**

TERÖR TERANESI

Simdı Evren boş bulabıldığı için Fatsa olayının niteliğini tamamen değiştirmeğe çalışıyor. **Tercüman gazeteside suç ortaklığını yaptığı MHP'nin Kahramanmaraş, Corum katliamlarını unutturmak için Fatsa'ya yükleniyor.** Tek suçlamaları var: Terör. 12 Eylül faşizmi kendini meşrulaştırmanın yolunu tüm muhalifleri terörizmle suçlamakta arıyor. Kendi uyguladıgı terörü ve MHP teröristlerini aklayabilmek için, **faşizme karşı mücadele eden örgütlerin tamamı hayali terör davalarına konu ediliyor. Ama ortada ne bir Çorum davası var, ne de Kahramanmaraş davasının sözü ediliyor.** Gerçek terör gizleniyor, Fatsa gibi 11 Temmuz 1980 öncesine kadar bir tek olayın olmadığı yere bile terör suçlaması yakıştırılıyor.

3 Ekim'de yaptığı konuşmada Evren Fatsa'yı "**Türkiye'de terörün en çok hüküm sürdüğü ilçe**" diye tanımladı. Böylece de kendini ele verdi. Gerçekten Fatsa 11 Temmuz 1980 den beri terörün en çok hüküm sürdüğü ilçe oldu. **Fatsa'ya terör Devlet güçleri tarafından Nokta operasyonu ile sokuldu. Hem Devlet terörü, hem de daha önce Fatsa'da barınamamış olan MHP'li faşistlerin terörü.** Operasyon öncesinde Fatsa ile ilgili böyle bir iddia bile yoktu. Devlet güçleri Fatsa'ya "**rahatsızlık olduğu**" "**bir süreden beri yeni bir düzen kurulduğu**" için operasyon düzenlemişler ve kan kusturmuşlardı. Ama bu operasyon aynı zamanda Türkiye'de tezgahlanan faşist komplonun ipliğini pazara çıkarmıştı. AP azınlık Hükümeti, MHP ve ordunun nasıl bir düzen işbirliği içinde olduklarını sergilemişti.

12 Eylül faşist darbesine kadar geçen iki ay içinde Nokta Operasyonu faşizm için tam bir siyasi yenilgi. Fatsa'da 11 Temmuz öncesi ile sonrasının karşılaştırılması herşeyi açıkça ortaya koyuyordu. Ancak 12 Eylül'le birlikte faşizm tüm ülkeye egemen olunca bu karşılaştırmayı kamuoyunda yapma imkanı kalmadı. Fatsa'da nokta operasyonu öncesindeki düzen artık unutturulmak isteniyor. Fatsaya düşman olduklarını da bunun için gizliyorlar. Fatsa'yı suçlamak için ellerinde içi boş bir terör teranesi kalıyor.

FATSA'NIN ANLAMI

Fatsa'da, 13 Ekim 1979'dan 10 Temmuz 1980'e kadar yaşanan kısa sürede Türkiye'nin demokrasi sorunun bütün boyutları sergilenmiş, demokrasi için mücadelelerde paha biçilmez deneyimler kazanılmıştır. Faşist katliam ve cunta kmploları ile Türkiye adım adım faşizme giderken, Fatsa'da yaşanılan demokratikleşmenin oluşturduğu çelişki Türkiye'nin toplumsal ve siyasi yapılarını ve bu yapıların tarihini çözümlemede eşsiz bir araç sağlamaktadır. Küçük bir şehirde, yerel yönetim çerçevesinde başlayan demokratik hareketliliğin Türkiye genelindeki anti-faşist mücadeleye katkıları elbetde sınırlı kalmıştır. Fakat bu deneyimin ortaya çıkardığı gerçekler Türkiye'nin demokrasi mücadelesine ışık tutmaktadır.

Fatsa'da yaşanılan dokuz ay demokrasinin temel unsurunun katılım olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye'deki 12 Eylül öncesi parlamenter rejimin bu açıdan ne kadar çarpık olduğu sergilenmiştir.

Bu yüzyılın başından beri Türkiye'de burjuvazinin insiyatifinde inşa edilen biçimsel demokratik yapıların başlıca özelliği halkı siyasete katmamak, bunun için giderek merkezileşmek ve diktatörlüğe daha çok açık kapı bırakmak olmuştur. Türkiye'deki çarpık kapitalist gelişme, burjuvazinin bütün belli başlı kesimlerini devlet desteğine bağımlı biçimlendirmiştir. Kriz durumunda burjuvazi halk ile arasında gelişen ekonomik çelişkileri devlet-halk çelişkisi üzerine oturtarak çözümlemeye açık olmuştur. Parlamenter rejim fiilen kendine bağımlı olmak durumunda olan devlet araçlarının vesayeti altına sokulmuştur. Bu nedenle TC **"Demokrasi"***si hep faşizmle içli dışlı olmuştur.*

Türkiye'de demokrat bir burjuva ideolojisi biçimlenmemiştir. Bu tanımlama hep bir isimden ibaret kalmıştır. Demokrat Parti populizmi de CHP sosyal demokratlığı da siyasi hayatın temsili işleyişini titizlikle korumuştur. 1974-1980 arasında Türkiye'nin hemen hemen bütün büyük şehirlerindeki belediyeler CHP tarafından yine halk işin içine karıştırılmadan yönetilmiştir.

Fatsa'da yaşanan demokratikleşme, sosyalist bir örgütlenmenin öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte yerel yönetimin demokratikleştirilmesi toplumsal yapıda demokratikleşme ile içiçe seyretmiştir. Bu nedenle yeni bir biçimcilik yaratarak tıkanmamıştır. Sosyalizmin öncülüğü, demokratikleşmeye katılım yanında dayanışma unsurunu da kazandırmıştır. **Toplumsal hareketlilik, katılım** *ve* **dayanışma** *Fatsa'da yaşanılan dokuz ayın özgül yanları olmuştur.*

Fatsa başarısı ile Türkiye sosyalizmi reel sosyalizmin ve Kemalizmin etkilerinden sıyrıldığını ispat etmiştir. Sosylizmin iktidara geldikten sonra değil bugünden yarına yaşanacağını, sosyalizmin **"sosyalist iktidar"** *tarafından değil örgütlenen, siyasal siyasal süreçlere katılan ve dayanışmayı gerçekleştiren halk tarafından inşa edileceğini gösterme çabasıdır Fatsa.*

Sosyalizmin öncülüğünde gerçekleşen demokrasinin tek sesli bir toplum, yeni bir konformizm değil çoğulcu bir yapı oluşturacağı Fatsa'da ortaya konmuştur.

Fatsa deneyimi ve bu deneyime son veren nokta operasyonu Türkiye'nin geleceği için varolan iki olasılığı sergilemiştir. Ya demokrasi ya faşizm. Türkiye'de demokrasinin ancak halkın demokrasisi olarak gerçekleşebileceğini, burjuvazinin biçimlendirdiği güya demokratik rejimlerin kriz dönemlerinde faşizmin hazırlayıcısı olmaktan öteye gitmeyeceği Nokta Operasyonunda ülkenin tüm hukuk düzeninin kolayca rafa kaldırılması ile ortaya çıkmıştır. Nitekim iki ay sonra 12 Eylül'deki darbe ile parlamenter rejimle yönetilen devletin kurumları faşizmi inşaya koyulmuştur.

Fatsa'da sosyalistlerin başını çektiği demokratikleşmenin bugünkü faşist rejimin tek alternatifi olduğu 1980 yazında belirlenmiştir. Fatsa'nın anlamı faşizme karşı mücadeleyi soyutluktan kurtarmasında, neyin nasıl gerçekleştirileceğini bize öğretmesindedir.

FATSA'NIN FARKI

Fatsa'da faşizmin hışmını çeken bu şehrin farklılığı idi. Fatsa'nın Belediye Başkanı Fikri Sönmez bir devrimciydi. 14 Ekim 1979'da bağımsız olarak seçimlere katılmış ve CHP adayı 1100 AP adayı 800 oy alırken 3096 oyla Belediye Başkanı seçilmişti. **Fikri Sönmez'in Fatsa'da Belediye Başkanlığına seçilmesi ile birlikte Türkiye'de ilk defa etkin ve demokratik bir yerel yönetim örneği doğdu. Belediye, eşrafın yemliği olmaktan çıkarılarak, kurulan halk komiteleri aracılığıyla demokratik bir işleyişe kavuşturuldu. Fatsa'nın yıllardır çözüm bekleyen sorunları kısa sürede çözümlenmeğe başlandı. Yapılanların hiçbir kanunsuz tarafı yoktu. Fakat yerel yönetimin demokratikleşmesi giderek toplumsal bir demokratikleşmeğe Fatsa ölçüsünde bir demokratik devrime dönüşmeye başlayınca faşizm tezgahlayıcıları Fatsa'ya tahammül edemez oldular. Halkın örgütlenmesi sivil faşistleri Fatsa'da barındırmadığı için her yerde sahneledikleri katliamları burada uygulayamadılar ve faşizmi "Nokta Operasyonu" ile getirebildiler.**

Bugün Fatsa ile ilgili olarak saklanmaya çalışılan gerçek, bu yeni düzenin işlemiş olduğudur. Halk komiteleri aracılığıyla bir bütün şehir, halkın kendisi tarafından yönetilmiş, sorunlar çözülmüş ve 1980 Türkiye'sinde hiçbir yerde görülmeyen bir şekilde, barış içinde, terörsüz, katliamsız, suikastsız yaşanabilmiştir. Ta ki, 12 Eylül faşizmi iki ay öncesinden, 11 Temmuz'da Fatsa'da kurulana kadar.

Katliamı "Türklüğün şahlanışı" diye alkışlayanlar, bu katliamı düzenletenler serbest dolaşıyor

MARAŞ KATLİAMI UNUTULMAYACAK

● 1978 yılında faşist güçler tarafından düzenlenen Maraş katliamının sorumluları unutturuluyor. Cuntanın Emniyet Kuvvetleri, asıl sanıkların yerine işkencehanelerde solculardan sanıklar yaratmaya çalışıyorlar.

● Bundan dört yıl önce, 23 Aralıkta MHP'li faşistler polis ve askerlerin yardımıyla ilericilerin ve alevi yurttaşların oturdukları mahallelere saldırmışlardı. Kadın-erkek, yaşlı-genç demeden yüzlerce masum insanı katletmişlerdi. Öte yandan yıktıkları, ateşe verdikleri evleri de talan etmişlerdi.

● Olayların ardından sağ güçlerin zorlamalarıyla sıkıyönetim ilan edildi. Sağcı generaller, faşist katliam çetelerini ve organizatörlerini korudular. Askeri mahkeme 290 kişiyi sanık olarak tutukladı. Bunların 23'ü solcuydu. Yani davacı olacaklarken sanık yapılmışlardı. MHP'li katiller birer ikişer tahliye edildiler. 22 kişiye idam cezası verildi. Dava 1980 yılından beri askeri yargıtayda bekletiliyor.

Kahraman Maraş katliamının üzerinden 4 yıl geçti. Dava askeri yargıtayda hala bekletiliyor. O zaman gazete köşelerinde katliamı **"Türklüğün şahlanışı"** çığlıklarıyla karşılayanlar ve bu katliamı düzenletenler aramızda serbestçe dolaşıyorlar. Sağcılara dokunmaya birtürlü elleri, dilleri varmıyor!

Maraş katliamı nasıl gelişmişti:

1978 yılında sivil faşist güçler Türkiyenin her yerinde, özellikle etnik ayrılıkların, yoğun olduğu bölgelerde, alevi-sünni çatışması yaratmaya çalışıyorlardı. Amaç, bu yolla kitle tabanı kazanmaktı. Bu çabalar ilerici güçlerin zayıf oldukları Maraş'ta başarılı olabilirdi ve öyle de oldu.

19 aralık günü sağcı bir filmin oynadığı Çiçek sineması, MHP'li Ökkeş Kenger tarafından bombalandı. Hemen arkasından, bunu solcuların yaptığı propagandası yapılmaya başladı. Olaylar bundan sonra hızla gelişti. 20 aralıkta CHP il binası tahrib edildi. 21 aralık günü TÖB-DER üyesi iki öğretmen, Hacı Çolak ve Mustafa Yüzbaşıoğlu faşistler tarafından öldürüldüler. Katliam göz göre göre geliyordu. Ecevit hükümeti **"sağada karşıyız, sola da"** politikası içinde sağ güçlerin sürekli bastırması sonucunda yeni baskı yasaları hazırlama çalışmaları içinde olayların gelişme yönünü bir türlü anlayamıyor, olaylara seyirci kalıyordu.

23 aralık günü faşistler polis ve asker yardımıyla ilericilerin oturdukları mahallelere saldırmaya başladılar. Saldırılar kısa sürede katliama dönüştü. Evler yıkıldı, yakıldı.

Katliam 200'ün üzerinde can almıştı. Ecevit Hükümeti, katliamı **"sağ-sol çatışması"** diye niteleyerek 12 ilde sıkıyönetim ilan etti.

MAHKEMEDE ELEBAŞILAR TAHLİYE EDİLDİ

Askeri savcılar tarafından yürütülen soruşturma sonucunda 290 kişi tutuklandı. Mağdur durumdaki 23 ilerici de bu sanıkların içine dahil edildi. Mahkeme süresince faşistler saldırgan tavırlarını sürdürdüler, müdahil avukatlara mahkeme salonunda saldırdılar. Gerek mahkeme heyeti, gerekse Sıkıyönetim görevlileri bu olaylara seyirci kaldılar. Faşistler, saldırılarını dışarıda da sürdürdüler ve davaya CHP adına müdahil olarak katılan Halil Sıtkı Güllüoğlu bürosuna giderken öldürüldü. Dava sonucunda katliamı düzenleyen MHP'li faşistler ya salıverildiler, yada çeşitli hapis cezaları verilerek serbest bırakıldılar. Mahkeme kamuoyunun gözünü boyamak için kışkıtmalar sonucu saldırı ve yağmalara katılmış 22 kişiye idam cezası verdi. Dava askeri yargıtaya gönderildi. İki yıldır tozlu raflarda bekletiyorlar.

Maraş Katliamını unutturmamak için ilericiler, çeşitli eylemler yaptılar. 1979 yılında onbinler katliamı protesto ederek sokaklara döküldü. Yurt çapında okullarda, devlet dairelerinde, fabrikalarda direnişler sürdürüldü ve yaygın gösteriler yapıldı. Sıkıyönetim TÖB-DER'i ve direnişe katılan örgütleri kapattı. Çok sayıda işçi, öğrenci, öğretmen, memur, mühendis ve genç gözaltına alındı. Demirel hükümeti 10 bin öğretmeni görevden aldı.

Bügun de Maraş katliamı unutturulmak isteniyor. Maraş unutulamaz! Maraş unutulmayacaktır!

bir çocuğun türküsü

Can YOKSUL

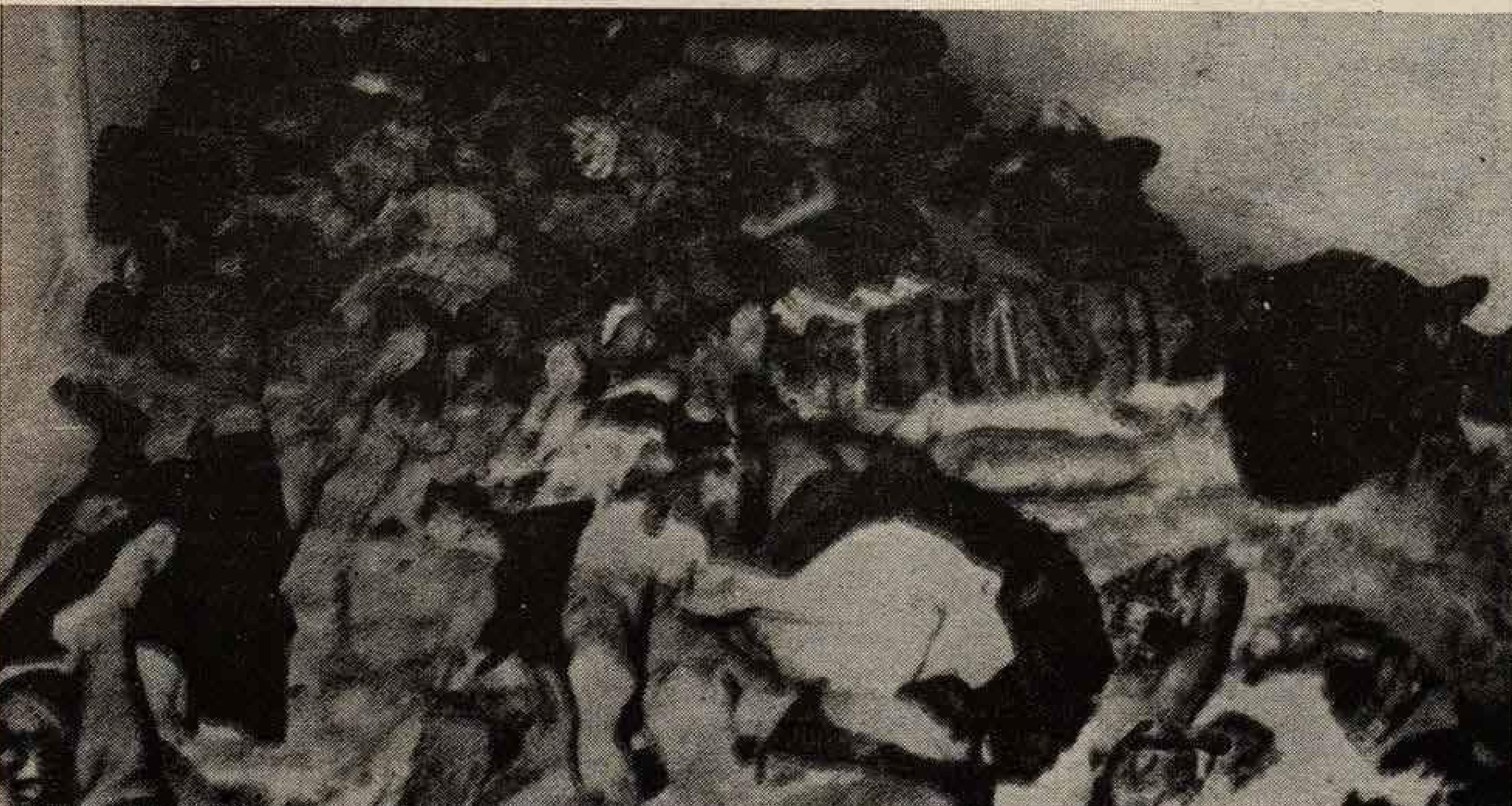
gücüm yetmez ağlamaya
ana sütü değil
beni boğan
mideme dolan
kan
geldiler
anamın karnında
vurdular beni
beşiğimde
uykularımda
vurdular

ak güvercinler
barış getirmediler -nedense-
soluyup soluyup
yeniden başladı namlular

yarıda kaldı uykularım
öllüğüm / kundağım / beşiğim / kan
şimdi / Maraş mezarlığında
küçücük bir mezar
içi dolu / et / kemik / ve kan

büyür toprağımda
kızıl karanfiller
güller kızıl kızıl
içtikleri kan

ey bir çocuğun
kanına göz diken insan
ey dünyanın yüzkarası / emperyalizm
utan / utan
görmüyor musun
gün doğuyor
ufuktan

BU KATLİAM UNUTULUR MU

PARTİ SORUNU ÇEVRESİNDE

Demir ÖZLÜ

'Demokrat Türkiye'nin geçen sayısında yayınlanan **"Türkiye'de sol yenilgiye mi uğradı?"** adlı yazımda, yer yer büyük İtalyan Marksist düşünürü Gramsci'nin terminolojisine başvurdum. Bazı şeyleri anlatabilmek için belki gereklidir bu terminoloji, fakat aynı düşünceler, belki bizim daha alışık olduğumuz gündelik terminolojiyle de anlatılabilir.

Gramsci, bir anlamda Leninizmi kendi ülkesinde uygulayan düşünürdür. Onun düşüncesinin ve çözümlemelerinin parlaklığı yanında, -şu içinde yaşadığımız tarihsel dönemde- bizi ilgilendiren çok önemli yanları da var:

1- Gramsci ile arkadaşlarının (Gramsci, Togliatti, Terracini, Tasca) faşizmin kımıldamaya başladığı ve ardından da iktidarda olduğu bir ülkede, güçlü bir komünist partisi yaratabilmiş olmaları (İtalyan Komünist Partisi'nin kuruluş tarihi: 21 Ocak 1921'dir).

2- Büyük bir düşünsel etkinlikle, kendi ülkelerinde marksist teorinin siyasal partisinin tek olacağı doğru-gerçeğini kabul ettirmeleri. Gerçekten de o günden bugüne, -bugünkü bazı politik tezleri ister beğenilsin, ister beğenilmesin- bir tek İtalyan Komünist Partisi vardır. Koskoca Batı Avrupa'nın en büyük komünist partisidir bu; siyasal etkinliğinin yanında ayrıca, çok önemli olan **toplumsal ve kültürel** derin bir **etkinliği** de oluşturabilmiştir kendi toplumunda. Çünkü toplumsal ve kültürel etkinlik gündelik yaşamı doğrudan ilgilendirmektedir. Gündelik yaşam, kültürel görünüşleriyle, elbette, hep **"devrimden sonraya"** ertelenemez.

Bu genel gözlemler, bu partinin yaratılış dönemine duyduğumuz ilginin birkaç nedeni. Ama, daha da önemlisi şudur:

Türkiye'de solun parçalanmışlığı içinde, kendisinin **"marksist-leninist"** olduğunu söyleyen birçok parti ve grup var nasıl olabiliyor bu?

Öyle sanıyorum ki, Türkiye solu, şu temel sorunun üzerinden atlamak istemekte: Leninizm adı verilen öğretinin bir ülkeye (dönemin Çarlık Rusyası'na) marksist teorinin uygulanması demek olduğu sorununun. Leninizm, geniş bir anlamda, marksizmin tarihsel bir döneme ve tarihsel bir dönem ortasındaki bir ülkenin somut koşullarına uygulanmasından başka bir şey değildir. Lenin'in en büyük tarihsel başarısı, ülkesinde 1870'lerden beri geleneği kurulmuş olan nihilist-anarşist eğilimleri gerileterek, kendi somut koşullarına uygun bir **parti modeli** yaratabilmesindedir. Öyle ki, Lenin, ilk fırsatta partisini, önemli ölçüde legale çıkaracak ve bundan da kazançlı çıkacaktır.

Türkiye marksçı solunun çok büyük bir bölümü, sık sık **"marksist-leninist"** olduğunu tekrarlayıp duruyor; fakat bu terimdeki **"leninist"** sözcüğünün, marksist teorinin bugünkü Türkiye koşullarına uygulanması demek olduğunu sanki görmezden geliyor. Bu sözcüğü, daha çok Sovyetler Birliği'nin bugünkü politikalarına duyduğu sempatinin bir işareti olarak kullanıyor.

Bu noktadan sonra da 'proleterya enternasyonalizmi', 'proleterya diktatörlüğü', 'proleterya enternasyonalizmini bozan ulusal renkler'... v.b. türden, gündelik görevlerin biraz da ötesinde, hazır, hatta ezbere bir terminoloji başlatmakta, bu şematik terminolojinin ortasında, Türkiye'de bir marksist parti yaratabilmek sorunu yitip gitmektedir. En son söyleyeceği şeyleri en önce söyleyen, somut olanın özgün araştırılmasına yöneleceğine, herşeyi hazır verilmiş sanan, pek az düşünen bir tutumdur bu (*)

Gerçekten ne İtalya Türkiye'dır, ne de Türkiye İtalya, ya da başka herhangi bir ülke. Buradan çıkarılacak çok açık bir sonuç vardır: Bizim, Türkiye'de, marksist teoriyi çözümlemelerinde uygulayan (yineliyorum: tek bir partiye olanak vardır bu alanda) bir parti oluşturmamızda hiçbir hazır reçete yoktur. Bu parti taklit ya da özenme yoluyla da yaratılmayacaktır. Ülkenin somut koşullarının değerlendirilmesinden, marksist kuramla çağdaş bilimlerin, dünkü ve bugünkü bilgi zenginlikleriyle ülke koşullarına uygulanmasından, bir yandan tarihsel çizgimizin ve insan yapımızın, öte yandansa içinde bulunduğumuz tarihsel dönemin anlaşılmasından doğacaktır.

Şu gerçeği açık acık söylemenin zamanı çoktan gelmiştir, belki de geçmektedir: Bir ülkede şu sayıda legal sosyalist parti, ondan da birkaç misli fazla legal-olmayan grup ya da parti varsa, o ülkede, bir anlamda, sosyalist teorinin hiçbir partisi yok demektir. Bu parti ya da gruplar ne denli iyi niyetli, özverili insanları içlerinde toplamış olurlarsa olsunlar. Dahası, şu sayıda parti ve grup varsa, o ülkede temel teorik eksiklikler, başarılamamış bir ideolojik bilgilenme ve mücadele var demektir.

Kendimizi aldatmayalım. Bu durum, o ülke solunun henüz ayaklarının yere basmadığını, kuramsal olgunluğa varmadığını gösterir.

Bu acı gerçeği açık açık kabul edelim. Çünkü yaşanan budur ve herkesin hayatını ilgilendirmektedir.

(*) Türkiye marksist solunun bu hastalığı yeni değildir. Bakınız: Mete Tuncay'ın **"Türkiye Cumhuriyeti'nde TEK PARTİ YÖNETİMİ'nin kurulması (1923-31)"** adlı yapıtı (Yurt Yayınları, Ankara, 1981); dip not: 9, s: 132-134: Türkiye komünistlerinin haftalık gazetesi Orak Çekiç'in 26 şubat, 5 mart 1925'de Şeyh Sait sorunu karşısında aldıkları şematik tavır.

Biri TKEP üyesi ikisi Devrimci Halkın Birliği taraftarı üç kişi işkencede öldürüldü

Türkiye Emekçi Komünist Partisine üye olduğu ileri sürülen Süleyman Aslan gözaltına alındığı Tokat Emniyet Müdürlüğünde işkenceyle öldürüldü. Geçtiğimiz günlerde gözaltına alınan Süleyman Aslan'ın, Kenan Evren'in Tokat'a geldiği gün öldürüldüğü bildiriliyor.

DEVRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ TARAFTARI İKİ KİŞİ DAHA . . İŞKENCEDE ÜLDÜRÜLDÜ . . .

Devrimci Halkın Birliği sempatizanı oldukları bildirilen Mustafa Tunç ve Cennet Değirmenci işkenceyle öldürüldüler.

Mustafa Tunç ocak 1980'de istanbulda 1 Mayıs Mahallesinde yapılan genel aramada yakalanmıştı. O günden beri tutuklu bulunan Mustafa Tunç, 1982 başlarında tekrar Emniyete götürüldü ve burada gördüğü ağır işkence sonucunda fenalaşarak hastahaneye kaldırıldı. Hastahanede kendisine ciddi bir tibbi müdahale yapılmayan Tunç aldığı yaralar sonucunda hayatını kaybetti.

Cennet Değirmenci ise Antep'te evinden alınarak Antep Emniyet Müdürlüğüne götürüldü. Burada kendisine işkence yapıldı. Aldığı yaralarla gözaltı hücresinde yaşamını kaybetti.

SINIF HAİNLERİ...

Doğan ÖZGÜDEN

TÜRK Dil Kurumu Sözlüğü *diktatör*'ü "bütün yetkileri kendinde toplamış devlet, hükümet yada zümre başkanı", *cumhurbaşkanı*'nı ise, "cumhurlukla yönetilen ülkelerde devlet başkanı" olarak tanımlar.

Cumhurluk, yani cumhuriyet ise, yine aynı sözlüğe göre, "ulusun, egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı devlet şekli,"dir.

7 Kasım'da "referandum"dan geçirilen "anayasa"nın öngördüğü devlet biçimi, ikinci paragraftakinden çok birinci paragraftakini anımsattığına göre, 101 pare top atışı eşliğinde silindir şapka ve frak kuşanan Evren'e "cumhurbaşkanı" sıfatı değil de, gitse gitse *cumhurbaşbuğu* sıfatı daha iyi gider. Hele başbuğ Türkeş bile, 9 Ekim tarihinde askeri mahkemeye verdiği dilekçede, MHP programından alıntılarla Evren'in konuşmalarından alıntıları altalta dizerek "tüm isteklerimiz askeri yönetimle gerçek oldu," diye kendi başbuğluğundan feragat etmişse...

Şimdi Cumhurbaşbuğu Evren'in önünde, "anayasa"da öngörülen faşist devlet yapısını kurumlaştırmağa bol bol yetecek yedi yıllık bir süre var. Arkasında da, faşizm ihracatçısı ABD emperyalizmi'nin mutlak desteği...

NASIL 1980 yılı başında Evren ve kafadarlarının ultimatomu ile, IMF'nin dayattığı 24 Ocak Kararları'nın ve Pentagon'un dayattığı "Savunma İşbirliği Anlaşması"nın imzalanması çakışmışsa, ikibuçuk yıl sonra Evren "anayasası"nın halkoyundan geçirilmesiyle, Türkiye havaalanlarındaki yoğun ABD pasaportu trafiği arasında elle tutulur, gözle görülür bir çakışma var.

3 Ekim 1982 günü yüzlerce Amerikan işadamı İstanbul'u işgal ediyor. 6 Ekim'e kadar Türkiyeli işbirlikçi işadamlarıyla yapılan görkemli bir konferansta, Türk-ABD Ekonomik İşbirliğinin perspektifleri inceleniyor. Amerikan parababalarından Bruce McCormack, "Türkiye Ortadoğu'nun ekmek sepeti olmağa adaydır. Yabancı ülkelerin yatırımcıları için, istikrara kavuşmuş bir Türkiye, ideal yatırım alanıdır," diyerek Evren takımına selam ediyor. İşbirlikçilerin başı Ali Koçman ise, "ABD işadamları, Türkiye'yi, ürettiklerini kısa yoldan Orta ve Yakındoğu'ya ihraç edebilecek bir ekonomik ileri karakol olarak görüyorlar," diye müjdeliyor.

AYNI günlerde, Türkiye Trakyası'nda yapılan "Kararlılık-82" Askeri Manevralarına ilk kez Amerikan Çevik Müdahale Gücü de katılarak Keşan Bölgesi'ne havadan "başarılı" bir indirme yapıyor. Cunta yönetimi zamanında kurulan "Türk-Amerikan Ortak Savunma Konseyi" de tam o günlerde Ankara'da toplanarak, askeri işbirliğinin geliştirilmesi olanaklarını görüşüyor. Ve bu gelişmeler olurken, "kulağı delik" Washington Post yazarı Andersen "ABD'nin Çevik Müdahale Gücü'nü Türkiye'nin Doğu bölgesinde üslendirmek için Ankara'ya baskı yaptığını" açıklıyor. Her ne kadar Cunta Hükümeti bu haberi yalanlıyorsa da, gelişmeler çorap söküğü gibi birbirini izliyor:

15 Ekim'de CIA Başkanı William Casey, ansızın Ankara'ya gelerek 36 saat süreyle birtakım üstü kapalı temaslar yapıyor. Ulusu, bu temaslarda ne görüşüldüğüne dair gazetecilerin sorularını cevaplandırmayı reddediyor.

Ekim sonunda ise, o zamana kadar "üs" pazarlığını ısrarla yalanlayan Savunma Bakanı Bayülken, savaş veya bunalım dönemlerinde ABD silahlı kuvvetleri tarafından kullanılmak üzere Türk askeri hava alanlarının modernleştirilmesi amacıyla Türkiye ile ABD arasında yeni bir anlaşma paraf edildiğini açıklamak zorunda kalıyor. ABD'nin Ankara Büyükelçisi daha da ileri giderek, bu alanlarda ABD'nin askeri malzeme depolayacağını açıklıyor.

"Anayasa" oylamasından sonra Washington'da bir araya gelen ABD Başkanı Reagan ile Federal Almanya Şansölyesi Helmut Kohl, Türk Hükümeti'ni her bakımdan destekleme kararlılığını ilan ediyor.

Bu arada, Ortadoğu'da ABD'nin askeri stratejisi çerçevesinde Türkiye, Suudi Arabistan, Tunus, Ürdün ve Mısır arasında askeri işbirliğinin geliştirileceği, yine Türk Savunma Bakanı Bayülken tarafından açıklanıyor. Bu açıklamaya paralel olarak Ulusu Tunus'a gidiyor, Mısır Dışişleri Bakanı ve Ürdün Kralı arka arkaya Türkiye'yi ziyaret ediyor.

Ve nihayet, Kasım ayı sonunda Brüksel'de yapılan NATO Savunma Grubu toplantısı sırasında, daha önce paraf edilen üs anlaşması Türk ve ABD savunma bakanları arasında resmen imzalanıyor.

Her ne kadar Bayülken Türkiye'nin "NATO alanı dışında" sorumluluk almayacağını tekrarlıyorsa da, NATO Zirvesi'nde Basra Körfezi'nin NATO ilgi alanı içinde olduğu ilan edileli altı ay oldu...

Sözün özü, 1980 başında komutanlar muhtırasıyla SİA'yı ve 24 Ocak Kararları'nı dayattıran Evren, şimdi cumhurbaşbuğu olarak, ABD Çevik Müdahale Gücü'nü de kendi eliyle Türkiye topraklarında üslendirmeğe hazırlanıyor. 12 Eylül'ün "askeri programı"nı harfi harfine uygulamaya koyuyor: (Info-Türk, *Emperyalizmin Güdümünde Dış Politika*, Şubat 1982, Brüksel; Info-Türk *U.S. Interests in Turkey*, March 1982, Brussels.)

ABD emperyalizminin Türkiye'deki politik, ekonomik ve askeri konumunu güçlendirmenin yanısıra, Cumhurbaşbuğu Evren'in efendilerine karşı bir minnet borcu daha var: Tekelci sermayenin karşısındaki sosyal muhalefeti tamamen bastırarak faşizmin belirgin bir özelliği olan "korporatizm"i en kaba biçimiyle kurumlaştırmak ve ABD'nin Türkiye üzerindeki ideolojik egemenliğini pekiştirmek.

Evren, bunun için, bir yandan ABD silahlarıyla donatılmış Ordu'nun baskıcı gücüne, öte yandan Türk burjuvazisinin şovenist ve "sınıflarüstü" kemalist ideolojisine dayanmaktadır. Ama üretim ilişkileri içindeki konumu nedeniyle nesnel olarak devrimci işçi sınıfına, ABD emperyalizminin ideolojisini, kemalizmle yaldızlanmış da olsa, kabul ettirmek kolay değil... Hele o işçi sınıfı, IMF reçetelerinin iki yıllık uygulamasında satınalma gücünü yüzde 50 yitirmişse, görece olarak da, mutlak olarak da yoksullaştırılmışsa...

İşte bu noktada Evren'in umudu, dayanağı, sınıf hainlerindedir...

HAİNLERİN başı Kasım sonunda Türk-İş Genel Merkezi'ni ziyareti sırasında Evren'e plaket verirken, "altın değil ama sayın Cumhurbaşkanım siz altınlara layıksınız..." diyerek Cumhurbaşbuğu'nu baştacı eden Şevket Yılmaz'dır.

"Anayasa" taslağının "Danışma Meclisi"nde görüşülmesi sırasında yüksek perdeden demeçler vererek, dinleyici localarında keskin bakışlı fotoğraflar çektirerek *lobby*'cilik yapan Türk-İş Başkanı, *check-off*'u kaldıran maddenin Cunta tarafından değiştirilmesi üzerine yelkenleri indirerek kuzuya dönmüş, DİSK'in yasal planda tasfiyesiyle Türk-İş'in tekeline kalan sendikal alanda "otomatik kesinti" avantasını güvenceye almanın rahatlığıyla, 7 Kasım'da işçileri "anayasa"ya kabul oyu vermeğe çağırmıştır.

Türk-İş hainleri, kendilerini ziyaret eden Cumhurbaşbuğu'nun "emek-sermaye kardeşliği" üzerine korporatist nutuklarını da huşu içinde dinleyerek işçi sınıfının çıkarlarını tekelci sermayeye peşkeş çekme konusunda üstlerine düşen görevi layıkıyla yerine getireceklerine söz vermişlerdir.

Ama Evren'in bu ziyaretinden birkaç hafta önce, Türk-İş Genel Merkezi'ne bir ziyaret daha yapılmıştır ki, asıl ihanet orada yatmaktadır.

Evet, CIA Başkanı William Casey'den bir gün önce, Esenboğa'ya ABD pasaportlu bir kişi daha inmiş, Şevket Yılmaz ve çetesiyle, içli dışlı bir dizi görüşme yapmıştır. Bu, Asya-Afrika Özgür Çalışma Enstitüsü (AAFLI)'nin genel müdürü Morris Palladino'dur. Şimdilik şu kadarını belirtmekle yetinelim. AAFLI, Asya ve Afrika sendika örgütlerini ABD'nin işbirlikçi sendikacılık anlayışı doğrultusunda koşullandırmak üzere CIA'nın finansmanıyla kurulmuş olan paravan bir enstitüdür. Ve de, bu Palladino'nun Türkiye'ye ilk ziyareti değildir.

ŞEVKET Yılmaz'lar, Sadık Şide'ler, Kaya Özdemir'ler, 1972'den beri Palladino namındaki bu CIA ajanıyla içli dışlıdır. Şide'nin "genel sekreterlikten çekildiği" yalanıyla Kasım sonunda Brüksel'de ICFTU yöneticilerini Türk-İş'i yeniden üyeliğe almaları için kandırmaya çalışan Emin Kul da, aslında bu Palladino'nun kul'udur. Ve Türk-İş'in eğitim kompleksi, işte bu CIA fesat yuvasının paralarıyla finanse edilmiştir.

Nasıl olmuştur bu, o da gelecek yazıya...

Le Matin Gazetesi:

"Halkı Anayasaya hayır demeğe çağıran korsan yayın haberinin verilmesini Cunta yasakladı"

Gazetenin aynı haberinde: "İşçi mahallelerinde yapılan korsan gösterilerin, bildiri dağıtma ve kağıt uçurma gibi eylemlerin cunta tarafından sansür edildiği" ifade edildi.

(Geçen sayımızda seçim arifesi akşamı İstanbul televizyonunun 19.00 haber bülteninin arasına girerek halkı "Anayasaya hayır!" demeğe çağıran.. 14 dakikalık bir korsan yayın yapıldığı haberini vermiştik. Demokrat Türkiye'den başka yayın organında çıkmayan bu haber, bazı çevrelerce "acaba?" sorusu ile karşılanmış, değişik yorumlara yol açmıştı. Aynı haber daha sonra Fransız basınında da yer aldı. LE MATIN gazetesinde yayınlanan bu haberi özet olarak sunuyoruz.)

Cuntanın anayasa oylamasından sonra, 9 Kasım tarihli Le Matın gazetesinde Anayasa oylaması sonrasındaki muhtemel gelişmelerin anlatıldığı yazıda anayasaya karşı yapılan eylemlerden de söz edildi. Makalenin içinde iki paragraflık bir yer tutan bu bölümde özetle şöyle denildi.

"...Muhtelif gösteriler bazen heyecan uyandırıcı biçimler almasına karşın, genellikle çok kısıtlı ve az olmaya zorlanmıştır. Cumartesi akşamı sol bir grup olan "Devrimci Yol", muhtemelen boğazı enlemesine geçen bir gemiden, saat 21 civarında halkı anayasaya hayır oyu kullanmaya çağıran korsan bir televizyon yayını yapmayı başarmıştır. İstanbul'un güney-doğu mahalleleri ve banliyöleri bu yayını 10 dakika dinleyebilmiştir.

Tabiatıyla, sansür bu olayın gazetelerde yayınlanmasını hemen yasakladı. Pazar günkü gazeteler bundan hiç bahsetmediler. Ayrıca İstanbul'un işçi mahallelerinde hayır oyu verilmesi için yapılan gösteriler de sansür nedeniyle basına yansımadı..."

KARA MORUK

Şerafettin KAYA

Giydiği kara şalvar ve kara dıbetten yapılma gömleğinden ötürü, kara moruk derlerdi kendisine. 72 yaşında, saçı sakalı ağırmış, avurtları çökmüş, gözleri çukurlamıştı, sırtı hafif kammburlaşmış, boynunda ihtiyarlık gerdanı halkalanmış, yüzü kırışmış, dişsiz bir ihtiyar. Anlatımına göre. on yıldanbu yana, damakları görüyormuş dişlerinin görevini. Sever ve sayarlardı gençler kendisini. Hizmet de ederlerdi zaman zaman bu ihtiyarcığa. Takıldıkları da çok olurdu. Kızmazdı, hatta karşılıksız da bırakmazdı gençleri!

Karacdağın ünlü çobanlardanmış bir zamanlar. Çok boğuşmuş kurtla kuşla budağlarda. Yıllarını vermiş Karacdağ'ın taşına toprağına.. Alın teriyle yoğurmuş kazancını. Ev kurmuş çoluk çocuk barınsın diye. Tarla çayır edinmiş. Koyun ve keçi sahibi olmuş yıllardan sonra. Dam altında koyunu keçisi ile yatarak toprakla kucaklaşarak, yarı aç, yarı tok geçirmiş gençlik yıllarını.

1977'lerde düzenin gazzabı, karabulutlar gibi çökmüş ihtiyarın, ailesinin üzerine. Ağa kışkırtması ile kanlı bıçaklı olmuş kolu komşusuyla. Düşmanlık nedeni ile satıvermiş koyununu, kuzusunu, kaleşikof ve mermi karşılığı. Kara Moruk'un üç oğlu sivil hapis damında. Kendisi, iki kardeşi ve üç yeğeni de, sıkıyönetim askeri cezaevinde. Açlık ve sefalet içinde, bilmediği tanımadığı, kendisine yabancı yasa ve organlar önünde hesaplaşma gününü beklemektedirler.

"Men heç girmemişem siyasete. Dememişem, şu partide yoğsam bu partidenem. Olmamişem heç birinden. Dinlemişem koya gelanlari. Ayran vermişem, çay vermişem partilerin adamlarına. Koylünan birlikte pusula atmişem sandoğa. Mıgatarın dedğin kimi, çoluğ çoçuğ vermişiğ rayimızı. Adalat partılısına, Halğ partılısına, Erbağan partısından olanlara, sağçisine, solçisine, sofra goymişem öğlerine. Gelen gidan sosyalistçilere, gençlere de yeditmişem ve içirmişem. Ayırmamışem birbirlerinden. Allahıme, tutmemişem heç bir tenesini. Anlamirem, nece siyasat goydular içine. Savçi, ğekim dinlemir meni."

Farkında değildi, bilmiyordu, elde kalenşikof dağda gezisinin vehapis damına düşüşünün öz nedenini. Bilemezdi, politik ve ideolojik hiç bir görüş ve eyleminin bulunmamasına, böyle bir konumdan ötürü, komşusuyla kavgaya tutuşmamasına karşın, davasının sıkıyönetime iletiliş sebebini ve "bölücülük" iddiası ile karşı karşıya kalış konumunu. Her şeyi, düşmanı komşudan biliyor ve onun şikayetine, ilgililere para yedirişine bağlıyordu. Bu nedenle hıncı komşusundaydı.

Karar vermişti bir kez, savcı ve yargıç. Yemişti kara moruk, siyasi amaçla adam öldürme damgasını. "Kürtçü"ye çıkarılmıştı adı gayrı. Ailesinin Konyadan göçederek geldiğini ve bu nedenle Türk olduğunu ileri sürmesi, namaz kılması, oruç tutması, her gün "ayetikürsü" duasını okuması kurtarmıyordu kendisini baskıdan ve işkenceden. Kavramıyordu durumu, inanmak istemiyordu devrimci gençlerin söylediklerine. Suçlayamıyordu, Devleti, komutanı ve askeri. Bu yapılanları, günahkarlığına ve anlatım şekliyle, "düşmanın ırzı gırığlığına" bağlıyordu.

Ramazanın beşinci günüydü..Oruçluydu koğuşun yarısından fazlası. Çoğu, eğitime çıkarılmamak ve baskıdan kurtulmak için oruç tutmuşlardı. Köylük unsurdu bunlar. Ama, kurtaramamıştı oruç ve namaz, ağanın adamları onların dışındaki köylü tutukluları, baskıdan ve işkenceden.

▶

Filistin'de Türkiyeli Savaşçılar:

BAŞIMIZA BOMBALAR YAĞIYORDU

Ömer Polat'ın röportajı:

Hastahanede İspanyol doktoru anam gibi sevdim. "Sana söz veririm yoldaş senin için de dövüşeceğim!" diyordu.

Dedim ya, savaşta yaşamak rastlantılara bağlı. Ama insan ölmeye aldırmıyor. Yaşıyor o duyguyu, yaşıyor ama, kısa bir an. İnsan bir anda ölümle karşılaşıyor, onun kısa korkusunu yaşıyor, hemen ardından da yaşamanın sevincini. İnsan yıllar boyu öğrenemediği şeyleri bir anda öğreniyor. Hele, hele haklı bir savaşta. Hele hele insan çocukları öldüren, onlar için kalem, oyuncak top bombalar atan bir düşmana karşı savaşıyorsa.

Sustu. Ak saçlarına bulaşan terleri sildi, sönmüş piposunu yeniden yaktı. Hafif göbekliydi. Kızılay'da, ne bileyim başka bir kentin, başka işlek bir caddesinde görsen, bu adam olsa olsa ya genel müdürdür bir yerde, ya da önemli bir devlet adamıdır devlet katında, derdin. Hiç biri değildi. Emekli bir öğretmendi, haklı bir savaş uğruna Filistin'e gelmişti. Filistin halkıyla birlikte emperyalist, siyonist bir düşmana karşı savaşıyordu. Esir düşseydi Paşaların etekleri zil çalacaktı keyiften. Yaralandı ama esir düşmedi. Esir düşseydi önce İsrail esir kamplarında zulüm görecek, ardından da cunta'nın esir kamplarında.

Ben Rajniciyim. Yani Katyuşa atıcısı. İlk başlarda sevmemiştim bu silahı. Ama savaş başlayınca, sevmeye başladım namussuzu. Her mermisi yüz yedi kilo. Bir seferde kırkını birden atıyorsun. Gecenin karanlığında düşmana gidişi seyre değer. Düştüğü yerde yarı çapı beş yüz metre olan ne varsa eritir. Bunu biliyorsun ya, düşmanın üstüne gittiğini biliyorsun ya, o havada süzüle giderken bir hoş oluyor için.

Ölümle çok kez burun buruna geldim. Yaşıyorsam, bunu rastlantılara borçluyum. Ölümle ilk karşılaşmam savaşın ilk günlerinde oldu. İsrailliler çekiliyor, diye bir istihbarat aldık. Kaçırmayalım dedik. Hemen yirmi mermi yükledik kamyona, haydi. Katyuşa'yı olduğumuz yerden atmıyoruz. Bir kamyona yükleyip üç dört kilometre uzağa gidiyor, attıktan sonra hemen geri kaçıyoruz. Bütün bunlar az bir süre içinde oluyor. Ne diyordum? Ha, hemen yirmi mermi yükledik, düştük yola. Hava alanının oraya vardık. Her yandan bomba yağıyor. Yerler oyuncak tipi bombalarla dolu. Lastik top biçiminde olanı mı sorarsın, kalem biçiminde olanı mı? Filistinli az çocuk ölmedi bu bombalardan. İşte her taraf dolu bomba. Araba gidemiyor. Yol açtılar, alana vardık, gönderdik yirmi mermiyi düşmana.

İkinci atışa gidişte, ben kamyonun üstündeyim. Tam Zeytinlik denilen bir yerden geçiyorduk ki bir elektrik kablosu geldi, boynuma geçti. Sırtım Katyuşa'nın namlularına dayalı. Kıpırdamam olanaksız. Kurtuluş, boğazımın kesilip kopması. Artık hiç bir seçenek yok, yapabileceğim hiç bir şey yok. Raslantı bu ya, olay tam bir dönemeçte oldu. Dönemece girince sürücü hafif bir fren yaptı ve kablo azıcık boşaldı. Küçük bir boşluk. Ben bilinçsiz, kendiliğinden bir davranışla baş parmağımı kabloya taktım ve çıkarıp boynumdan attım. Neyse, o yirmi mermiyi de gönderdik. Dönüyoruz. Her yanımızda bombalar patlıyor, binalar yerle bir oluyor, yollar delik deşik oluyor. Yakınlarımızda çok büyük bir patlama oldu. Arabayı terk ettik. Başımı sokacak bir yer aradım. Dört bir yanımda parçalar uçuşuyor. Sığınacağım hiç bir yer yok. Kendimi yolun sağ tarafına attım, baktım yanımda portakal sandıkları. Hemen başımı portakal sandıklarından birine soktum. İçimden, hiç değilse kafamı kurtarayım diyorum. İnsanoğlu işte. Çaresiz kalmaya görsün. Koca binalar dayanamıyor o bombalara, bir portakal sandığı kurtaracak insanı. Dedim ya, insanoğlu işte.

Yine bir gün ben, Demokratik Cephenin binası var, önünde nöbet tutuyordum. Arkadaşlar saçakların altında dinleniyorlar. Yanımızda ise Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin bir binası var. Dokuz katlı. İçinde Elçilikte çalışanlar oturuyordu, ama bir saat önce boşalttılar.

O sırada bir İsrail uçağı üstümüzde dolanmaya başladı. Ve alçaldı, o binaya bir bomba attı. Etraf toz-duman, cehennem oldu. Kaçtım. Ama duramadım, tekrar döndüm. Arkadaşları merak ediyordum çünkü. Onlara birşey olmasından korkuyordum. Tam arkadaşların kaldığı binadan yana koşuyordum ki, uçak ikinci kez geldi, bir bomba daha attı. Yine geri kaçtım. Gücüm azalıyor. Bir yandan heyecanbir yandan korkunç enerji harcıyordum, bir yandan arkadaşları düşünüyorum. Koşuyorum, yeniden geri kaçıyorum. Duramıyorum, yeniden arkadaşlara ulaşmak için koşuyorum. Yeniden arkadaşlara doğru koşarken, uçak üçüncü kez geldi. Bombayı attı ve ben artık hiç bir şey göremez oldum. Artık hiç bir şey gözükmüyor. Ne Almanların kaldığı dokuz katlı bina, ne arkadaşlarımızın kaldığı bina. Her şey toz duman içinde. Az ilerde Filistinlilerin kaldığı Meclis binası var. Oraya koştum. Uçaklar tarıyor. Baktım arkadaşlar orada da yok. Filistinliler bırakmıyor beni. Ama numarasını getirdim, kaçtım. Uçaklar artık çok aşağıdan geliyorlar. Her yandan bombalar geliyor. Yatıyor, hemen kalkıp koşuyorum. Yüreğim artık ağzımda. Yattım ortalık durulur gibi oldu. Bir de baktım, Almanların kaldığı dokuz katlı binanın yerinde yeller esiyor. Buldum arkadaşları sonunda. Bombardıman başlayınca, bodruma inmişler.

Zaman içinde, yani savaş içinde giderek ustalaşmaya başladık. İsraillilerin ateşinin kesilmesini bekler olduk. Ateş nerden geliyorsa, yallah oraya gönderiyoruz mermileri. Kırkını birden, ard arda. Mavi alevler saça saça gidişi gücümüze güç katıyor. Tabii onlarda bizim yerimizi saptayıp üstümüze bombalar gönderiyor. Durmadan yanımıza yöremize bomba yağıyor. Zamanla yarasa kuşunu geçtik desem, yalan olmaz. Hani bilirsiniz, yarasa kuşları seslere göre uçar. Biz de öyle. Yakınımıza düşen bombayı, havada gelen bombayı sesinden tanıyoruz. Ne tip olduğunu, etkisinin ne olduğunu şaşmadan biliyoruz, tedbirimizi ona göre alıyoruz.

Akşam üzeriydi, bir bomba geldi. Biz binaya doğru bir yoldaşla birlikte koşmaya başladık. Ama hepimiz bir yandan koşuyoruz. Tam kapıda karşılaştık, kısa bir an, ben biraz duraladım yoldaşın geçmesi için. İşte o zaman bir iri parça bacağıma geldi. Düştüm yere. İyiki düştüm, iyi oldu ki yara aldım. Çünkü ben yere kapaklanır kapaklanmaz, başımın üstünden yirmi parça geçti, karşı duvara saplandı.

Çok geçmeden beni bir sedyeye koydular hastahaneye götürüyorlar. Komutan da yanımcak yürüyor. Komutanımız Filistinli. Durmadan soruyor: **"Yoldaş yaran çok ağrımıyor değil mi?"** Ama sorarken benim kadar acı çektiğini, sesinin titremesinden anlıyorum. Onun o titreyen sesi bana acımı unutturuyor, çok kısa bir an sonra yeniden başlıyor acı. **"Yoldaş, çok ağrımıyor yaran, değil mi?"** Acım diniyor.

Vardık hastaneye. Gözleri kinle, sevgiyle ışıldıyor bana. **"Sana söz veriyorum yoldaş, söz. Şimdi döner dönmez senin için tam on beş mermi atacağım,"** diyor, hızla gidiyor. O an, içimden tek şey istiyorum. Yaramın bir an evvel iyi olmasını.

Ama hastanede ilk geceyi anlatmadan geçemeyeceğim. Şimdi benim yattığım yerde genç bir bayan İspanyol doktor var. Onu unutamam. Çocukken anamın gelip sık sık üstümü yokladığını, örttüğünü hissettikçe içime daha sonraları hiç yaşamadığım güzel bir duygu dolardı. İşte o gece o duyguyu yeniden yaşadım. Bütün gece boyu uyumadı bayan İspanyol doktor. Anam gibi belki beni yirmi kez yokladı, durdu.

Bir ay kaldım hastanede. Yürüyorum artık. Çıkmak istiyorum, bir an evvel arkadaşlarıma kavuşmak, düşmana karşı savaşmak istiyorum. İstiyorum ama, bayan doktor izin vermiyor. Artık son gün dayanamaz oldum, gideceğim, dedim. Bir gün daha kalmam için önce yalvardı, sonra kızdı, azarladı. Ama dinlemedim, çıkıp gittim. Ve benim gittiğimin o akşamı yattığım oda delik deşik oldu.

O gece kalsaydım?..

* * *

Gelecek sayıda, İsrail tanklarına kan kusturan, tanksavarcı yiğit bir delikanlının öyküsünü anlatacağız.

Uygun adımlarla yürüme, yüksek sesle marş söyleme, yat-kalk ve alçaktan sürünme eğitimi, her gün olduğu gibi, bu gün de, dört saat sürmüştü. Kara moruk ta, dizlerini karına çekmedi, ellerini omuz hizasına kadar kaldırmadı diye, bolca dayak yemişti. Bir yandan, ruhsal bunalım, diğer yandan oruçluk ve fiziksel yorgunluk, tüketmişti Kara moruğu. Koğuşa çıkar çıkmaz, uzanıvermişti içi çaput ve postal eskisi dolu şiltesine. Kıpırdayacak hali yoktu.

Kör pencere açıldı birden. Uzatıverdi başını koğuş gardiyanı. Kuraldı, kör pencere açılır açılmaz, koğuştakilerin ayağa kalkarak "esas vaziyet"e geçmesi. Üç kişi hariç, koğuştakiler,gardiyan, kör pencereyi açar açmaz fırlamışlardı yerlerinden. Kalkmayanların arasında Kara Moruk'ta vardı. Süzüverdi gardiyan bir süre koğusu ve pencereyi kapattı. On dakika geçmeden açılıverdi koğuşun kapısı. Gardiyan ve yanında iki asker giriverdiler içeri. Çağırıverdiler, pencere açılırken ayağa kalkmayan üç kişiyi. Kara morukta kalkıverdi yerinden ve ayakta durabilmek için sırtını ranzaya dayadı. Girenler, ceza infaz mangasıydı. Savunmasız ve yargısız, kendiliğinden vermişti cezanlandırma kararını gardiyan. Her ele beş cop vurulacak. Hasta olmak, ihtiyar olmak, oruçlu olmak vegörmemek kurtarmıyordu kişiyi cezadan. Afetmiyorlardı adamı.. Yitirmişlerdi acıma duygularını ve taşlaşmıştı yürekleri bu askerlerin. Bu nedenle, Kara moruğun, saygılı bir edayla, boyun bükerek ve ızdırabını jest ve mimiklerle göstererek, "Men gesteyem, orıcem, iğtiyarem. Vellahim, gormedim galişini gomitanem. Ellah hatırı içun ver gomitanem" şeklindeki yakarmaları, yumuşatmıyordu yüreğini mehmetçik gardiyanın. " Uzat elini diyom ırzıgırığın kurdu. Uzat diyom...Gayrık, acımak yok kurda.. Ne kopeklik ediyon. Uzat elini diyom.. Canın hücre istiyo" diyerek, cezayı yerine getirmede karalı olduğunu ve moruğa asla acımıyacağını gösteriyordu.

KARA MORUK'UN ELLERİ KAN İÇİNDE

Kara moruk anladı yalvarmalarının sonuç getirmiyeceğini. Çaresiz uzatıverdi titreyen, kara kara damarları belirgin, bir deri ve kemikten ibaret elini. Gardiyan, bütün gücü ile indirdi kaldırdığı copu. Kara moruk, elini çekiverdiği için, cop isabet etmedi eline. Sinirlenen Gardiyan kaldırdığı copu olduğu gibi indirdi kara moruğun kafasına. Sendeleyen kara moruk, düşmemek için tutunuverdi sol eli ile ranzanın kenarına. Ve hemen kafasına copu yememek için uzatıverdi sağ elini. Çok sert vurdu gardiyan. Copun değişi ile birlikte kana boyandı moruğun sağ eli. Çekmedi artık moruk elini. Gardiyan, kanları sıçrata sıçrata vurmasına devam etti ve beşinci coptan sonra, sol elini uzatmasını söyledi. Moruk sıyrılmıştı korkudan. Duymuyordu acıdan artık. Bakışları da değişmişti. Kalmamıştı, o af dileyen hali. Sinirli bir tavırla vebakışlarıyla kinini kusarcasına uzatıverdi sol elini. Sol eli de, ikincidarbeden sonra bulandı kana. Hep cop darbesi, patlatıyordu bir kılcal damarını. Umurunda değildi gardiyanın. Zalim olmanın gururunu ile ve hınçla vuruyordu. Her vuruştan sonra da aynı gururla süzüyordu çevresini. Bakışlarından ve gülümsemelerinden, yaptığından zevk aldığı sezinleniyordu. Yanındaki askerlerde, kahkaha atarak izliyordu bu vahşi sahneyi.Neşeyle ve gururla..

Ceza infazı bitmişti. Hınçla kapadı gardiyan, koğuş kapısını.. Sürgüledi, gürültülü bir şekilde, dıştan kapıyı. Bir göz attı kör pencereden içeriye.

Yenememişti galiba hıncını. Yeniden çağırdı Kara Moruğu. Koluna girerek götürdüler, kara moruğu, kör pencerenin önüne. "Bir daha gormim.. Sikerim vallahı.. Irzıgırığın moruğu" diyen gardiyan, tükürüverdi, babasının yaşındaki insanın. haritaya dömüş derin hatlı suratına.

Silmedi kara moruk yüzündeki utanç tükürüğünü. Oturuverdi olduğu yere. Gençler, koluna girip kaldırdılar kendisini yerden ve oturttular şiltesinin üzerine. Bir fanile yırtıldı ve sargı bezi hazırlandı. Sigaralar yakıldı. Bir taraftan kara moruğun elinin kanları ıslak bezle temitlenirken, diğer taraftan, sigara külleri toplandı bir araya. Hıdır sigara külleri ile durduracaktı akan kanı. Küçülmüştü gözleri kara moruğun. Gerilmişti tüm sinirleri. Kinli kinli soluklanıyordu. kulak vermiyordu çevresindeki insanların teselli eden sözlerine."Geçmiş olsun" diyenlere, başını sallıyarak teşekkürünü sunuyordu.

Koğuşun diğer bölümlerinde, Mehmet Bucak ağanın, Süleyman ağaların adamları ve kendileri kalırdı. Umursamamışlardı, kara moruğunu dayaklanmasını. Gardiyan gittikten sonra, onlarda geldiler geçmiş olsuna. İlk gelen Mehmet ağanın dırşıkçısı hacı idi. Kara moruğun yanına gelir gelmez, "ĞALO ALLAHA HAVALE ET..HAKSIZSA ALLAH VERİR CEZASINI.. NİYE KALKMADIN AYAĞIYA KURALLARA UYMAK GEREK' BİRAZDA BİZİM GÜNAHIMIZ VAR" diyerek, kara moruğu tesseliye çalıştı. Birden açılıverdi kara moruğun dili. "GET OLA GET.. OLEYDİ ELLAH. AHA KOREDERDİ BU HERİFIN GOZİNİ.. EGERIM VARSE, ODE BUNLAR KİMİN ZALIMDIR. ZALIM OLMİYE HEÇ BELE EDER BINLAR." Kimse beklemiyordu moruğun böyle çıkışacağını ve öyle bir belirleme yapacağını. Her gün namaz kılan, bu ihtiyarlığına ve fiziksel güçsüzlüğüne nazaran oruç tutmakta ısrar eden ve ağzından dua eksilmeyen böyle bir kişinin, bu biçim belirlemede bulunması geçekten şaşıttıcıydı.

Dırşıkçı Hacının şaşkınlığı başkaydı. Allaha isyanedildiği görüşündeydi. İdarenin ajanı, halkının düşmanı olan bu sahte suratlı adam, kara moruk'a, kızgın bir edayla, "ğalo allaha isyan etme, tövbe et" deyince, Kara Moruk'un tepkisi daha sert oldu. "OLA ĞECİ, ELLAH OLEYDİ, ZALIM OLMİYEY Dİ, SENİN KİMİN DİRŞİKÇİLERİN VE EĞALARIN GOZUNİ ÇOĞDAN KOREDERDİ.ÇOĞTANDIRKİM ZULMEDERSINIZ KOYLÜYE." deyince kara moruk, dırşikçi hacının şaşkınlığı bir kat daha arttı. İğrençliği suratına vurulduğu için yüzü kızaran hacı, Moruğun çevresindeki gençlerin sert bakışlarından ürkmüş olacak ki, ayrılıverdi kara moruğun bulunduğu bölümden.

Kara Moruk, hacının ayrılmasından hemen sonra, su istedi gençlerden. Verilen suyu soluklanmadan içiverdi. Bozuverdi orucunu. Neşe geldi suratına. Rahatlamıştı içi. Bir daha tutmadı oruç. Namaz da kılmadı bir süre. Buruklaşan yüreği doluvermişti birden hınçla. Anlamıştı, cezaevinde yapılan baskı ve işkencelerin nedenini. Her gün, görerek ve yaşayarak, tanıyordu dostunu ve düşmanını. Öylesine yüreşini hınçla doldurarak ve umursamazlıkla katlanıyordu zulme ve baskıya.. **Kendini bilerek.. Gün ola harman ola diyerek...**

Sizler kurtuluş savaşçıları
çıktınız yola
Özgürlüğün yolundasınız
yürüyün yoldaşlar
Güneş doğdu-doğacak,
Bu zafere giden yoldur
Engebeli dolambaçlı ve sarptır...
Umudun ışığı yanıyor gözlerinizde,
Gelecekteki güzel günler görünüyor
Namlusunun ucunda mavzerinizin,
Yürüyorsunuz korkusuz ve fütursuz
Filistinli küçük gerillalarım.
Nasılda sarılmışsınız mavzerinize
Yavuklunuz gibi sizin yürüyorlar
Emeryalizme-Siyonizme karşı
Ellerinde silahlarıyla-kitaplarıyla.
yüreklerinde inançlarıyla yürüyorlar...
Hainin, namusuzun, işbirlikçi gericiliğine karşı
Devrim coşkusu ile yürüyorlar...

Mart-1982
Ahmet
Yunanistanda Politik Mülteci

Düzeltme

Geçen sayımızda TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın **"Bunları da genel olarak Komünistler, yurtsever devrimciler, Kürt ulusal demokratik hareketi ve sol sosyal demokratlar olarak açıklayabiliriz."** cümlesinde **"sol"** sözcüğü dizgi yanlışı olarak yazılmamış **"sosyal demokratlar"** biçiminde çıkmıştır. Düzeltiriz.

Orhan Apaydın kimdir

Örnek bir hukukçu, saygın bir demokrat Orhan Apaydın'ı namuslu kişiliğinden dolayı cezalandırıyorlar

Şimdi ülkemizdeki rejimin zindanlarında bulunan Avukat Orhan Apaydın, hayatı boyunca ne yapmıştır? İstanbul Hukuk Fakültesini pek parlak bir derece ile bitirdiği için, genç bir hukukçu olarak, fakültede asistan alınmıştı. Orhan Apaydın, Üniversite'nin ağır feodal havasıyla pek uzlaşamayarak, ağabeyisi Avukat Burhan Apaydın'ın yazıhanesine giderek avukatlık yapmayı tercih etti.

Çok seçkin bir hukukçuydu. Demokrat karekterli bir insandı. Bu yüzden insan haklarının bir gelişmesi demek olan çağdaş hukuku - ulusal ve uluslarsrası yönleriyle- en mükemmel bir biçimde öğrendi. Hukukla uğraştı: ulusal hukuku, uluslararası hukuku yıllarca mahkemelerde, insan onuruna yaraşır bir yorumla ve derin bilgisinden doğan bir parlaklıkla uyguları.

1960 darbesinden sonra, Yassıada'da, ağabeyi Av. Burhan Apaydın ile birlikte, başta eski Başbakan Adnan Menderes olmak üzere, bir takım Demokrat Parti sanıklarının savunma vekilliğini yaptı. Buradaki hukuksal mücadelesi, özellikle "idam cezası"na olan muhalefetinden geliyordu. Genç hukukçu, idam cezasının gayrinsani niteliğini ve toplumda açacağı derin yaraları görüyordu.

1961'de milletvekili seçildi. Dört yıl mecliste çalıştı.İsteseydi o dönemdeki partilerden birinin peşine takılır, 1980'e kadar milletvekili kalır, Adalet Bakanı...v.b. olurdu. Orhan Apaydın bu yolu seçmedi. Kutsallığına inandığı savunma mesleğine döndü. Nitekim, sonraları da, avukatlıktan kazanabileceği milyonları geri cevirip, İstanbul Barosu Başkanı olarak, insan haklarına ve demokrasiye hizmeti seçtiği gibi.

1965'ten sonra, özellikle, ülkemizde de başlayan 1968 olaylarından sonra, giderek daha çok, bu seçkin hukukçu, demokrasi mücadelesinin kutsallığına inandı. 15-16 Haziran 1970 İşçi hareketinden sonra, üç ay için ilan edilen sıkıyönetim sırasında, savunma sıralarında alçakgönüllü yerini aldı. Herhalde, isteseydi 1969 seçimlerinde Süleyman Demirel'in partisinden ya da başka herhangi bir partiden milletvekili olurdu. Ama, onun parıltılı zihninde uğuldayan "ikbal"değil, insan hakları ile ana hürriyetleri ve demokrasi idealiydi.

12 Mart 1971 askeri rejimi sırasında da, hep savunma sıralarında Orhan Apaydın. Bilgisiyle, alçakgönüllülüğüyle, demokrat tavrıyla İstanbul Barosu'nun bütün bir genç avukatlar kuşağının sevgilisi olacak, iki yılda bir yapılan başkanlık seçimlerinde hep başkan seçilecektir.

1975 yılından başlayarak, cepheleşme politikası içinde organize edilen ve tırmandırılmaya başlanan terör karşısında, Alman Nasyonal - Sosyalizmi'nin ve Türkiye Faşist Hareketi'nin iç yapısını inceleyerek başlayacak. İnsanlık düşmanı bu bayağı terör rejimlerinin yapısını, belgesel bir biçimde, yazdığı kitaplarla ortaya koyacak, çağdaş insancıl hukuku, uluslararası hakları, özellikle Birleşmiş Milletler Şartı'nı, 1951 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini, 1975 Helsinki Sözleşmesi'ni savunacaktır.
savunacaktır.

APAYDIN İSTANBUL BAROSU-NUN EDEBİ BAŞKANIDIR

Sözde tırmandırılan MHP terörüdür. Fakat gittikçe ortaya çıkarak anlaşıldığı gibi, terörün ardında MİT, Kont-Gerilla gibi devlet kuruluşları vardır. MHP'li görünüşte MİT ajanları, İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ı, annesiyle oturduğu evinin kapısına kadar gelip, makinalı tabancalarla ölümle tehdid edeceklerdir. Baro Başkanı olması çok tanınmış bir kişiliği olması nedeniyle, Ecevit hükümeti zamanında kendisine bir koruyucu verilecek; Apaydın'ın kişiliğini çok seven koruyucusu da onun çevresinde gerçek bir silahlı koruyucu olacaktır. Kendisini seven, faşizme kurban vermiş genç İstanbul avukatlarının gönüllü ve silahsız koruyuculuğu gibi.

Bu hava içinde 12 Eylül rejimi gelmiştir. İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ın faşizmle birlikte, MHP'in...v.b. örgütlerin içyüzlerini de bir bir döktüğü bir sırada.

12 Eylül askeri rejimi, şimdi, Birleşmiş Milletler Şartı'nı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni, Helsinki Sözleşmesini savunan bu yüksek demokrat kişiliği, Barış Derneği'üyesi olduğu gerekçesiyle, on ay önce tutuklamış ve zindanlara atmıştır. Bütün öteki en seçkin Türkiye aydınlarını, gençliğin ve işçi sınıfının en seçkin unsurlarının tutuklandığı gibi. Orhan Apaydın'ı tutuklamadan önce, Genelkurmay bir açıklama yapmış; isim vermeden İstanbul Barosu'nun bir "fesat yuvası" haline geldiğini ilan etmiştir. Buna neden de, Avrupa parlamentlerinden bir heyetin İstanbul'u ziyareti sırasında, Baro'da, Orhan Apaydın'ın başkan seçildiği bir danışma toplantısı yapılmasıdır. Zalimler, demokrasi ve insan hakları idealinden dönmeyen, yolunda, askeri rejime rağmen yürüyen demokratik kişiliği hazmedemiyorlardı. Şimdi, bu büyük hukukçunun saçlarını makine ile tıraş ettiler ve üzerine mavi bir tutuklu tulumu giydirdiler.

Türkiye'deki askeri cunta, Orhan Apaydın'ın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi temelinde insan haklarını, ana hürriyetlerini ve demokrasiyi savunmaktan başka bir suçu olmadığını bilmemekte midir? Elbette biliyor. Böyle bir suç yoktur ama, herhangi bir dernek üyesi olarak Moskova'dan emir almadığını bilmemekte midir?Elbette biliyor. Düşünce suçu yoktur ama, hadi var diyelim: Orhan Apaydın'ın onların anladığı gibi "komünizm propagandası" yapmadığını ya da "gizli komünist örgütlemeye" girmediğini bilmiyor mu? Elbette biliyor. Avukat Orhan Apaydın'ı, sadece kişiliğinden ötürü cezalandırıyor. Onu demokrasiye inandığı için insan haklarını savunduğu için cezalandırıyor. Dahası 12 Eylül öncesi teröründe, kendisini öldürme fırsatını yakalayamadığını ınu büyük aydını, bu defa hapishanelerde süründürerek yok etmek istiyorlar. Bütün ötekileri de yapmak istediği gibi. Sadece bu durum dahi, 12 Eylül öncesi terörün, bugün iktidarı ele alanlarca ve insan hakları ile demokrasi rejimini ilga edenlerce düzenlediğinin en açık bir delilidir.

Aralık ayının ortalarında İstanbul Barosu seçimleri vardır. Başkanlık seçimleri yoktur. O bir yıl sonradır. Geçen yılın, en şiddetli koşulları altında dahi Orhan Apaydın İstanbul Barosu Başkanı seçilmiştir. Bu defa, yönetim kurulunun yarısı, yeniden seçilecektir. Avukat Orhan Apaydın -bu seçkin aydın- Türkiye'de savunma mesleğinin yüz akı, en yüce sembollerden biridir. Avukat Orhan Apaydın, bugün de İstanbul Barosu Başkanı'dır. Yarın da bu dünyanın büyük barosunun başkanı kalacaktır. O, İstanbul Barosu'nun ebedi başkanıdır.

TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKASINDA İKİ OLAY

Cunta diplomatları gerçeği kamu oyundan gizlemek için yapılan anlaşmaları gizli tutuyor

ABD Ortadoğu'da Basra körfezinin korunması görevini Türkiye'ye vermiştir. Anlaşmayı ABD adına R. Perle imzalamıştır

Geçtiğimiz ay, Türkiye ve dünya kamuoyu, dış politika açısından iki önemli gelişmeye tanık oldu. Birincisi Türkiye'deki havaalanlarının modernizasyonuna ilişkin Türkiye-ABD Mutabakat Belgesi, diğeri ise Türkmen-Gromiko görüşmesi. Cuntanın dış politikasının vardığı yeni yönelimler açısından her ikisinin de üzerinde durmak gerekiyor.

TEKİN OLMAYAN BİR ANLAŞMA

Bilindiği gibi Ortadoğu'da Şah'ın devrilmesinden bu yana ABD, petrol bölgelerini korumak için sadık bir bekçi arıyor. Türkiye'nin bu göreve en uygun ülke olarak belirlendiği de bilinen bir gerçek. ABD, Türkiye'ye petrol bölgelerinin korunması ve çevik kuvvetlerinin üslenme hakkına ilişkin görevini resmen açıklamadı. Ancak T.C. Dış İşleri Bakanlığı, böyle bir görevi NATO çerçevesinde kabul edebileceğini belirtti. Ne var ki NATO, körfezi koruma görevini bir bütün olarak benimsemedi. ABD önümüzdeki dönemde bu sorunu Türkiye sırtından çözmeye çalışacak.

Kasım ayı içinde NATO Genel Merkezi'nde ABD ile imzalanan anlaşma, bu açıdan bir dönüm noktası. Bu anlaşmaya bir NATO anlaşması süsü verilmeye çalışılıyor. Ama anlaşmayı imzalayanlar, ABD Savunma bakanı yardımcısı R.Perle (Pentagon'un 3 numaralı adamı) ile Türk savunma bakanı H.Bayülken. Anlaşmanın NATO ile bir ilgisi yok. Oysa Türk Dışişleri, bunu NATO anlaşmasının bir alt uygulama metni olarak kamuoyuna yansıttı. Amaç, anlaşmayı gizli tutmak ve denetimden kaçırarak kapalı kapılar ardından yapılan pazarlığı oldu bittiye getirerek uygulamaya koymak.

Pazarlık sonucu imzalanan metnin içeriğinde bazı havaalanlarının modernize edilmesi, malzeme depolarının oluşturulması ve henüz yeri açıklanmayan 10 yeni havaalanının yapılması olarak belirtiliyor. Anlaşmayı ABD adına imzalayan R. Perle, modernizasyonun amaçlarından birisinin de Basra körfezinin korunması olduğunu ifade etmekten çekinmiyor. Bu da gösteriyor ki ABD, körfezin korunması görevini Türkiye'ye vermiştir.

İkili anlaşmanın temelleri Haziran ayında yapılan Bonn'daki NATO zirve toplantısında atılmıştı. Zirve toplantısına katılan Reagen ve Ulusu.

Cunta diplomatları, gerçeği kamuoyundan gizlemek için yaptıkları girişimler anlaşmanın bu niteliğini değiştirmiyor. Gerçek o ki, Körfezin savunulması görevini Türkiye'ye yüklemiş ve ABD tarafından tasarlanan anlaşma iki ülkenin iki görevlisi tarafından imzalanmıştır. Önümüzdeki dönemde Türkiye'nin bu tehlikeli göreve ağır ağır itelendiğini göreceğiz.

TÜRKMEN VE GROMİKO

7 kasım referandumunun hemen sonrasında Türk-Sovyet ilişkilerinde son 3 yılın en önemli adımı atıldı. Türk ve Sovyet dış işleri bakanları arasında Moskova'da yapılan görüşmeler içeriği itibarıyla bir yeniden başlangıç niteliğindeydi.

Türk-Sovyet ilişkileri, 1965-1978 yılları arasında oldukça ileri düzeyde bulunuyordu. 1972'de Sovyet devlet başkanı Podgorny'nin ziyareti ile gelişen bu ilişki, Demirel hükümetleri ve 12 Mart rejiminde Türkiye'nin dış kredi ve içte sanayi yatırımı, ihracat olanakları açısından hayati bir önem taşıyordu.

Ne ki, 1978, Ecevit dönemi ilişkiler bir ölçüde soğumaya başladı (Sovyetler 1978'de kredili petrol satımını durdurdular). 12 Eylül rejimi boyunca ilişkilerde soğukluk devam etti. (Bu dönemde Bulgaristan'ın daha etkin bir şekilde devreye girdiği gözlemleniyor.) 7 Kasım referandumunun hemen ardından buzların çözülmesini belirleyen bu ikinci açılış ne anlama geliyor?

Görüşmeler sırasında Türkiye'ye 500 Milyon Dolarlık bir ihracat olanağı sağlanmış ve Gromiko Sovyetlere karşı oluşturulan yukarda sözü edilen Türk-ABD anlaşmasına hiç değinmiyor. Ve görüşmeler daha ilerisi için bir **"açılış"** görünümü gösteriyor.

Son 20 yıllık süreде, Türk-Sovyet ilişkilerinin bazı ana noktaları şöyle özetlenebilir:

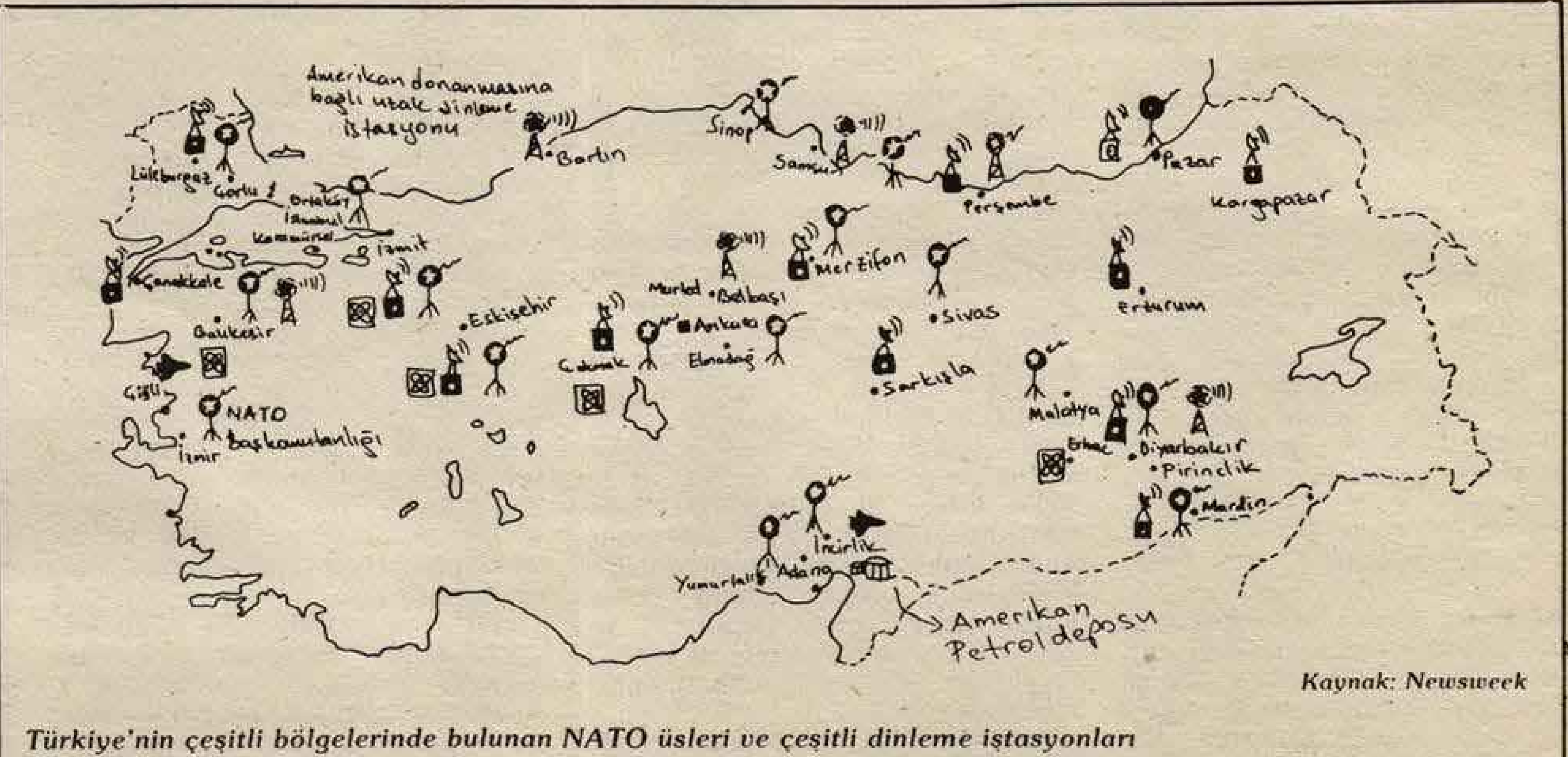
Sovyetler Birliği Türkiye'yi ABD-NATO nüfus alanı içindeki gerçeğine göre değerlendiriyor. Bu nedenle ABD yanlısı sağcı iktidarlar dönemlerinde **"iyi ilişkilerini"** sürdürüyor. Bu durum Batı'yı da stratejik olarak rahatsız etmiyor.

Sovyetler için önemli olan **"istikrar"**. Gelip geçen iktidarların sağa ya da sola yatkın olması onu ilgilendirmiyor.

7 Kasımın hemen ardından, mevcut yönetim düzeninin **"istikrara"** kavuşması **"ikinci açılış"** için elverişli bir zemin hazırladı. Ancak detant döneminin sonar ermesi nedeniyle Türk-Sovyet ilişkilerinin eski düzeye çıkabilmesi zor görünüyor. Ne var ki, ekonomik durumdan sürekli zor koşullar yaşayan Türk Hükümetleri **"iyi ilişkiler"** devamını her yönden istemektedirler.

Önümüzdeki yıllar, **"ikinci açılış"**'ın nasıl biçimleneceğini daha açık göstermektedir.

(F.A)

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde bulunan NATO üsleri ve çeşitli dinleme iştasyonları

Seçim ekomomisi ve Türkiye ekonomisi

Türkiye ekonomisi yaklaşık dört aydan beri "yeni ekonomik önlemler paketi" bekliyor. 1982 yazından itibaren "24 Ocak kararları" diye bilinen ekonomik önlemlerin ömrünün dolduğu, genel kabul görmeye başladı. Kastelli'nin iflası, Cunta ekonomisinin çarı Turgut Özal'ın ve veziri Kaya Erdem'in istifası bu gidişte bir yol ayrımının ifadesiydi.

"Kurtarın bizi"

Sonbahar başlangıcında ekonomide genel görüş tek kelime ile iç karartıcıydı. Önce Koç Holding'in Asil - Çelik şirketi, batma noktasında devlet tarafından kurtarmasını istedi. Hemen ardından Sabancı'ların LAS' SA'sı ve onun ardından 200'e yakın büyük işletme devletin kapısına dayandı. Zarar ediyorlardı. İflas noktasına gelmişlerdi. Ve aynı şeyi istiyorlardı. Devlet bu şirketleri kurtarmalıydı.

Yara derinde

24 Ocak kararlarına temel olan İMF reçetesinin "maalesef" yanlış olduğu bizzat İMF tarafından açıklandı. Üretim yavaşlıyor, ihracat durgunluğa doğru gidiyor. İşçi dövizleri azalıyor, işsizlik artıyordu. Kişi başına düşen Milli Gelir sürekli azalıyordu.

Seçim ekonomisi

Cunta, ekonomik felaketin önünü alabilmek için yeni önlemlerin hazırlığı içindeydi, yeni zamlar, vergiler, v.s. Ama 7 Kasım referandumu öncesi halkın tepkisini çekmemek için bu önlemler halktan saklandı. KİT ürünlerine yapılan zamlar Ticaret Bakanı tarafından durduruldu. Zam yapan genel müdürler cezalandırıldı. Et ve Balık Kurumu'nun zamları durduruldu. 1 Milyon kişiyi etkileyen yeni vergi yasalarının olumlu bazı yönleri basına sızdırıldı. Maaş katsayısının 35 olacağı duyuldu.

Bankerzedelere 1 Milyar lira ayrılarak, banker tasfiyelerinin hızlandırılacağı açıklandı. İmar affi yasa tasarısı gündeme getirildi. Vergi borcu 3 Milyon liraya kadar olanlar için borçlarını anlaşma ile çözebilme olanağı tanındı. Ve buna benzer bir çok ekonomik, sosyal, siyasal önlemle referandum öncesi havanın rahatlatılmasına çalışıldı. Referandum sonucları alınır alınmaz dillerde tesbih olan yeni önlemler paketi de açıldı.

Zam, yine zam: Yine zam

Her zaman olduğu gibi önlem paketinden yine zam çıktı, hem de petrol zammı. Bu zam en kısa sürede, en geniş mal kalemlerine yansıyabilme yeteneği olan bir zam türüdür. Büyük kentlerde taşıma ücretlerinden yüzde 100 artış oldu. Evlerin ısıtılmasında 15 liralık ek yük doğdu. Bunlar petrol zamının ilk ürünleriydi. Ardından Sümerbank malları zam gördü. Bunu margarin, yumurta, ekmek izledi. Lastik üreticileri de acil zam istediler. Tekel yetkilileri "Tekel ürünlerine zam yok" diyerek yakında yapılacak zamları müjdelediler!

Burada kısaca iki noktaya değinelim. Özellikle petrol zamı ihracat ekonomisinin ürünü. Dış piyasada petrol fiyatları artmıyor, doların değeri yükselmiyor, ama ihracatı arttırabilmek için Türk Lirasının değeri sürekli düşürülüyor. (spekülatif olarak düşürülüyor). Bu nedenle petrol fiyatı artıyor. İkincisi: önlemler paketinden ilk önce zamların çıkması biraz da ücretler sorunu ile ilgili. 1983'de asgari ücret ve diğer ücretler enflasyona ayak uydurucak biçimde arttırılacak. Ama zincirleme zamlardan doğacak enflasyon artışı 1982 enflasyonun oranını yükseltip,1983' ün oranını düşük gösterecek. 1983 yılında yapılacak ücret artışlarında, bu düşük enflasyon oranı baz alınacak.

Ufukta bir çözüm gözükmüyor

Şimdi, ihracat ekonomisine geçemeyeceği belli olan bir sanayi sektörü vardır, bu sektör iflas noktasına gelmişken, bu sektörün tek tutunduğu dal iç piyasanın talebi iken, sormak gerekir: Bir dizi zamla bu iç piyasayı daha da daraltmak nasıl bir ekonomist şaşkınlıktır?

24 Ocak önlemleri alınırken hiç değilse sözde bir umut vardı:

İç piyasa daraltılır, sanayi ürünleri iç piyasada satılmaz, sanayiciler ihracata yönelmek zorunda kalır. 24 Ocak'ta umut buydu.

Sanayi bu zorlamaya uymaya çalışır. Ne var ki dış piyasa Türk sanayi ürünlerini kabul etmedi. Yaklaşık üç denelik bir deney tüm göstergeleriyle Türk sanayi ürünlerinin bu alandaki başarısızlığını gösterdi. Sanayi iç piyasaya göre yeniden örgütlenemek için finansman talep etti. Buna karşı kredi maliyetleri yüzde 70-80 oranına çıkarıldı.

Cunta çözümsüzlük içinde

Bu nokta tam bir çözümsüzlük noktasıdır. 1980 öncesi izlenen enflasyonist politikaya alternatif olarak getirilen 24 Ocak politikası yeni bir bunalıma yol açtı. Şimdi cunta ekonomistlerinin nasıl bir çözüm bulabilecekleri belli değil. Enflasyonist politikaya geri dönemezler. 24 Ocak, anti-enflasyonist politikası karaya oturdu. O halde çözüm ne?

Görünen odur ki 24 Ocak önlemlerini tamir ederek ve daha da şiddetlendirerek bir yol açmaya çalışacaklar. İç piyasayı tekrar daraltma, ücretleri tekrar düşürme doğrultusunda bir eğilim gözleniyor. Asgari ücretlerin yükseltilmesini isteyen Günaydın gazetesinin kapatılması yeni açılacak "demokrasi" döneminde baskıların bu ekonomik politikalara paralel olarak arttırılacağını gösteriyor.

Sonuç olarak cuntanın yeni ekonomik politikası, çözümsüzlüğün açık bir ifadesidir.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

HİZAYA GEEL...

BİR KI ÜÇ

Hababam takımından bazı siviller, kendi başlarına siyası parti kurmaya kalkıştılar.

Evren paşa, Artvin'den bu densizlere ve de tüm başıbozuk birliklere, **"hizaya gel"** komutu çekti:

"Biz ne zaman parti kurmaya başlayın dersek, o zaman başlarsınız" dedi.

Kenan Paşa haklı. Yeni Türkiye Talimatnamesinde (**Yeni Anayasa'da**) biz, asker-sivil, Paşamızı başımıza başkumandan seçmedik mi? Askeri hiyerarşide kendi başına gelin-güvey olmak var mı?..

Şey...Yeni talimnamede/önemli bir değişiklik daha var onu da biz anımsatalım:

Bundan böyle yürüyüşlerde sol adım yerine önce sağ adım atılacaktır.

Komutun temposu aynen şöyle:

Sağ! sağ! sağ!..
Bir, ki, üç sağ!
Sağ pezevenkler sağ!

EVREN ŞİMDİ DE HUKUK DOKTORU OLDU

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yönetim kurulu kararı ve Doğramacı Senatosu onayı ile Kenan Paşa'ya **"Hukuk doktoru"** ünvanı verildi.

Paşaya bu doktorluk, insanlık hukukuna yaptığı büyük hizmetlerinden dolayı verilmiştir. Bu hizmetlerin gerekçesi, özet olarak üç maddede toplanmaktadır.

1) İşkence, operasyon ve idamlarla katlettirdiği insan sayısını rekor düzeye ulaştırmıştır.

2)Hapisaneleri, Nazi kamplarına çevirmede olağanüstü bir başarı göstermiştir.

3) Kışla Talimatnamesini, **"Yeni Anayasa"** diye yutturarak zorla da olsa seçmenlerin yüzde 91.5'ne onaylatmayı başarmıştır...

Denilebilir ki, Kenan Paşaya bu doktorluk titrini veren proflar, İhsan Doğramacı aracılığı ile tesbih böcekleri gibi birer birer ipe düzülürken, **"Üniversite özerkliği!..Bilimsel özerklik!...Bilimin namusu!..."** diyerek bağırmıyorlar mıydı?

Hayır, onlar başkalarıydı. Bunlar ta işin başında kuzu kuzu düzülmeye razı olmuşlardı. Şimdi onun gereğini yapıyorlar!

Anlatabildik mi efendim!

TÜRK-İŞ'İN PAKETİ

Bazı kişiler eserleriyle, bazı kurumlar, bazı yöreler mallarıyla anılır. Mesela Doğramacı **"YÖK"**ü ile, Antep fıstığı ile Türk-İş'de paketleriyle anılır.

Gazetelerin yazdığına göre Türk-İş yeni bir **"İstekler paketi"** daha hazırlamış ve yakında Cuntaya sunacakmış!

Mübarek İşçi Konfederasyonu değil, sanki paket işletmeciliği!..

12 Eylül öncesinde de bu konfederasyon yöneticileri, devlet ricaline, grev yerine paket sunmayı huy edinmişlerdi. Bu paketler, sert ve aşırı istekler taşımaz, genellikle yumuşak olurlardı. O nedenle de her seferinde sempati ile karşılanır, hüsnü kabul görürdü.

Böylece DİSK'in sendikal eylemlerle sağladığı ücreti, Türk-İş, paketler sunarak alır,DİSK'e kontr çekerdi. Değilse pazarlığa girer, grevi o zaman dayatırdı.

Gelgelelim, 12 Eylül cuntası, grev ve toplu sözleşmeleri yasakladı. TÜRK-İŞ'in elinde kala kala bir paketi kaldı, şimdi allayıp pullayıp onu kullanıyor, başka seçeneği de yok!

Ne var ki Generaller Cuntası işin başında onların **"anayasa"**-sı yürürlükte kaldıkça, TÜRK-İŞ daha çok paketler sunacağa benzer!

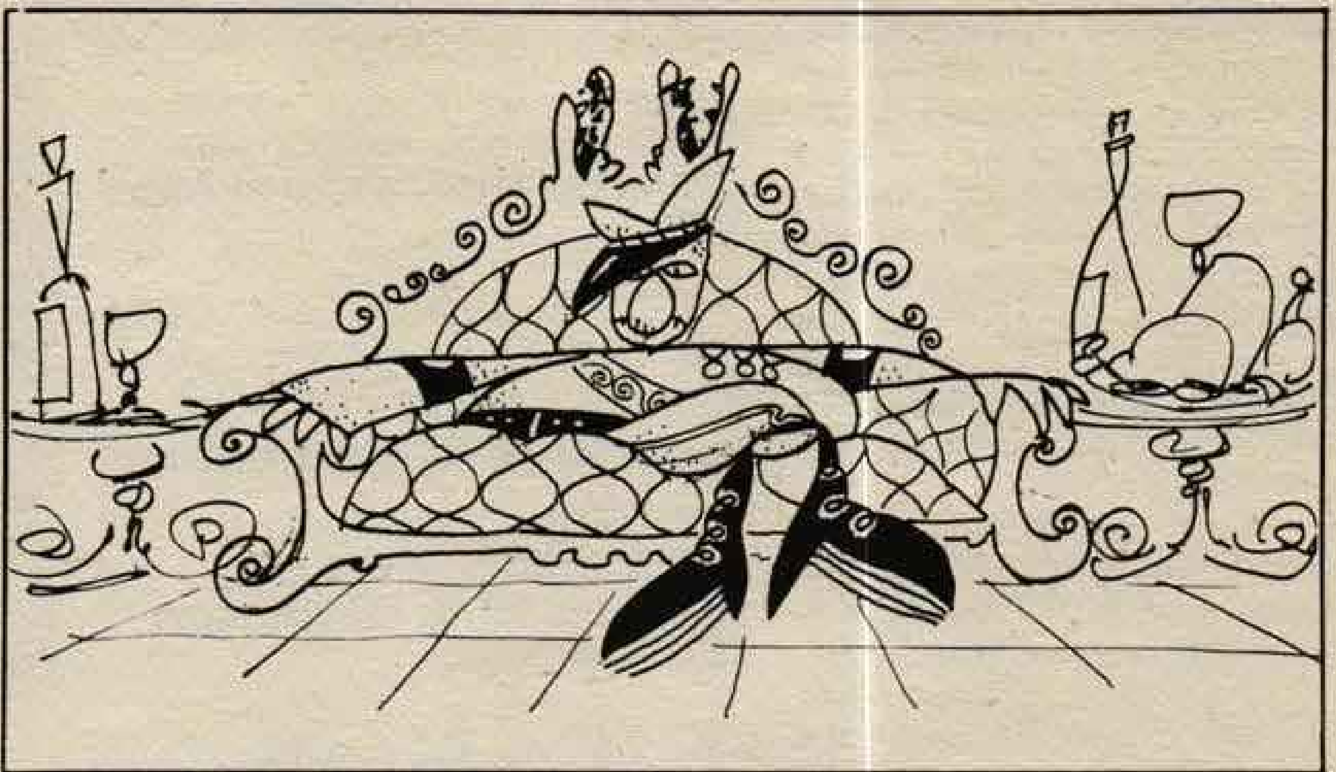
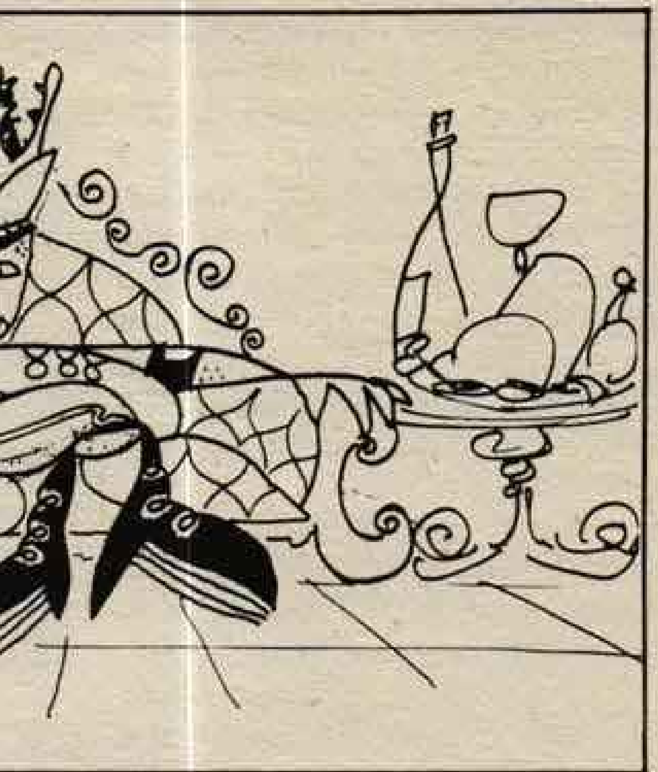
ÖNCE DİSİPLİN

Günaydın gazetesi dayanamamış:

"İşçiler aç, perişan. Hiç olmazsa asgari ücretler artırılsın, çalışanlara yavan ekmek parası verilsin!" demiş.

Bunu okuyan cuntanın paşaları, gazaba gelerekten kapatmışlar Günaydın'ı,asmışlar kapısına kara kilidi! Al sana asgari ücret, al sana eleştiri!..

Biz herşeyden önce milletçe topyekün asker olduğumuzu unutuyoruz. Ne buyurur talimatname:

-Asker acıkmaz!
-Asker üşümez!
-Asker uyumaz!
-Asker çişim geldi, diyemez!

Onun iki kelimecik söz hakkı vardır:

-Başüstüne kumandanım!
-Emredersin kumandanım!

İki kelime deyip geçmeyelim. Askeri mahkemelerin **"Yüce adalet"**inde yargıçlar, sanıkların savunmasına bile yeterli görmektedirler.

Duruşmalarda yargıç, tek tek buyurur, sanıklar da:

"Başüstüne kumandanım!"
"Emredersin kumandanım!"
demeye zorlanmazlar mı?

Türk Silahlı Kuvvetlerinin tutuksuz sivil mensupları olarak bizler, bir gerçeği belleğimizden çıkarmamalıyız: **Önce disiplin!**

YAZIK OLDU CEVHERİ'YE

Onca gürültü, serüvenden sonra 250 bin kişinin 85 milyar lirasını dolandıran Kastelli, **"yüce adalet önünde"** yargılandı. Yargıç yücel, **"yüce adaletin hükmünü"**, **"vicdanen"** vede cüzdanen karara bağladı: İki davadan berat, üçüncüsünden 15 ay hapiscik!

Biraz şoke olduk doğrusu. Bizler, **"soygun"** davalarında **"yüce adaletin"** böylesi cüce cezalarına alışık değildik. Değil 250 bin kişinin 85 milyarını çarpmak, bir banka şubesinin 40-50 bin liralığını kaçıranlara ömür boyu hapis, idam cezaları veriliyordu!

Ama onlar kılıfsız soyuyorlardı ve de soygun düzenini değiştirmek için soyduklarını söylüyorlardı. Kastelli ise kılıfla soyuyordu, hem de bankalar, şirketler, patron holdingleriyle ıç içe, işbirliği içinde soyuyordu ve de düzeni yaşatmak için soyuyordu.

Kastelli düzenin bir supabıydı. Cunta, soygun şebekelerinin suç ortağı durumunda kalan da, Kastelli bir kuş gibi uçuruldu yaban ellere, cümle günahlar sırtına yüklenerek...

Ne zaman ki rayından çıkan soygun yeniden rayına oturtuldu, Cunta da geleceğini sağlam kazığa bağladı, işte o zaman Kastelli getirtildi ve de hafif bir ceza ile defteri dürülmüş oldu.

Değişen birşey yok. Soygun yine ol soygun!..

Yazık oldu Kastelli gibi bir Cevheri'ye. Onca çabasına, hizmetine karşın bir hukuk doktoru bile olamadı!

BORAZAN TAKIMI

Esenboğa Havaalanında Kenan Paşayı karşılamaya gelen Bakanlara, **"Dışişlerinden bir üst görevli"** askeri kumandanlar gibi komut verirmiş:

"Sıra ol!"
"Hizaya gel!"
"Dikkat! Paşa geliyor!"
"Sağa bak!"

Görevlinin bu komutunu bazı gazeteciler eleştirdiler:

"Bakanlarımıza er gibi buyruk verilmez!" dediler.

Şu Bakan dedikleriniz de kimler? Paşanın görev verdiği karargah hizmetlileri değil midirler?

Bir kez 45 milyon, asker sivil tek komuta zinciri içinde paşaya bağlanmış değilmiyiz?..

Sonra şu bazı gazetecilere de ne oluyor canım? Kendilerinin de Paşanın borazan takımından olduklarını unutuyorlar mı yoksa?..

Haydi bakalım, öttürün düdüğünüzü paşa geliyor:

Düttürü düt, Atatürk!
Fatsa batsa ananşit
Düttürü düt, Atatürk!
Demokrasi evrenkosi düt
Düttürü düt, Atatürk

mahkemeler sürüyor

İSTANBUL DEVRİMCİ SOL DAVASINDA İDAMI İSTENENLERİN SAYISI 232'YE ÇIKTI

Devrimci Sol örgütüne üye olmak amaçları doğrultusunda eylemlerde bulunmaktan sanık 386 kişinin daha yargılanmasına başlandı. Ek iddianameyle açılan bu davada sanıkların 86'sı için ölüm cezası isteniyor.

Yeni açılan davayla, ölüm cezasıyla yargılananların sayısı 232'ye toplam sanık sayısı ise 781'e yükseldi.

66 İDAM İSTEMLİ UŞAK DEVRİMCİ YOL DAVASI BAŞLADI

178 sanıklı Uşak Devrimci Yol Davası, 21 Ekim'de İzmir'de başladı. Uşak ve yöresinde Devrimci Yol örgütünü oluşturup, bu örgütün görüşleri doğrultusunda faaliyet göstermekle suçlanan 178 sanıktan 66'sı için ölüm cezası, 112 sanık için ise örgüt üyesi olmak ve örgüt üyelerine yardım etmekten 3-24 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

79 ayrı dosyanın birleşmesi ile oluşan davada sanıkların çoğunluğunu:üniversite öğrencileri, çeşitli işyerlerinde çalışan işçiler ve memurlar oluşturuyor.

İdamı istenenlerin adları şöyle:

Ali Yavuz, Ali Ulaş, Alpay Bozkurt, Ahmet Doğan, Ahmet Uzun, Avni Yılmaz, Bekir Yüksel, Bilal Kur, Bahri Öner, Bülent Anim, Cemil Seyit, Ahmet Koç, Çetin çelik, Cemal Gürsel Kurul, Çetin cesur, Durmuş Keleş, Yavuz Gülhan, Esat Yıldız, Fahri Ceran, fatma Özgür, Güner Akkuş, Hali İbrahim Çelik, Himmet Acartürk, Hasan Çakmak, Alim Dağdelen, Hürriyet Güray, İzzet Alaseven, İsmail Öztosun, İzzet Özkay, İsmail Yıldırım, İsmet Orak, Mehmet Soyadlar, Mevlüt Kaçar, Mustafa Uysal, Mustafa Kahraman, Muharrem Perk, Mehmet Coşkun, Muammer Akbayır, Mehmet Özdemir, Muharrem Arabacı, Muammer Sarkalı, Mustafa Şehip Keçeci, Celik Neşet Uysal, Oktay Alat, Osman Zeybek, Osman Erdoğan, Orhan Sağcan, Oğuz Bozkurt, Recep Akkuş, Ragıp Atılgan, Ramazan Diker, Ramazan Ceylan, Recep Özen, Selahattin Kuş, Süleyman Gürsoy, Sadi Yurdusev, Uğur Sümer, Uğur Küçükbıyık, Yaşar Türkali, Yalçın Kaya, Yusuf Çağlar.

Bugüne kadar yapılan duruşmalarda mahkeme sanıklardan:**Yaşar Kazak, Ahmet Erdem, Mehmet Mandal, Hasan Ali Kaçak, Mustafa Savuran, Emin Çelik, Osman Can, Muhlis Ozan, Ahmet Er, Ramazan Öztürk'ü** tahliye etti.

DİYARBAKIR TİKKO DAVASINDA 24 İDAM İSTENİYOR

TKP-ML/TİKKO örgütüne üye olmaktan sanık 105 kişi için açılan dava Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 no'lu Askeri Mahkemesinde başladı.

105 sanıktan 24'ü hakkında TCK nın 146/1 ve 450/4 maddelerine göre, ölüm cezası isteniyor. 81 sanık için ise 3-5 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

PKK MARDİN EK DAVASINDA 21 KİŞİ İÇİN İDAM İSTENİYOR

181 sanıklı PKK Mardin grubu ek davası duruşmasına Diyarbakır'da başlandı. 21 kişi hakkında ölüm cezası istenen ek davayla birlikte toplam sanık sayısı 378'e yükseldi. Duruşmanın ileri bir tarihe ertelendiği davada idamı istenenlerin adları şöyle:

İsa Akay, Ferhad Aydın, Abdülselam Alpaydın, Ahmet Ak, Alaaddin Ateş, Ali Aksoy, Demir Ay, Abdullah Aksu, Şemsettin Aytimur, Salih Aydın, Hamdullah Bulut, Şehmuz Bekler, Mahmut Belik, Eyüp Erol, İsmail Elik, Hikmet Fidan, Naif Kurt, Hüseyin Karaaslan, Abdülaziz Okay, Faruk Sevgili, Şehmuz Taşan.

180 SANIKLI 16 İDAM İSTEMLİ KARS-ERZURUM DEVRİMCİ YOL DAVASI BAŞLADI

Erzurum-Kars-Artvin illeri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no'lu Askeri Mahkemesince Kars-Erzurum yörelerinde Devrimci Yol örgütü paralelinde faaliyet göstermek iddiasıyla 180 kişi hakkında kamu davası açıldı. 16'sı için idam, 164'ü için 3-5 yıl arasında hapis cezası istenen davada 74 sanık hakkında kovuşturmaya gerek olmadığı belirtildi.

870 sanıklı Artvin Devrimci Yol davasında sanıkların sorgulamaları tamamlandı. Duruşma tanıkların dinlenmesiyle devam edecek. Yaklaşık olarak 1500 tanığın dinlenebilmesi için Askeri Mahkeme Heyeti Artvin'e gitti.

16 İDAMLI UŞAK TDKP DAVASI BAŞLADI

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 no'lu Askeri Mahkemesinde 28 sanıklı TDKP davası başladı. Haklarında idam cezası istenen 16 kişinin isimleri şöyle:

Mehmet Alpkaya, Mustafa Altan, İsmail Ağır, Yüksel Ayan, İbrahim Cevher, Ali Çuhadar, Mesit Çakmak Mustafa Eyitmen, Cafer Oral, Hüseyin Uğurlu, Ali Bal, Mahmut Dönmez, Murat GÖrmez, Selim Memiş, Mehmet Ali Atin, Aydın Zemberi.

MANAVGAT KURTULUŞ DAVASINDA 5 İDAM İSTENDİ

Manavgat Kurtuluş örgütü davasında Askeri savcı 5 kişi için ölüm cezası, 5 kişi içinde 5-15 yıl arasında değişen hapis cezası istedi.

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Mahkemesinde yapılan ilk sorgulamada idamı istenenlerden: Necati Arıcan, Hüseyin Aktaş, Süleyman Selen ile haklarında 5-15 yıl hapis cezası istenen Ahmet Sarılı, Mustafa Yıldırım, Ahmet Ali Çetin tahliye edildiler.

UŞAK DEVRİMCİ SOL DAVASINDA İDAMI İSTENEN 3 KİŞİ BERAAT ETTİ

Haklarında idam cezası istenen 5 Devrimci Sol üyesinden 3'ü kanıt yetersizliğinden dolayı beraat etti.

TÜRKİYE YAZARLAR SENDİKASI YÖNETİCİLERİ HAKKINDA DAVA AÇILDI

Türkiye Yazarlar Sendikasının 17 yöneticisi hakkında TCK'nın 141/I maddesine göre İstanbul Sıkıyönetim komutanlığı I numaralı Askeri Mahkemesince dava açıldı. Bu davada yazarlara, 8 ile 15 yıl arasında ağır hapis cezası istenmektedir.

Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Özyalçıner, Şükran Kurdakul,Demirtaş Ceyhun, Alpay Kabacalı, Osman Saffet Arolat, Atilla Özkırımlı, Ataol Behramoğlu, Haşmet Zeybek, Orhan Apaydın, Asım Bezirci, Tekin Sönmez, Aziz Çalışar, Emil Galip Sandalcı, Vedat Türkalı, Kemal Sülker'in sendikaya illegal örgüt haline dönüştürdükleri, Nazım Hikmet'in kişiliğini ve icraatını övdükleri, hükümetin ve devletin emniyeti, muhafaza kuvvetlerini alenen tahkir ve tezyif ettikleri gerekçesiyle TCK'nın 141/I, 173/31, 33, 36 maddeleri uyarınca 8 yıldan 15 yıla hapis'e cezalandırılmaları istenmiyor.

TCK'nın 142/4, 173/ son,31, 33 maddelerini ihlalden ifadeleri alınmış olanAli Sebük, Yaşar Kemal, Leyla Erbil, Tomris Uyar, Adalet Ağaoğlu, Orhan Arıburnu, Nihat Behramoğlu, Hasan İzzetin Dinamo hakkında da kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildi.

8'İ İÇİN İDAMI İSTENEN 12 KİŞİ BERAAT ETTİ

Ankara Sıkıyönetim 3 no'lu Askeri Mahkemesinde biri komiser iki kişiyi öldürmekten, haklarında idam cezası istenen: **Rıza Aygün, Ahmet Kartaloğlu, Tahsin Güler, Yusuf Uyan, Aydın Gür, Kazım Çakmak, Baki Kerimoğlu, Haydar Yıldırım** ve haklarında çeşitli hapis cezaları istenen 4 kişi beraat etti.

ANDIRIN DEVRİMCİ YOL DAVASI TÜM SANIKLARI İLK DURUŞMADA BERAAT ETTİLER

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no'lu Askeri Mahkemesinde başlayan Andırın Devrimci Yol Davasının ilk duruşmasında tüm sanıklar beraat etti. Davada 9'u öğretmen 13 kişi için en az 16'şar yıl hapis cezası isteniyordu. Beraat eden sanıklar şunlar: **Remzi Sarı, Mehmet Sarı, Mehmet Doğan, Zekeriya Polat, Kazım Çınkır, Zeki Ünal, Abdurrahman Başkuş, Hasan Cıncık, Mustafa Sarı Enver Kabalcı, İsa Sarı ve Ali Kocabaş.**

ERZURUM'DA BİR İDAM CEZASI VERİLDİ

Erzurum'da 1979 yılında sağ görüşlü iki kişiyi öldürmek iddiasıyla yargılanan sol görüşlü üç kişiden, İhsan Çetintaş ölüm cezasına **Mustafa Uzunkaya ve Kürşat Işık** 10 ar yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

10 KİŞİYE ÇEŞİTLİ CEZALAR VERİLDİ

Muğla ve yöresinde Devrimci Yol örgütüne bağlı olarak faaliyet göstердikleri iddiasıyla yargılanan 10 kişi çeşitli hapis cezasına çarptırıldılar. İzmir 2 no'lu Askeri Mahkemede verilen cezalar şöyle: **İlhan Bozkurt 10 yıl, Hüseyin Güler, Bayram Bilgi ve Ahmet Deda 5 er yıl, Şenol Erkin 7 yıl, Muhsin Ciğerci 3 yıl, Kazım Avcı, Adnan Acar, Şahin Acar, Hasan İrfan 2 şer yıl 9 ar ay.**

NAZİLLİ DEVRİMCİ YOL DAVASI SONUÇLANDI 1 İDAM 3 MÜEBBET

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no'lu Askeri Mahkemede sonuçlanan 44 sanıklı davada, 1 kişi idam cezasına, 2 kişi de ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Ergun Aydaş'a ölüm cezası verilirken, Ahmet Bahri Alkar, İsa Oduncu ve Rıza Kabay önce ölüm daha sonra da ömür boyu hapis cezasına çarptırıldılar. Diğer sanıklardan: Galip Sarıgözlü önce idam, sonra 20 yıl, **Salih Öztürk, Ayhan Armağan, Cemil Tanrıkurt, Zeki Güraslan, Ahmet Talat Kaş** 8'er yıla **Rüstem Kamil Yazıcıoğlu** 5 yıl, **Mevlüt Tanyıldız, Ali Rıza Kılkeser, Derviş Cem, Erdoğan Gökçe** 4 er yıl 2 şer ay, **Ahmet Alan** 2 yıl 6 ay, **Hasan Erkol** 4 yıl 6 ay, **Emine Yıldırım** 6 yıl ağır hapse mahkum etti.

Mahkeme ayrıca 26 sanık hakkında da beraat kararı verdi.

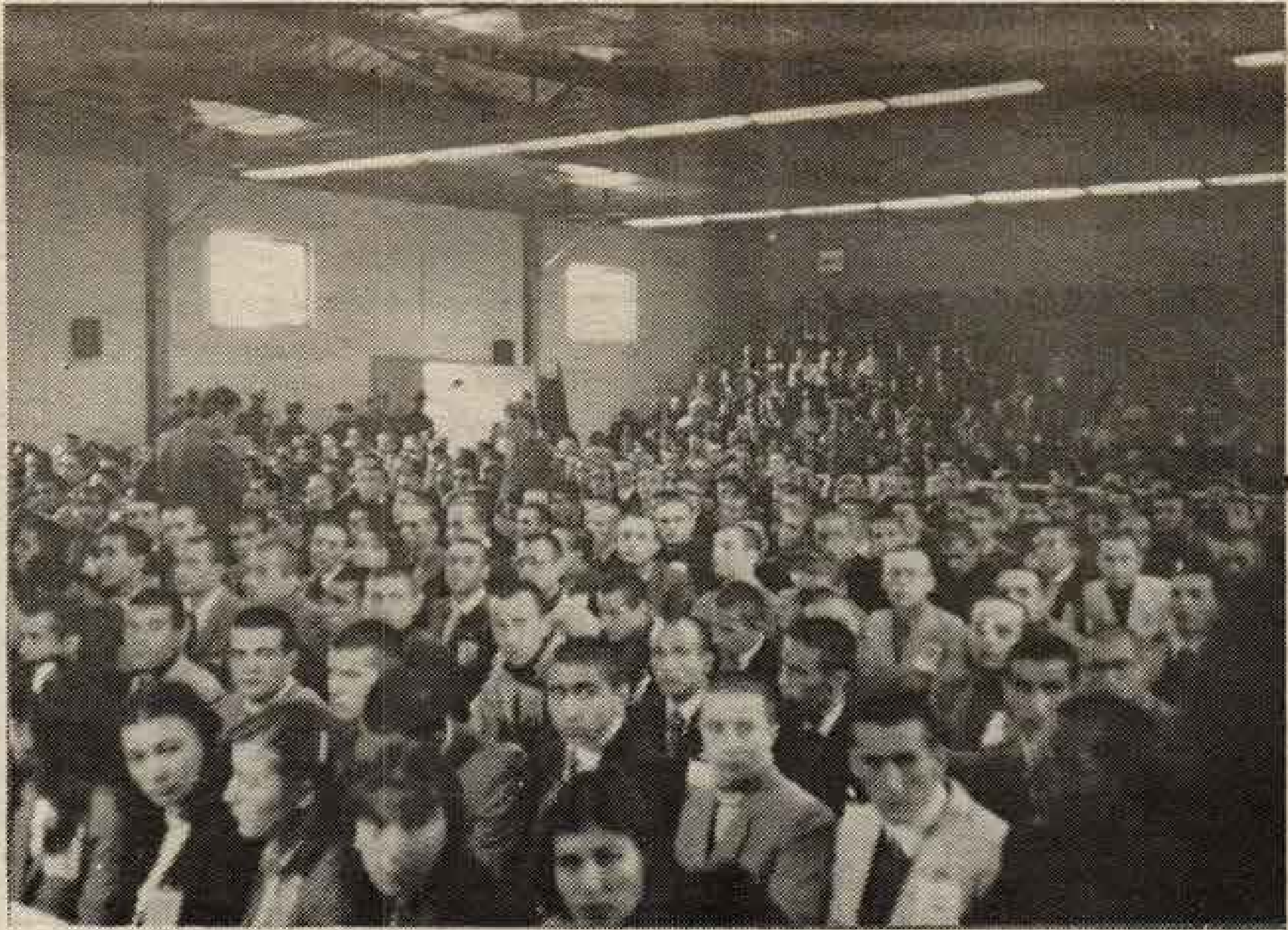
3 ÖLÜM CEZASI ASKERİ YARGITAYCA ONAYLANDI

1977 yılında işledikleri iddia edilen bir suçtan dolayı İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 no'lu Askeri Mahkemesince ölüm cezasına carptırılan **Sedat Yılmazsoy, Feridun İhsan Berkin ve Muzaffer Öztürk'ün** haklarındaki karar Askeri Yargıtayca onaylandı.

PKK ÜYELERİNE YAPILAN İŞKENCELER DEVAM EDİYOR

Savaş hali hükümlerinin uygulandığı PKK Erzurum grubu davasında hakkında ölüm cezası verilen **Ali Dursun Küçük**, yapılan son duruşmada **"Kahrolsun Faşist Cunta"** diyerek mahkemeyi protesto ettiği için, üzerine kaynar su dökülerek işkence yapılmıştır. Bu arada 3 kişiye daha "isyan" çıkardıkları gerekçesiyle işkence yapılmıştır. Hiçbir tedavinin yapılmadığı 4 kişinin durumlarının ağır olduğu, haklarında idam cezası verilmiş olmasına rağmen birçok tutukluya da aynı şekilde işkence yapıldığı öğrenilmiştir.

DEVRİMCİ YOL MERKEZ DAVASINDA SORGULAR BAŞLADI

Ankara Devrimci Yol Merkez Davası

18 Ekim'de başlayan 186 idam istemli, 572 sanıklı Ankara Devrimci Yol davası sorguları, davanın bir numaralı sanığı Oğuzhan Müftüoğlu nun sorgulamasıyla başladı.

Tutuklu sanıklardan Ömer Zafer Müctebaoğlu işkence ile Turgay Erbay'da Haymana cezaevinden Ankara'ya getirilirken kaçtıktan sonra, İstanbul'da saklandığı evde öldürüldükleri için dava da idam cezasıyla yargılananların sayısı 184'e düştü.

Mamak Cezaevi özel salonunda yapılan duruşmalarda sanıklar üzerinde belirgin bir biçimde baskı sürdürülüyor. Duruşmalar video ile salon dışından da izlenmekte. Bazı cezaevi yönetici ve emniyet görevlileri duruşmaları buradan izleyip, sanıkların durumlarını tespit ediyorlar. Duruşma sırasında yanındakilerle konuşanlara, söz isteyenlere cezaevi yönetimi tarafından usulsüz olarak hücre cezası veriliyor.

Tutuklulardan Zekiye Şen'e yanındaki arkadaşıyla konuştuğu için Bünyamin İnan, Ali Akgün ve Nedim Soylu'ya da kimlik tesbiti sırasında "Mesleğiniz" sorusuna "Devrimciyim" diye cevap verdikleri için hücre cezası verilmiştir.

Ali Akgün duruşma sırasında söz alarak **"Konuşmalarımız cezaevi yönetimi tarafından izleniyor, mahkemeden çıkınca hemen 80x80 cm. genişliğinde bir hücreye atıldık. 5 gündür uykusuzum. Tuvalet dahil her ihtiyacımızı orada görüyoruz. Eğer mahkemedeki tavırlarımızda bir suç unsuru varsa, bununla ilgiyi cezayı mahkeme verir. Ayrıca hücre cezası mahkeme kararına bağlıdır. Kaldı ki mahkemenizin ne böyle bir kararı ne de tesbiti var. Bu keyfi davranış tümüyle savunma hakkını ortadan kaldırmaya yöneliktir. Burada söylediklerimden hemen baskı görürsem, nasıl rahat konuşabilirim"** dedi.

Tutuklu sanıklara yapılan baskı ve işkenceler ziyaret günlerinde de gözlenlemekte.

4 Ekim günü ziyarete gelenler, tutukluların bazılarının görüşe gelmemesi, gelenlerin de arkadaşlarının kucaklarında gelmesi üzerine yürüyüşe geçtiler. Cezaevi komutanın topluluğu dağıtmak istemesi üzerine bir ana göğsünü açarak **"yavrularımızı hergün içerde, dışarda kurşunlayıp, işkencelerde öldürüyorsunuz. Biz de burada ölürüz"** diye bağırdı.

Daha sonra 100 kişilik bir grup MGK ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına iki telgraf çektiler. Telgrafta **"İçerde yakınlarımıza insanlık dışı işkenceler yapılıyor. Bunun önlenmesi ve suçlular hakkında gerekli işlemlerin yapılması"** istendi. Bunun üzerine 7 Ekim günü bu telgrafı çekenler evlerinden toplattırılarak, Sıkıyönetim Komutanlığı Halkla İlişkiler Şubesi önüne getirildiler. Burada yetkili bir komutan ile C Blok İç Emniyet Amiri Yüzbaşı Lütfü Girgin aileleri tehdit ederek, olayları yalanladılar.

Duruşmalar sırasında göze çarpan bir başka olay da bazı tutukluların sorgu için emniyet müdürlüğüne götürüldükleri için duruşmalara getirilmemeleri. Tutuklulardan Bülent Forta, İbrahim Şalap, Vedat Erol, Erdoğan Genç, Abdullah Şengöreneoğlu, Abdullah Evcil, Hacı Badem, Süha Akın, Alaaddin Temiz, İbrahim Aslan ve Cahit Akçam'ın avukatları mahkeme heyetine başvurarak müvekkillerinin işkence altında olduklarını, gerekli işlemlerin yapılarak duruşmalara getirilmelerini istediler.

Devrimci Yol merkez davasının ilk sanığı Oğuzhan Müftüoğlu sorgusunda:

"Ülkede iç savaş çıkarmak için faaliyete girenlerin gerçekte kimler olduğu çok iyi bilinmektedir. Bunlar devrimci değildir. Bizzat Askeri Savcılıkça hazırlanan MHP davası iddianamesinde de belirtildiği gibi, faşizmin bütün Türkiye'ye egemen olma, devlete egemen olma çabalarının bir neticesi olarak meydana gelmiştir. Sivas, Kahramanmaraş ve Çorum'da çıkarılan olaylarla provaları yapılmıştır..." dedi. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde 80 gün işkence gördüğünü bütün kışı 1,5-2 metrekarelik beton bir hücrede geçirdiğini, belinde ve kollarında uyuşmalar olduğunu söyleyen Müftüoğlu sorguya oturarak devam etmek istediğini belirtti. İsteği kabul edilerek sorulara oturduğu yerden cevap veren Oğuzhan Müftüoğlu şöyle devam etti:

"1975'lerden sonra, bütün ülkeyi faşistleştirmeyi amaçlayan bir program ortaya konuldu. 12 Mart'tan hemen sonra, 1974'lerde nisbi sükünet vardı. Birinci M C hükümeti kurulduktan sonra nisbi sükünet ortamı hızla ortadan kalkmaya onun yerini sertleşme havası almaya başladı.

Tehdit ve saldırılara uğrayan insanlar kendilerini korumak için çeşitli yollara başvurdular. Siyasal kamplaşma ve kutuplaşma toplumun bütün alanlarını, ülkenin her yanını kapladı. Bunun sonucu olarak okullar, kahveler, mahalleler ve giderek köyler, şehirler bölündü. Böyle bir çerçeve içinde meydana gelen binlerce olay gittikçe kronikleşerek yıllarca yaşandı."

6 Aralık günü başlayan sorgulamalar Oğuzhan Müftüoğlu'nun ve diğer Devrimci Yol davası sanıklarının sorgulamalarıyla önümüzde ki günlerde devam edecek.

Duruşmaları izleyen Kopenhag'dan Danimarka Yüksek Mahkeme Avukatı Per Walsoe'nin izlenimlerini gelecek sayımızda yayınlayacağız.

Smokin bile giymiş olsalar kuduz kedilerin yeri kireç kuyularıdır

Nihat BEHRAM

Halka, demokrasi güçlerine, devrimci mücadeleye karşı aralıksız sürdürdükleri kan, katliam, işkence, tehdit gibi saldırıları sonunda TBMM'nde düzenledikleri "maskeli balo"larına generaller smokinleriyle katıldılar.

Silahlarını "bırakmışlar"dı! Fakat hemen "meclis" binasının çevresinden başlayarak tüm "yurt sathı" bölük bölük silahların kontrolu altındaydı.

İç'te aylar öncesinden başlanan "anayasaya ret oyuna karşıgözdağı" kampanyası; dış'ta "demokrasiye doğru atılan adım" propagandasıyla geldikleri "meclis"te, yüzlerinde aynı kan iştahası ve sahte gülümseyişleriyle "zaferlerini" kutlaştılar.

Gerçek anlamıyla demokrasinin 'd' sinden dahi sözetmenin zincire vurulu olduğu kesimi dahil tüm basın, "balo"nun ertesi günü "giysilere" ve "maskelere" ilişkin yine aynı "ilginçlikte" dedikodularla doluydu.

Kimi köşe yazarları "sevgili eşini birsüre önce kaybatmiş olmanın kederiyle giydiği smokin.." diye başlamıştı yazısına.. Kimisi "balo" nun starını "sırtındaki ağır yüke karşın yüzündeki gurur çizgileri" yle tanımlamaya çalışıyor; kimisi ise "büyük bir zafere karşın yine de alçak gönüllü yüzler"den sözediyordu..

Oysa maskelerin altındakiler kana ve katliama doymayan aynı kişilerdi. Tek farklı yanları böyle bir "balo"nun gereği olan smokinleriydi. Ahtapotların gardroplarındaki smokinlere siyasi tarih sahnesi yabancı değildir.

"Dünya yuvarlaktır" diyen ilk bilim adamı bu tespitini hayatıyla ödeme pahasına ileri sürmüştü. Bugün birisi çıksa da "dünya yuvarlaktır" tezini ispatlamaya çalışsa yada hamamdan "buldum buldum" diye yıllar öncesinde bulunmuş bir bilimsel doğruyla fırlasa deli muamelesi görürdü. Siyaset biliminde ise durum biraz farklı.. Demokrasi sözcüğü ilk söylendiğinden buyana söyleyenlerin kaderi işkencehaneler, darağaçları, cezaevleri olageldi.

Baştan beri sürdürülen demogoji aynı: "Demokrasinin inşası için solun da, sağın da aşırısına ve terörüne karşı olmak". Bu demogoji belli kesimlerde, sahte aydın nezdinde, sorunu özü itibariyle kavrayamayanlarda, yabancılarda maya tutmadı değil. Türkiye'nin kurtuluşu, özgürlüğü için hayatını koyan insanlar olarak ne sahte aydın ne de faşizmin demogojisinin etkilediği unsurlar nezdinde "terörist değiliz" diye çıkartacak bir "günahımız" yok. Devrimci mücadeledeki hataların eleştirisi kendi onurunu ayaklar altına düşürmeyecek bir düzey ve ortamda ele alınmalıdır.

Teröre karşı oldukları için generallerin varlığına mazeret arayanlara gösterilmesi gereken şey bugün Türkiye'de bizzat generallerin yönetimindeki devletin azgın, kanadoymaz faşist terörü olmalıdır.

Bunca zamana, bunca olaya ve bizzat kendi üstlerinde bunca faşist şoka karşın kimi "aydın" kesim hala peygamberce bir iyiniyetle paşaların smokinle girdikleri meclisteki "umut kapıları arıyorlar. Bir "yumuşama olasılığı"ndan sözediyorlar.

"İyiniyetin" buncası sahte süte kaymak tutturma demogojisine hizmeten başka bir işe yaramıyor.

Sağ'ın da sol'unda aşırısına karşı olma gemogojisi ve bu yoldan demokrasiye geçme teorisiyle faşizm, devrim kültüründen yoksun unsurlarda bir ikna temeli bulmuyor değil.

Gözden kaçmaması gereken en önemli nokta, ilerici, devrimci, markssist bir örgütle, gerici, sağcı, faşist örgütler arasında örgütlenmenin niteliği, beyni açısından bir farklılığın, temel bir farklılığın olduğudur.

Devrimci örgütlerde örgütü vareden beyin, örgütü vareden düşüncenin gerçek sahipleri bizzat örgütün içinde ve onun beyni, yönlendiricisi, önderi olarak merkezindedir. Devrimci bir örgütle vurulan darbe kitlelere, kitlelerin beynine vurulan bir darbedir. Devrim mücadelesinde parti kitlelerin beyni ve kumanda merkezidir. Örgütün merkezindeki unsurlar ise en ileri unsurlardır. Yani Lenin örgütün içinde ve onun beyni olarak merkez komitesindedir.

Burjuvazinin örgütlerinde ise örgüt bir kukladır ve beyin örgütün dışındadır. Yani uluslararası ticari tekellerin patronları, ABD'nin büyük sanayi babaları, Sabancı'lar, Koç'lar bir siyasi parti içinde, parlamentolarda yer almazlar. Kendi çıkarlarını savunan örgütlerin ellerindeki ipleriyle oynatıcılarıdır. Çeşitli dönemlerde gereksinimlerinin niteliğine göre Regan'lar, Begin'ler, Demirel'ler, Türkeş'ler, Evren'ler bulurlar. Sağ'ında sol'unda aşırısına karşı sürdürülen bir hareket bu anlamdan olarak sağ'ın çıkarları temelindeki bir demogojiden başka bir şey değildir. Çünkü "karşı"lığı sola öz itibariyle sağ'a ise biçimseldir. Yani sol'un beynine, sağ'ınsa elbiselerine karşı olan bir harekettir.

Lenin'e vurulacak bir darbe kitlelerin beynine vurulacak bir darbe olurdu; Kenedy'e düzenlenen suikast ise çıkar güçlerinin gereksinimleri doğrultusunda yeni bir adı kendine ertesi gün buldu.

Bugün Türkiye'deki faşist diktatörlüğün zindanlarında onların "aşırı sağ" dedikleri unsurların da olması, yönetimin "aşırı sağ"a da karşı olmasının değil, böyle bir maskeye gereksinimlerinin ifadesidir.

Bir ucu emperyalizmde, bir ucu yerli işbirlikçilerinin elinde olan kanlı faşist diktatörlüğün sahnede'ki "paşa"ları silahların gözdağıyla aldıkları "yoğun alkış" altında kostümlerini "halkın huzurunda" değiştirmeye başladılar..

Faşist yönetimin demokrasi birikimleri aramakla görevli "uzman bilirkişileri" demokratik derneklerin yıllar önceki tutanaklarını dahi didiklemeye başladılar.

Evren, "paşa" elbiseleri içindeyken yüzlerce insan katledildi, binlercesi tutuklandı.. Şimdi smokin giydi..Savcılar, "Yazarlar Sendikası Davası"nı açmak için harıl harıl çalışıyor... En üst dallarına dek kıra kıra çıktıkları "yükseltilerden" onların "demokrasi davetleri"ni kabullenecek kadar "iyiniyetli değiliz.

Smokin bile giymiş olsalar kuduz kedilerin yeri kireç kuyularıdır.

....

Not: N. Behram'ın geçen sayımızdaki yazısının sonu yanlış basılmıştır. Aslı şöyledir:

Rasizme karşı verilecek mücadele ortaklığı işçi sınıfı, yabancı ülkelerde çalışan emekçiler, devrimciler ve onlarınher ulustan yandaşı ilerici, demokrat, aydın güçlerin önemli görevlerinden biridir.

Artık Almanya, İngiltere, İsviçre gibi ülkelerden sonra Fransa'da da zaman zaman duvarlara çizilmeye başlanan "gamalı haç"lar, sağcı siyasi güçlerin ilgili ilgisiz her konuda "yabancılar sorunu"nu, rasizme kışkıttıcı bir biçimde tekrarlanması, hesaplanan oyuna kaşı daha bilinçli olunmayı gerektiriyor....

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

BİRAZ BİZ BİZE KONUŞALIM

Şanar YURDATAPAN

Bu sayıda dil konusuna devam edemeyeceğiz ne yazık ki...Bir daha ki sayıya kadar bekleyeceğim, yazılarınızın gelmesini... Nedense hep böyle oluyor sevgili okurlar... Tartışmaya başladığımız bir konu ile ilgili mektuplarınızın çoğu ne gariptir ki, o konuyu kapatıp bir başkasına geçtikten sonra geliyor bana kadar.. Hala ilk sorduğum sorulara cevaplar geliyor inanırmısınız?... Bu işin nedenini çözemedim... Ama konuyu kapatmaktansa, bu yazıyı başka mektuplara ayırıp, hiç değilse bir daha zaman kazanmak istedim...Şimdi biraz mektuplarınıza ve diğer konulara göz atalım:

MEKTUPLARINIZ

Sayfalar dolu yazıyorsunuz sevgili dostlar... Öyle güzel şeyler yazıyorsunuz ki çoğu zaman, -Nadiren de çok yobazca yazılar geldiği oluyor- yazılarınızın tamamını almak istiyorum bu sütuna...İşte ilk imkansızlık burada başlıyor... Yerimiz bu kadar ve mecburum herşeyi özetlemeye... Yoksa bir telefon geliveriyor gazeteden: "Lütfen gelip yazınızı kısaltır mısınız?" Siz sakın kendinizi kısıtlamayın bu nedenle... İçinizden geldiği gibi yazın lütfen... Ama özetledim diye de kızmayın olmaz mı?..

SİZDEN BANA GELEN ELEŞTİRİLER

-Gelen mektuplardan, irili-ufaklı ama çoğu kez eleştirileriniz de çıkıyor. Bunlara gerçekten sevindiğime inanın!.. En ufak bir yanlışın, -hatta bazen dizgi hatalarının bile- gözden kaçmaması, hesabının sorulması, YAZILARIN DİKKATLE OKUNDUĞU'nun belirtisi!. İnsan buna nasıl sevinmez?.. Ne yazık ki, çoğu kez yanlışlarımı düzeltme fırsatını bile bulamıyorum yukarıda anlattığım YERSİZLİK'ten. Söz gelimi, (Leonardo Da Vinci'yi mezardan kaldırıp "proleter" nedir diye sorsak, şaşkın şaşkın yüzümüze bakardı) demiştim bir yazıda. Bochum'dan A K. doştça düzeltti hatamı: Proleter kelimesi Latince kökenliymiş, Zürriyetinden başka hiçbirşeyi olmayan köylülere denirmiş!.. Bir sonraki yazımda dipte düzeltmiştim, yazı sığmayınca kendi elimle kıymak zorunda kaldım. Bu bir tek örnek, ilk anda aklıma gelen. Aslında sayıları çok fazla... Burada hepsine teşekkür ediyor ve düzeltemediklerim için açıkça özür diliyorum...

ELEŞTİRİLERİN TAVRI:

-Kimi eleştiri, daha ilk cümlesinde DOSTÇA niyetini belli ediyor, hiç değilse kullandığı dilden belli oluyor.. Kimi eleştiri de var, zehir zemberek!.. Zaten bu ikinci tür eleştiri, "Şanar arkadaş" diye başlıyor, o çok iyi tanıdığımız sert tavırla.. Bu satırı yazan dostumuzu, o anda gözümün önüne getirmeye çalışıyorum.. Herhalde kaşlarını iyice çatıyordur o başlığı yazarken.. (Ama neden? Sahi, neden? çatık kaşlı, gülmez yüzlü, sert ve aksi tavırlı olmakla devrimcilik arasında doğru orantılı olduğunu nereden çıkarıyoruz, kim bilir?) Bu tür mektupları da -ola ki ben haksızımdır, ön yargıyı bırakayım- diyerek sonuna kadar okuyorum. Her seferinde yanan vaktime de acıyorum arkasından, çünkü 1969'lardan bu yana, artık nerdeyse ezberlediğimiz şeyler.. Kardeşlerim... Bana bu tür "Düşmanca" mektupları yazanlar!.. Güzel güzel tartışmaya katılacağına, hemen **"küçük-orta-büyük ama mutlaka Burjuva'lıkla"** suçlayanlar!.. Hatta beni muhatap bile kabul etmeyip gazetenin yazı kuruluna şikayet edenler!.. Vazgeçin bu huysuzluktan!.. Şunun şurasında kendimizi eleştirdik bile sayılmaz, bu hırçınlık neden?.. Daha iğnenin ucu bile dokunmadı saplantılarımıza, yobazlıklarımıza... Oysa çuvaldızı bile acımadan sokmalıyız etimize... O kadar yanlışlıklar yaptık, o kadar böldük kendi gücümüzü ellerimizle. Herhalde kıyasıya eleştirilmeyi çoktan hakettik!. Hiçbirinizin yüzünü görmediğim halde, hepinizi tanıyorum sanki!.. Herhalde çok genç olmalısınız, 20'lerinizde henüz.. Oysa sizinle 60'lı yılların sonlarında tanıştım ben. **"Sizi benden çok önce de tanıyanlar var. O halde o kadar genç olamazsınız.. Nasıl oluyor bu iş?.. Yoksa siz her devirde var mıydınız?.."**

Ben lisedeyken, MÜNAZARA pek modaydı. Genellikle Edebiyat hocasının yönetiminde iki ekip, birbirine zıt iki konuyu alır, sırf tartışmak için tartışırdık!.. Yani amaç bir fikri geliştirmek falan değil, kazanmak!.. Tabii **"Demagoji"** antremanı olmaktan başka hiçbir işe de yaramazdı bu dalaşmalar!.. Okuyucu mektuplarını okurken, bazen kendimi o günlerde sanıyorum ve kan-ter içinde bırakıyorum bir yana mektubu.. Oysa kendimizi eleştirmeyi amaçladığımız bu gibi tartışmaların bir tek galibi olamaz!.. Ya başarabiliriz kabuklarımızı kırmayı, o vakit hep birlikte kazanırız; veya kabuklarımız sert gelir, bizi ezer, o vakit de hep birlikte kaybederiz.. **"Şimdiye kadar kaybettiklerimizde, kendimizi eleştirmeye alışamamanın da büyük payı olsa gerek..."**

Haa, bu sohbeti kapatmadan, bir şeyi ciddi ciddi istiyorum: Lütfen, söylemediğim şeyleri söyletmekten vazgeçin!.. Siz de bal gibi biliyorsunuz, **"İçki-Çiftetelli-Flört vb."** konularına dokunurken **"Sabahtan akşama kadar kafayı çekin, göbek atıp keyfinize bakın"** demek istemediğimi, bunu öğütlemediğimi...

Her yazıya başlarken, nedense ilk yazımdaki açıklamayı tekrarlamak geçiyor içimden. Haydi bu defa biraz daha değişik anlatayım aynı şeyi: ünlü bir fıkrayla...

Memleketin birinde, iki tane uyanık mı uyanık, üç kağıtçı mı üç kağıtçı arkadaş varmış.. Her parasız kaldıklarında mutlaka yepyeni bir şeytanlık bulur, ceplerini doldururlarmış... Bir seferinde, gene bir süre aç kaldıktan sonra, oldukça cesaretli bir oyun oynamışlar.. Kralın huzuruna çıkıp, ellerinde HARİKA bir kumaş olduğunu, bundan SİHİRLİ bir elbise dikebileceklerini söylemişler.. Öyle bir kumaş ki, güzelliğini ancak zeki ve kültürlü insanlar görebiliyor.. Aptal ve cahiller, değil güzelliğini, kumaşın kendisini bile göremiyor!.. Tabii ortalıkta ne kumaş var ne de elbise.. Ama başta Kral olmak üzere bütün okumuş yalamış takımı -kendilerine cahil ve aptal denmesin diye- bu olmayan kumaşı ve elbiseyi göklere çıkarmakta yarış etmişler birbirleriyle.. Saf Kral bu yüzden sarayda uzun süre çırılçıplak gezdikten sonra, günün birinde Bayram törenine de bu elbiseyle çıkmaya kalkınca işin cıvığı çıkmış... Gerçi halktan kimse cesaret edip ağzını açamıyormuş ama, ortalığı da bir sessizlik bürümüş.. Derken minicik bir çocuk sesi duyulmuş:

- Aaaa!.. Krala bak anne, herif çıplak geziyor!..

Bu hissi çok duydum içimde 1965'-lerden beri... Ne zaman ağzımı açsam şimşekler yağdı.. Çok zor onları karşılamak, Aforozu göze almak gerçekten çok güç!.. Ama Kralın çırıl çıplak olduğunu görüp de susmak yok mu?.. İşte yıllar yılı insanı için için kemiren, için için öldüren asıl bu oluyor: Bile bile neden sustum?.. Ben de sorumluyum bu sonuçtan!.. Sanki konuşsan sonucu değiştirebilecekmisin?.. Tek başına tabii ki hayır?.. Ama hep birlikte?.. Evet, mümkün!.. Ve öyle olunca da her aydın kendi bacağından asılıyor işte!..

Yazımı somut bir örnekle bağlayım: 1978 yılıydı yanılmıyorsam.. **"Sadun Aren Amerikan ajanı!" ..."-Yahu, çıldırdınız mı, nerden çıkarıyorsunuz?".."Partisi Amerikalılara karşı kampanya yürütürken, onun evinde hala Amerikalı kiracı oturuyor!.."**

Yıl 1982, Aren'i ajanlıkla suçlayanlar nerde şimdi bilemiyorum ama çilekeş profesör hala hapishane köşelerini boyluyor sık sık!..

Anti-faşist örgüt kuruluş ve kişiler 12 Eylül öncesini ve sonrasını tartışıyor

Bilindiği gibi, 12 Eylül Askeri-Faşist Darbesi, ülkemizde her alanda önemli değişikliklere neden olmuştur.

Bütün anti-faşist güçlerin darbeden sonra ağır yaralar almış olması nedeniyle devrimci-demokratik muhalefet taşıdığı büyük potansiyele rağmen örgütsüzlük ve dağınıklık içerisine düşmüştür.

Bu durumun aşılması yönünde tüm ilerici, demokrat, devrimci örgüt, kuruluş ve kişilerin çaba harcamayı bir görev olarak kabul ettiği ve bu doğrultuda bazı adımlar attığı inancındayız.

Bu inançla ve bu çabalara katkıda bulunabilmek amacı ile tüm anti-faşist örgüt, kuruluş ve kişilere 12 Eylül öncesinin ve sonrasının bir değerlendirmesini yapmaları için sayfalarımızı açtık.

Halklarımızın aydınlık geleceğne hizmet edeceği inancıyla başlattığımız bu tartışmaya yanıtlar gelmeye başlamıştır. Bu sayımızda **"Emekçi"** ve **"Ala Rızgari"** nin görüşleriyle, tartışmaya kişisel olarak katılan bir okuyucumuzun yanıtını geliş ve alfabetik sırayla yayınlıyoruz.

■

SORULAR

1)a- 12 Eylül 1980 darbesine nasıl gelindi.

b- Faşist darbenin başarılı olmasında solun izlediği politikaların rolü olmuş mudur? Olmuşsa, sizce bunlar nelerdir.

c- 12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve anti-faşist halk güçlerinin birliği sizce hangi nedenlerle sağlanamamıştır.

2) 12Eylül sonrasında, devrimci-demokratik halk hareketinin karşı karşıya kaldığı sorunların ve olumsuzlukların ortaya çıkışında hareketinizin, örgütünüzün ya da kişisel tavrınızın da belli bir sorumluluğu olduğu kanısında mısınız?

3)a- Bugün ülkemizde yaşanan olaylar ve gelişmeler karşısında görevlerimiz ve hedeflerimiz neler olmalıdır.

b- Solun birliğinin sağlanması yolunda (partileşme ve cepheleşme konularında) neler düşünüyorsunuz?

Gazetemizin ayda bir çıkması ve daha başka önemli yayın görevleri de bulunması nedeniyle yanıtların siyasal örgüt ve guruplarda iki daktilo aralığı ile en fazla dört sayfa, kişilerde ise iki sayfayı geçmemesini dileriz. Böylece bir sayıda birkaç yanıtı birden yayınlama olanağı bulmuş olacağımızdan hem tartışmaya katılanlara hem de okuyucularımıza karşı görevlerimizi yerine getirmiş olacağız.

Yukarıdaki sorular:
a) Siyasal örgüt, gurup ve hareket başkan ve yöneticilerine.
b) Siyasal örgüt ve gurup dışında kalmış yazar sanatçı, bilim adamı ve demokrat kişilere sorulmuştur.

YANITLAR...

TKEP

12 Eylül öncesinde anti-faşist halk güçlerinin birliği sağlanamamıştı

Soruların cevaplandırılmasına geçmeden önce, Türkiye devrimci mücadelesinin birikimlerinden birisi olan Demokrat Türkiye Gazetesinin devrim mücadelesine yapmış olduğu önemli hizmetlerine ek olarak **"Tartışma açıyoruz"** kampanyasıyla devrimci güçlerin görüş ve düşüncelerini kamuoyuna açma ve devrimci hareketin birliğinin sağlanmasına katkıda bulunma olanaklarını yarattığı için teşekkürlerimizi bildirir. Demokrat Türkiye'nin bütün çalışanlarını kutlarız.

Soru 1-a) 12 Eylül Faşist darbesine nasıl gelindi?

Bu soruyu doğru bir şekilde cevaplandırabilmek için genel devrimci mücadelenin yakın geçmişine kısa da olsa bir göz atmak gerekir. Çünkü her ülkenin devrimci **mücadelesinin** geçmisi, geleceğini belirlemede **önemli** etkenler taşır.

1971 öncesi devrimci mücadele, kapsadığı öznel yanlışları ile de olsa, burjuvazi ile silahlı çatışma noktasına kadar varmış bulunuyordu. Devrimci hareket bu kertede gelen 12 Mart faşizminden ağır biçimde yaralanmıştır. Buna rağmen silahlı çatışma ile somutlaşmış uzlaşmazlık ve kararlılık örnekleri, parlementer pasifizme ve teslimiyetçi legalizme de büyük darbeler vurarak Türkiye devrimci mücadelesine büyük bir manevi değer ve yüce bir ruh halini miras olarak bırakmıştır.

1973'lerde nesnel ortamın müsait hale gelmesiyle birlikte devrimci mücadele; geçmişten kendisine kalan bu kazanımlara da dayanarak yeniden bir canlanma ile birlikte hızlı bir gelişme gösterdi. Bu gelişme ekonomik çöküş ve sosyal yıkımın da derinleşmesi sonucu 1978 başlarına doğru bir devrimci durum düzeyine yükselerek burjuvazinin iktidarını tehdit etmeye başladı.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi: ekonomik çöküşü durdurmak, devrimci kabarışı **bastırmak**, Orta Doğuda dünya devrimci hareketi lehine olan gelişmeleri bastırmada üstüne düşeni yapmaya hazır duruma gelmek, süreç içinde faşistleştirilmiş devlete faşist bir yapısal biçim vermek amacı ile ABD'nin de desteğini alarak, 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünü tezgahlamıştır.

b) Faşist darbenin başarılı olmasında Sol'un izlediği politikaların rolü olmuşmudur? Olmuşsa sizce bunlar nelerdir?

Birçok şey gibi devrimci mücadelenin yaşadığı evreler vardır. Bu evreler; doğuş, çocukluk, gençlik ve olgunluk evreleridir. Türkiye işçi sınıfının örgütlü devrimci mücadelesi 1919 da TKP'nin kuruluşu ile başlamıştır. Ancak daha doğuşu sırasında ağır darbeler yediği için bu sürecin çocukluk evresi 1960'lı yıllarda gerçekleşebilmiştir. Bilimsel doğruların el yordamı ile aranmasının ağır bastığı çok sancılı bir uğraş sonucu bu dönem aşılarak 1970'li yılları kapsayan delikanlılık evresine girilmiştir. Bu evrede devrimci mücadelenin sesi çatallaşmış, hareket çeşitli parçalara ayrılmış, bir dizi yanlışlar yaparak, çevresine ve kendisine büyük zararlar verecek hareketlerde bulunmuştur. Toyluktan gelen anlamsız davranışlar burjuvaziye malzeme olmuştur. Bir çok fraksiyonun doğması, her fraksiyonun kendi çıkarını geniş halk kesimlerinin ve genel devrimci mücadelenin çıkarlarından daha ön planda tutarak hareket etmesi,yığınlarda devrimci mücadeleye karşı küçümsenmeyecek ölçüde bir güvensizliğin sürüp gitmesine yol açmıştır. Doğal ki burjuvazi de sivil faşist güçleri örgütleyip provakasyonlarla saldırıya geçirdiği ve devletin temel vurucu gücü orduyu **"arabulucu"** rolünde göstermeyi becerdiği, üstelik faşist darbeyi de ordu eliyle tezgahladığı için, 12 Eylül öncesi ortamda, azgın faşist yıldırı ile dağınık ve kararsız devrimci güçler arasında bezginliğe düşen büyük bir halk kesimi,**"tarafsız"** görünümüne bürünen faşist cuntayı geçici ve edilgen de olsa desteklemiş ve bu faşist cuntanın egemenliğine olanak vermiştir.

Partimiz, 12 Eylül öncesi dönemin olumlu ve olumsuz yanları ile irdelenip çıkan derslere göre birikim niteliğindeki kazanımların geliştirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Darbeden bu yana Türkiye ve Kürdistan devrimci mücadelesi 12 Eylül öncesine kadar yaşanmamış olan çok önemli deneyim ve kazanımlar sağladı. Nesnel olarak devrimci hareketin gençlik dönemini yaşaması ve dağınıklığı, cuntanın bu durumdan yararlanması, elde edilmiş olan bu önemli gelişmeleri gözardı etmeyi gerektirmez. 12 Eylülden önce Türkiyede görülmüş olan karmaşa, devrimci durumun doğmuş olduğu her ülkede kaçınılmaz olarak ortaya çıkan nitelikler taşır. Eksik olan; toplumdaki kendiliğindenci düzensiz hareketleri toparlayarak devrime yöneltebilecek yeterlikte merkezi ve örgütsel bir gücün oluşup iktidara alternatif duruma gelememiş bulunmasıdır. Esas olumzuzluk burada yatmaktadaır. Yine de 1980'li yıllarda Türkiye ve Kürdistan devrimci mücadelesinin olgunluk evresini yaşayacağı ve sözünü ettiğimiz **"merkezi örgütlü gücün"** bu dönem içinde doğabileceği düşüncesindeyiz.

c) 12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve anti-faşist halk güçlerinin birliği sizce hangi nedenlerle sağlanamamıştır?

12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve halk güçlerinin birliğinin sağlanaması hem nesnel ve hem de öznel nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Nesnel nedenlerden bir olarak; yukarıda belirtildiği gibi 12 Eylül öncesi Türkiye ve Kürdistan devrimci mücadelesinin henüz gençlik evresinde bulunuşu gösterilebilir. İkincisi ise, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nın bir **"küçük burjuvalar ülkesi"** oluşudur.

Öznel nedenler de örgütlenme sorununda odaklaşmaktadır: Türkiye ve Türkiye Kürdistanı işçi sınıfı: mücadelenin yetiştirdiği düşünce üreten, örgütlenme yeteneğine sahip beyinleri merkezileştirmiş ve kollektif üretim yapan güçler haline getirmiş, proleterya ile müttefikler arasındaki çizgiyi netleştirmiş ve ittifakı gerçekleştirmiş, tüm nitelikleriyle bolşevikleşmiş bir proleterya partisinden yoksun bulunmaktadır.

Sovyetler Birliğinin öncülüğünde güçlü bir sosyalist sistemin doğması, sosyalizmin yalnızca bilimsel bakımdan değil, yaşamsal bakımdan da objektif hale gelmesi, proleterya ideolojisini tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de etkin bir güç durumuna getirmiştir. Bunun yanında Türkiye'de mutlak yoksullaşma sürecinin yaşanmakta olması küçük burjuvaziyi nesnel olarak kitleler halinde proleter saflarına itmektedir. Ne var ki böylece sınıf değişimine zorlanan küçük burjuvazinin geniş bir kesimi proleteryanın bilimsel ve örgütsel bir özümlemesinden geçmeden proleter hareket içinde büyük bir ideolojik ve örgütsel kargaşa yaratmıştır, bu kargaşa ise birliği değil ayrılığı körüklüyegelmiştir.

Diğer yandan Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ı devrimci mücadelesinde kilit bir olgu olan ulusal sorun da ideolojik ve örgütsel perspektif bakımından kesin ve açık bir çözüme bağlanamamış buluyordu. Genel devrimci hareket Türkiye kesiminde sosyal şovenizmi, Kürdistan kesiminde ise küçük burjuva milliyetçiliğini aşamamıştı.

Ne var ki tarihi, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel etkenler doloyısıyla Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'devrimci mücadelesi içiçe bir nitelik taşır. Her iki ülkenin devrimci mücadeleleri 1960'lı yıllardan beri aynı evreleri yaşayarak devam etmektedir. Sürecin nesnel bakımdan bütünlük taşıyan bu yapısına uygun çözümlemeler uygulamada yaşama geçirilmedikçe Türkiye ve Kürdistan devrimci mücadelesi gerçek rayına oturtulamaz.

Kısaca belirtmeğe çalıştığımız odaklarda yoğunlaşan nesnel ve öznel etkenlerin bir araya gelmesi sonucu **"12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve anti-faşist halk güçleri"**nin birliğinin sağlanması mümkün olmamıştır.

Soru 2 ye cevap:

TEKP Türkiye ve Kürdistan devrimci mücadelesine karşı kendisini sorumlu kabul eder. Uzun ve ayrıntılı tartışmalara yol açacak dökümlere girmeden belirmemiz mümkündür ki, olguların olumlu yanlarında olduğu kadar olumsuz yanlarında da doğrudan ya da dolaysız, değişik niceliklerde de olsa payımızın bulunduğunu benimsemek zorundayız. Ancak bir önceki soruya yanıt verirken de belirttiğimiz gibi; 12 Eylül öncesi nesnel durumla, genel devrimci mücadelenin yaşamış olduğu gençlik evresi, doğmuş olan olumsuzlukların temel kaynağı durumundadır. Şüphesiz bu durum, devrimci örgütlerin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Ne ki bu sorumluluğun bir yada bir kaç örgüt üzerinde odaklaştığını varsaymak çözümleyici bir sonuç sağlamaya yetmez. Devrimci hareketin bölünmüşlüğü ve örgütsel dağınıklık öylesine egemen etken olmuştur ki ayrı ayrı örgütsel odaklardan doğan yanlışları devrimci hareketin yazgısında değişim yaratan olgular biçiminde değerlendirmek gerçekçi ve yapıcı olmayacaktır. Öznel olarak en ağır basan etken; nesnel bakımdan belirleyici olumsuzluk durumundaki dağınıklık ve bölünmüşlüğü giderme yolunda yeterli bir mücadelenin verilemeyişidir. Bizce nesnel durumu en üst düzeyde ve en dolaysız etkileyecek olan öznel olgu budur. İkincil düzeyde kalan niceliksel etkinlikteki olumsuzlukların tartışılmasına da karşı değiliz. Ancak buradaki olanaklar çerçevesinde vurgulanması gereken başlıca etmen; devrimin öznel koşullarının yaratılması, devrimci hareketin odaksal bir birliğini sağlayacak olan örgütsel bütünlüğünün oluşturulması uğruna savaşımdır. Partimize düşen en önemli sorumluluk payını da bu alanda düşünmek militan gerçekçilik açısından daha doğru olacaktır.

Soru 3'e cevap:

Faşist cunta ekonomik çöküşü durduramamıştır. Mutlak yoksullaşma süreci derinleşerek sürmektedir. Toplumun alım gücü en alt düzeye inmiş iç pazar felç olmuştur. İşbirlikçi tekelci sermayenin dış pazarlarda rekabet ederek ihracata dayalı bir yaşama zemini bulma olanağı yoktur. İşbirlikçi tekelci sermaye yatay ve dikey bütünleşme yoluyla egemenliğini kurduğu tarım kesimini banka ve sanayi sermayesine bağımlı hale getirmiştir. Sanayi ve ticaret sektörlerinde beliren en ufak bir bunalım dan bile etkilenen tarım kesiminin ekonomik bunalıma destek sağlaması olanaksızlaşmaktadır. Ekonomik düşüşün yarattığı sosyal çöküntü, toplum üzerindeki yıkımını hergün arttırarak sürmekte, nüfusun çok büyük bir kesimi için yaşam çekilmez olmaktadır.

Bu sosyo-ekonomik çöküş yanında, faşist cuntanın topyekun korparatif bir faşist devlet (geniş bir kitle temelinin korparatif biçiminde faşist ideoloji ile örgütlenmesi) biçimi yaratamadan ama ancak o tür bir devlet eliyle uygulanabilecek, fakat varolan devlet yapısına uymayan faşist bir anayasayı dayatmak zorunda kalması nedeniyle, süregelen siyasal bunalım da burjuva düzen içinde aşılamayacak kadar derinleşmiştir. Verili durum göstermektedir ki hiç bir reform hareketi burjuva düzenini kurtaramaz: Türkiye işbirlikçi tekelci düzeni varabileceği yolun en son noktasına varmıştır. Bundan sonra hiç bir burjuva tedbir onu kurtarmaya yetmeyecektir. Bugün bir tek alternatif vardır, o da devrimdir. Öyleyse Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketleri kitlelere devrim hedefi göstermelidir. Uğruna mücadele edilecek demokratik haklar ve reform istemlerinin tümü devrim hedefiyle bütünleştirilerek, bu hedef daha da somutlaştırılarak sürdürülmelidir. Demokrasi uğruna mücadele ile devrim mücadelesi içiçe girerek bütünleşmiştir. Bunları ayrı şeylermiş gibi birbirinden koparak mücadeleyi demokratik hedefleri ile sınırlamak devrimi reddetmekten başka anlama gelmez.

Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketi devrim hedefine varabilmek için bir cephe birliği sağlamalıdır, bir tek cephede birleşerek faşizme, emperyalizme ve tekelci kapitalizme karşı mücadele etmelidir.

b) Hemen belirtmek gerekir ki, Türkiye ve Kürdistan devrimci hareketi irademizin dışında bir dağınıklık içindedir. TKEP'ye göre bu dağınıklığın giderilip birliğin sağlanabilmesi için iki ana perspektif vardır: Bunlardan biri; bölünmüş bir biçimde düşünce üretimi ve örgütsel mücadele sürdüren Marksist güçlerin merkezi ve kollektif nitelikte bütünleşmelerini sağlayarak komünist hareketin birliğini gerçekleştirmektir. TKEP'le THKP-C (acilciler) bu doğrultuda önemli bir adım atarak komünistlerin birliğini amaçlayan bir **"ittifak"** belgesini bir yıl önce imzalamışlardır. Bu birliğin hedeflediği noktaya varabilmesi için bütün gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Bütün komünist ögelerin, komünist birlik sürecini genişletip derinleştirerek hızlandırmak amacı ile bu ilişkiyi değerlendirmeleri; gerekiyorsa elestiri ve önerilerini getirmeleri, ya bu ortak uğraşıya katılmaları ya da bunun dışında oluşturacakları birlik girişimlerine bizleri de çağırarak, komünistlerin birliği ödevine katkı vermeleri gerekir.

İkinci ana perspektif ise; Türkiye ve Kürdistanlı tüm komünist, devrimci, demokrat ve ilerici yurtseverlerin içinde yer alacağı bir anti-faşist birleşik cephenin oluşturulmasıdır. Bu amaçla kurulan **Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi** , çok ileri ve önemli bir kazanımdır. Belirtilen tüm ilerici güçlerin bu cephe (FKBDC) içinde yer alarak, yada aynı yönde oluşabilecek başka platformlar varsa bunların birliğini sağlamak, ülkemiz solunun devrimci yöndeki birlikteliğini gerçekleştirmek için mücadele etmesi gerekir.

Komünist hareketin birliği ile devrimci güçlerin yukarıda belirtilen biçimde birliğini sağlama süreci aynı zaman diliminde içiçe girmiş olup, bu aynı süreçte iki birliğin sağlanması için çalışmak zorunlu hale gelmiştir.

TKP/Işçinin Sesi

YÜRÜKOĞLU: Bugün gerekli olan cuntaya karşı ciddi bir çekim merkezi yaratmaktır...

Soru- 12 Eylül 1980 darbesine nasıl gelindi?

Ülkemiz uzun yıllardır derin bir ekonomik-toplumsal-siyasal bunalım içindeydi. Orta derecede gelişmiş ve emperyalizme bağımlı bir ekonomik taban üzerinde finans-kapitalin, devlet tekelci kapitalizminin oluşması sonucunda tüm çelişkiler olağanüstü keskinleşmişti. Devrimci durum ve faşizm tehlikesi bu temelde doğmuştu. Bunalım ya devrimle olumlusundan çözülecek, ya da emperyalizm ve yerli finans kapital faşizmle tersinden çözmeye girişecekti.

1980'e doğru ekonomik-toplumsal bunalım iyice derinleşti. Sınıf savaşımı yükseldi. Devrim-karşı devrim boğuşması herşeyi belirleyen ana olgu olmaya başladı. Bir yandan burjuva devlet aygıtı işlemez duruma gelirken, öte yandan devletin faşistleşmesi süreci yol aldı.

1980 yılında, ya devrim, ya faşiszm ikilemi yol ağzına geldi. Oniki Eylül faşist darbesi böyle bir ortamda yapıldı. Faşist darbe burjuva develetinin dağılıp parçalanmış yanlarını ayıklayarak, faşistleşmesi sürecinde nitelik dönüşümü sağlayarak ve buna dayanarak bunalımı emperyalizm ve yerli finans-kapital yararına, tersinden çözebilmek amacıyla geldi.

Soru- Darbenin başarılı olmasında sol güçlerin izlediği politikaların da rolü olmuş mudur? Olmuşsa bunu nasıl açıklarsınız?

Darbe öncesinde devrimci durum hızla olgunlaşıyordu ama devrim güçlerinin bilinç ve örgütlülük düzeyi, öznel öge, nesnel ortamın gerisinde kalıyordu.

Bu geri kalışın **başlıca** siyasal nedeni, sosyal-demokrasi ve oportünizmin devrim hareketi üzerindeki etkileriydi. Bu etkiler, olgunlaşan devrimci durumun biriktirdiği enerjiyi yanlış bilinçle, yanlış hedeflerle ve geçersiz savaş biçimleriyle tüketti. Devrim hareketini yordu ve böldü. Türkiye proleteryasıyla, Kürt ulusal hareketinin eylem birliğini engelledi.

1980'de, olgunlaşan nesnel koşullarla öznel öge arasındaki fark daha da açıldı. İzmir ayaklanmasıyla sınıf savaşının sıçradığı yeni aşamanın gerekleri yerine getirilemeyince, 1 Mayıs 1980 burjuvazinin taktik başarısıyla sonuçlandı.

Halk sınıflarını faşist çeteler yenmedi. Yenemezlerdi. Bizi yenen içimizdeki düşman -oportünizm ve onun bağlaşığı sosyal- demokrasi oldu.

Soru- 12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ve anti-faşist halk güçlerinin birliği sizce hangi nedenlerle sağlanamamıştır?

İkinci sorunun yanıtı bu soruyu önemli ölçüde yanıtlıyor. Bunun yanı sıra bir dizi başka neden de sayılabilir. Küçük burjuva duygu ve düşüncelerin devrimci hareketteki yaygınlığı ve bunun sonucu olan yanlış örgüt-örgütlenme anlayışları, yanlış eylem anlayışları, haksız rekabetçilik ve dükkancılık vb.

Bir önemli neden olarak da şu gösterilebilir. Hiçbir siyasal birlik hegemonyasız olmaz. Türkiye'de sınıf savaşımının hegemonu bir örgüt olmayışı devrimci harekette dağınıklığı ve parçalanmışlığı arttırıcı rol oynamıştır. Üç-dört tane, birbirine alternatif hegemonya odağı söz konusudur.

Türkiye gibi kapitalistleşmiş bir ülkede işçi sınıfının hegemonu olmadığı bir siyasal birlik de kalıcı olamaz.

İşçi sınıfının **gerçek** siyasal birliğinden biz onun komünist partisi içinde ve çevresinde birleşmesini, onun sınıf siyasetini benimsemesini anlıyoruz. Bu oluşumun henüz gerçekleşmediği Türkiye'de işçi sınıfının değişik görüşler taşıyan kesimlerinin birlikte davranamayışının baş sorumluları yine sosyal demokrasi ve oportünizm olmuştur.

Soru- 12 Eylül sonrasında, devrimci demokratik halk hareketinin karşı karşıya kaldığı sorunların ve olumsuzlukların ortaya çıkışında örgütünüzün ya da kişisel tavrınızın sorumluluk payı var mıdır?

12 Eylül sonrası olumsuzluklar yepyeni şeyler değil, 12 Eylül öncesinin şanssız miraslarıdır. Bu anlamda, karşı-devrimin üstün gelmesinde kuşkusuz örgütümüzün de sorumluluk payı vardır.

İşçinin Sesi hareketi partimizi oportünistler eliyle itildiği derin bunalımdan kurtarma gereksiniminden doğdu. 1979'da menşevizme karşı açık savaşıma geçtiğimizde ayrı örgütlenme düşüncesiyle yola çıkmadık. Savaşımın gelişimi kaçınılmaz olarak bu yola itti. Düşüncelerimizin o günkü durumunu bir yana bırakırsak, bunun zararlı bir gecikmeye neden olduğu açıktır.

Sonra, devrim güçlerinin göreceli güçsüzlüğü ve dağınıklığı koşullarında gelişen sınıf savaşımı, hem yenilgiye doğru bir gidişti, hem de yanlışların pratikte kanıtlandığı, doğruların güçlenmesini getirebilecek bir süreçti. Devrim güçleri henüz yenilmemişti, gidişi tersine çevirme olanağı vardı. Bu nedenle komünistler 1980 yılı boyunca, bir yandan devrim hareketinin güçsüzlüklerini kaynaklarıyla gösterirken, öte yandan gidişi değiştirmenin yollarını gösterdiler. **"İşçiler silahlanın, devrime hazırlanın"** belgisini attılar. Attılar ama bu belgiyi yaşama geçirecek güçten yoksundular.

Türkiye Komünist Partisi - Işçinin Sesi'nin örgütlendiği üç yılın son iki yılı faşizm altında geçti. Bu anlamda "hatamız" karşı devrimin saldırısı karşısında devrimi yapacak güçte olmamaktı denebilir. Gericilik döneminde işte bu durumu düzeltmeye çalışıyoruz.

Soru- Bugün Türkiye'de yaşanan olaylar ve gelişmeler karşısında görevlerimiz ve hedeflerimiz neler olmalıdır?

Devrimci hareketin önündeki temel hedef faşist diktatörlüğü **devrimle** yıkmaktır. Bu hedefi benimseyen ve bu yönde çalışan tüm güçlerin savaşkan birliğini sağlamak, geçmiş yanılgılardan ders çıkartmak, bu yolda hazırlığımızın zorunlu yönüdür.

Soru- Solun birliğinin sağlanması konusunda (eylem birliği, cepheleşme, yeniden partileşme vb.) neler düşünüyorsunuz?

Partimizin 62. kuruluş yıldönümü nedeniyle yaptığım konuşmada bu konuda şu görüşleri dile getirmiştim:

"Türkiye'de 1960'larda cuntacılarla, Avcıoğlu'larla MDD'cilerin biriki kez oynadıkları *'güçbirliği'* oyunu ve son yıllarda TİP-TİSİP-TKP ('resmi')lerin sonuçsuz itişmeleri dışında ilk kez son dönemde ciddi bir cephe girişimi oldu. Devrimci Yol ve PKK'nın girişimleriyle Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC) kuruldu. Bu cepheye çeşitli örgütler katıldı.

"Eylem birliklerini, birleşmeleri, çoktan iflas etmiş örgüt ya da kadrolara (adlarını koruyarak) ya da korumayarak, hiç farketmez) kan tazeleme yolunda ele alışı reddediyoruz. Hangi düzeyde olursa olsun, gerçek birlikten başka herşeyi amaçlayan ağzı kalabalık *'birlik tüccarları'*, devrim hareketi için bugün en tehlikeli demagoglardır. İşçi hareketi bu tüccarları, bu yeni türeyen tipi, elinin tersiyle bir yana itmeden, bugünkü durumundan ileri gidemez.

Özellikle Devrimci Yol ve PKK'nın davranışlarını dikkatle gözden geçiren ve sözü edilen yanaşımı görmeyen yetkili kurullarımız oybirliğiyle FKBDC'ne katılma kararı aldı. Cephe platformunda katılmadığımız pek çok nokta olmasına karşın bunları *'münazara'* gereci yapmadık. Bugün gerekli olan cuntaya karşı ciddi bir çekim merkezi yaratmaktır birlik hareketi geliştikçe yanlışlar zaman içinde temizlenir dedik... Bugün FKBDC içinde aktif olarak çalışıyor, üstümüze düşen görevleri yerine getiriyoruz.

"FKBDC bugün ilk adımlarını atıyor. Henüz tam ayakları üstüne dikilmiş değildir. Gelişmesinin önünde çeşitli güçlükler varolması da ancak doğaldır.

"FKBDC'ne katılma kararı alındığı anda TKP Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu tüm parti örgütlerine şu direktifi yolladı: Uyumlu çalışacak, hırçın-dayatmacı tutumlardan kaçınılacak, *'hegemonya'* adına fırsatçı davranılmayacak, kısa erimli çıkarlar peşinde gidilmeyecek. Birlikte savaş yürüttüğümüz yandaşlarımıza güven vereceğiz. Sözünde duran, ciddi, birleştirici (çok önemlidir, Türkiye devrimci hareketinde üç kişiyi bir araya oturtmak bile bazen güç oluyor), mutlaka birleştirici bir hareketiz. Geçimli bir hareketiz. İdeolojik konularda her zaman geçimsiziz.

"FKBDC'ye yanaşımımız başında böyle oldu, bundan sonra da böyle olacaktır.

"FKBDC'nin bugünkü varlığı ve atacağı adımlarla başarı şansı vardır. Bu şansı olguya dönüştürmek kendi elindedir."

Yeniden partileşme konusunda ise bizim için bugün birşey söylemenin koşulları yoktur. Türkiye İşçi sınıfına nasıl bir partinin -komünist partisi- gerekli olduğunu biliyor ve bu yolda elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Türkiye Komünist Partisi
İşçinin Sesi adına
R. Yürükoğlu

Bir kişisel yanıt

Anayasa sonrası ve Sol

M. Ferzende Baran

Türkiye'de yeniden demokrasiye geçişin temel koşulu olarak öne sürülen yeni anayasa oylandı. Daha önceden de bilinen sonuç alındı: %90'ı aşkın bir evet ile yeni anayasa kabul edildi.

Sonuç şaşırtıcı mı? Elbette değil.

Bir gece tanklarını sokaklara sürerek yönetime zorla el koyan askeri cuntanın başarısının ödülünü, demokrasi güçleri ve bir bütün olarak sol da mağlubiyetinin bedelini almıştır.

Türkiye, kalemleri kırılan aydınlar, askeri garnizonlarla çevrilmiş üniversiteler, önlüklerinin üzerine kocaman bir YASAK etiketi iliştirilen işçiler, "emir-komuta" zincirinin bir dişlisi haline getirilmiş kurumlar, memurlar, anasından doğduğuna pişman ettirilmiş Kürtler ve işkencenin, hapishanenin, kaba zorun, ağır vergilerin, iflasın devletterörünün, devlet yalanının soğuk nefesini ense kökünde hisseden insanların ülkesidir. Generaller ve yardakçıları tek hakimler orada. Zorla varolanların ortadan kaldırılıp yine zorla yenilerini getiriyorlar. Zorla bir Milli Güvenlik Konseyi ve devlet başkanı yarattılar. Şimdi de yine zorla MGK'yi Cumhurbaşkanlığı Konseyi, devlet başkanlığını da Cumhurbaşkanlığı haline getiriyorlar. Zorla ortadan kaldırdıkları bir anayasanın yerine yine zorla yeni bir anayasa getiriyorlar.

Bu nedenle "demokrasiye geçiş süreci" diye nitelenen gelişmelere taraf olmak oldukça anlamsız. Öyle bir demokrasi ki, önceden planlanmış bir program gereği ilkin herşeyi ile lağvediliyor. Ardından restore ediliyor. Süngü zoruyla. Danışma meclisi, oradaki tartışmalar, taslağın hazırlanması, Askeri cuntanının başı Kenan Evren'in "anayasayı tanıtıcı yurt gezisi" ve konuşmaları, en nihayet referandum basit gerçeği değiştiremez: Türkiye'ye hakim olan kaba kuvvet, devlet terörüdür. Bu basit gerçeği iliklerine kadar duymayan bir tek dürüst Türkiye insanı var mı?

Bu basit gerçeğin ötesi, oyunun kuralları için yapılmış envayi türlü atraksiyondur. Avrupa insanının anayasa referandumuna ilişkin söylediği ne kadar da kısa ve özlü: referandumda alternatifler; **evet ya da evet.**

YENİ DÖNEM

Belirttiğimiz gibi, galip olan galibiyetinin ödülünü alır. Mağlup da mağlubiyetinin bedelini öder. Yeni anayasa, Askeri Cuntanın ilk gününden beri (12 Eylül 1980) uyguladığı programın en önemli adımlarından biridir. Devletin merkezileştirilmesi ve yürütme erkinin -olabildiği oranda- güçlendirilmesi olarak kısaca özetlenebilecek cunta programı yeni anayasa ile belli yasallık kazanmıştır. Bu uygulanan programın ardı da gelecektir. Kısa bir zamanda yeni siyasi partilerin kurulabileceği, genel seçimlerin oluşabileceği ve yeni parlamentonun ortaya çıkabileceği şartlar olgunlaştırılacaktır. Yeni sivil dönemde uygulanan programı aksatabilecek tüm pürüzler ortadan kaldırılacak, bu konularda gerekli tüm yasalar çıkartılacaktır. Günümüz Türkiye'sinin zorba hakimleri de artık askeri üniformalarını çıkarıp sivil elbiseler giyecekler.

Somut bir gerçek artık tüm çıplaklığıyla gözler önünde, yönetenler uyguladıkları programın gerçekleşmesi için son derece kararlılar. Ve son derece de ne yaptıklarını bilmekteler. Türkiye'yi değiştiriyorlar. Çok yoğun bir restorasyon eylemi içindeler. Sadece siyasi yaşamla ilgili değil, toplumun diğer yanlarıyla ilgili de oldukça yoğun bir değiştirme çabası içindeler. Totaliter bir sivil rejimi yerleştirmek için ilerde devrimci halkçı gelişmelere neden olabilecek tüm öğe ve ilişkilerin kökünü kazıyorlar.

Yarınki sivil dönemde devletin, yürütme erkinin ne kadar etkin hale geldiğini bugünden görebilmek güç. Nasıl olsa herşey silahların gölgesinde oluyor bugün. Yani kaba zor, devlet terörü tüm çıplaklığıyla gözler önünde bugün. Değiştirme evresi bitmiş değil. Durmadan karar alınıyor, yasa çıkarılıyor. Ancak buna rağmen yarınki sivil dönemde toplumun nasıl bir kıskacın içinde olabileceğini kestirebilmek olanaksız mı? Değil. Türkiye insanını yarın sivil yönetimde bekleyen, günlük yaşamı çepeçevre sarmış bir yasaklar manifestosudu. Siyaset, siyaseti meslek kabul etmiş profesyonel bir elitin elinde, devletin bir yan gücü gibi sahnede olacak. Aydınlar, entellektüel yaşam "herşeye kadir" Atatürk ideolojisinin elverdiği sınırlar içinde olacak. Memurlar memurluğunu, işçiler işçiliğini bilecek. Geniş halk yığınları, tek sesli, tek düze bir yaşamı onlara layık gördüğü için devlet babaya şükredecek. Kürtler, Kürdistan mı? Zaten yoktular!..

İşte askeri cuntanın Türkiye insanına bir armağanı. Yani sağırlar, körler, dilsizler ülkesi!

...VE SOL

Yarının yasaklarla örülü Türkiye'sinde sol ne yapacak? Cevap bekleyen bir soru bu. Evet, yarının yasaklarla örülü, toplumsal olarak ciddioperasyonlar geçirmiş, devletin de çok etkin olduğu Türkiye'sinde sol ne yapacak? Sanırım, Türkiye solunun günümüzde cevaplandırması gerekli en önemli sorusu budur. Ancak bu kadar da değil.

Tarih bir bütündür. Çeşitli evreleri, bölümleri, inişleri, çıkışları olsa da bir bütündür. Türkiye'deki tarih ne genarallerin tanklarını sokaklara saldıkları gece başladı, ne de üniformalarını çıkarıp, sivil elbiseler giyecekleri gün bitecek. Galiba, tarihin herşeyden daha inatçı olması da burda, kesintisiz olmasında. Sol için de bu böyle. Dünü, kökleri olmayan bir sol düşünülemez bile. Türkiye solundaki (Türk, Kürt) garip hastalığı hepimiz biliriz. Herkes tarihi kendisiyle başlatmak alışkanlığında. Buna rağmen Türkiye solunun da dünü, kökleri vardır ve yeni dönemde de olacaktır. Bu nedenle yukarıdaki **sol ne yapacaktır sorusu, sol ne yaptı** sorusuyla bütünleştirildiği zaman ciddi bir anlamı olacak..

Yarınla ilgili hesaplar, dünün dürüst bir muhasebesiyle bütünleştirilemezse bugünkü korkunç hayal kırıklığının yeniden başka biçimlerde yaşanmasından başka bir yere varılamayacaktır. Yeniden bu mu yaşanmalı? Türkiye solunun kaderi midir bu?

Yaşayanlar bilir, yaklaşık 10 yıl öncesinde bir cunta daha yaşandı. Sol yine mağlup oldu. Yine parçalandı, yine öldü, yine acı çekti. Sivil döneme geçişle birlikte sol -tüm bölümleriyle- yeniden tarihi kendinden başlatarak kolları sıvadı. Yapılması gereken saptandı. Geçmişe de "teknik, taktik yanlışlar" denildi.

Acaba yeni bir **"teknik yanlışlar"** dönemi mi yaşiyoruz? Acaba çekilen bunca acının son çözümlemesi yine böyle mi olacak? Geçmişe cesurca yaklaşmayan, kendisini korumak için yenilginin gerçek nedenlerine yaklaşmaktan korkan, tarihi kendisiyle başlatan, kendisini herşeyin merkezi sayan, en büyük en güçlü olmak için yoğun bir rekabetin içinde olan, hoşgörüsüz, gündelikçi mantalitenin varmış olduğu nokta gözler önünde: kocaman bir yenilgi.

Türkiye'deki sol bir gariptir. Bir yandan destanlar yaratırken, bir yandan da kendisini dünyanın merkezi sayan, bütün yollar Roma'dan geçer misali, tüm olup bitenleri kendi hayal dünyası ve ilişkileriyle izah etmeye çalışan 100-200 kişilik küçük kümeler de üretmekten geri kalmıyor. Bırakalım dünyayı, 45 milyonluk Türkiye'de bile 45 milyona yakın bir bölümünün varlığından habersiz olduğu bu küçük kümelerin iç kapışması da işin cabası. Bu iç çatışmalara bile sınıf mücadelesi diyen, bu iç çatışmalarda bile en amansız anti-demokratik metodları kullanan bu grupların demokrasi mücadelesi laflarına kim inanır.

Türkiye solunun 12 Eylül 1980'den önceki içler acısı tablosunu hatırlayalım. Biz, sol; işçinin, köylünün, esnafın aydının, devlet kurumlarının, ordunun günlük basın yayının, üniversitelerin, kamuoyu oluşturan bütün kurum ve kuruluşların büyük oranda dışına düşmemişmiydik? Yine büyük oranda ya kendi iç sorunlarımızla ya da en yakınımızda olanlarla rekabetle zaman öldürmüyor muyduk? Elbette yenilecektik. Elbette yenilginin bedelini ödeyecektik. Daha da ödeyeceğiz.

Bu cümleler soğuk ve acı. Solun gelecekte ne yapacağının sağlıklı cevabı ancak dünün oldukça nesnel bir gözden geçirilmesiyle olanaklıdır. Yoksa sorun yine "teknik taktik" sözlerin kısır döngüsünde, o kısır döngünün anaforu içinde boğulup gidecektir. Boğulup giden sadece **sorun** olsa pek önemli değil. Ancak sorunun çeşitli yerlerinde yer almış olan binlerce insan da var. Sorunun boğulması, bu fedakar, cesur ve inançlı binlerce insanı da boğup götürüyor. Böyle cömert davranmaya hakkımız olmasa gerek. Artık şunu söyleyebilecek kadar cesaretli olabilelim: **Türkiye solunun sorunu, "teknik, taktik" yanlışlar değil, ciddi bir değişiklik sorunudur. Bir mentalite, bir anlayış, bir kimlik değiştirme sorunudur.**

Kassel'deki ENKA İşletmesi işçileri iki yıldır direniyor

Kassel'deki ENKA işletmesinde 130'u Türkiyeli 740 işçi çalışıyor. **"İşverenin, daha fazla kâr uğruna işyerimizi yok etmesine müsaade etmiyeceğiz"** parolasıyla açlık grevinden, işgale kadar her türlü yola başvurularak yürütülen mücadele iki yıldır devam ediyor.

5 Aralık 1980'de firmanın yönetim kurulunun, işyeri temsilciliğine daha önce kararlaştırıldığı şekilde firmanın

yeniden düzenlenmesine gidilemiyeceği, zarar nedeni ile kapatma kararı aldıklarını bildirmesiyle tartışmalar başladı. Bu kararı protesto etmek amacıyla 12 Aralık 1980'den 22 Aralığa kadar firma işçiler tarafından işgal edildi. 26 Aralık'da yapılan işyeri toplantısında firma yöneticileri, kapatma kararlarında ısrarlı olduklarını bildirince, ertesi gün iş yavaşlatıldı, firmanın dağıtım servisi ise işgal edildi. İş yeri temsilciliği başkanı ve diğer üyeleri işgal nedeniyle, işveren tarafından mahkemeye verildi.

14 Mayıs 1981'de firmanın kapatılmasına gerekçe olarak gösterilen zararın en aza indirilmesi için işyeri temsilciliği ve firmanın çalışanları yeni bir program hazırlama teklifinde bulundular. Yönetim Kurulu, bu durumda asıl gerekçenin zarar olmadığını açıklamak zorunda kaldı. Firmanın Hollanda'ya taşınması halinde yıllık ortalama karın 10 milyon Hollanda florini artacağı hesaplarından dolayı 700 işçinin sokağa atılacağı açığa çıktı. Arkasından yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamayınca, Ağustos ayında IG Cheimie sendikasının Kassel bürosu tarafından, imza kampanyası açıldı. Toplanan 45.000 imza Kassel Belediye Başkanı, Hans Eichel'e gönderildi. Ancak yine bir sonuç çıkmadı. Bunun üzerine işyeri temsilcileri 10 Eylül'den 23 Eylül'e kadar süren açlık grevine gittiler. Açlık greviyle yapılan protestoya, firma yöneticilerinin tepkisi şöyle oldu. **"Herr Haase'nin (işçi temsilciliği başkanı) bu adımını üzüntüyle karşılıyoruz. Açlık grevine gitmek gibi bir tutum, iş yeri kanunlarının iş mahkemelerinin ve bağımsız sendikaların olduğu bir ülkede bizim için anlaşılmaz bir davranıştır."** 1981'in Aralık ayında, kilise mensuplarının, değişik parti üyelerinin ve Kassel sakinlerinin katılımı ile **"ENKA'daki işyerimizi kurtaralım"** adıyla halk insiyatifi kuruldu. Amaçlanan ENKA işçilerinin mücadelesi için Kassel kamuoyunun aktif desteğini kazanmaktı. IG Chemie-Papier-Keramik ve ENKA işçi temsilciliği ile sürekli kontak halinde bulunan halk insiyatifi artan bir dayanışmayla çalışmalarını sürdürmektedir.

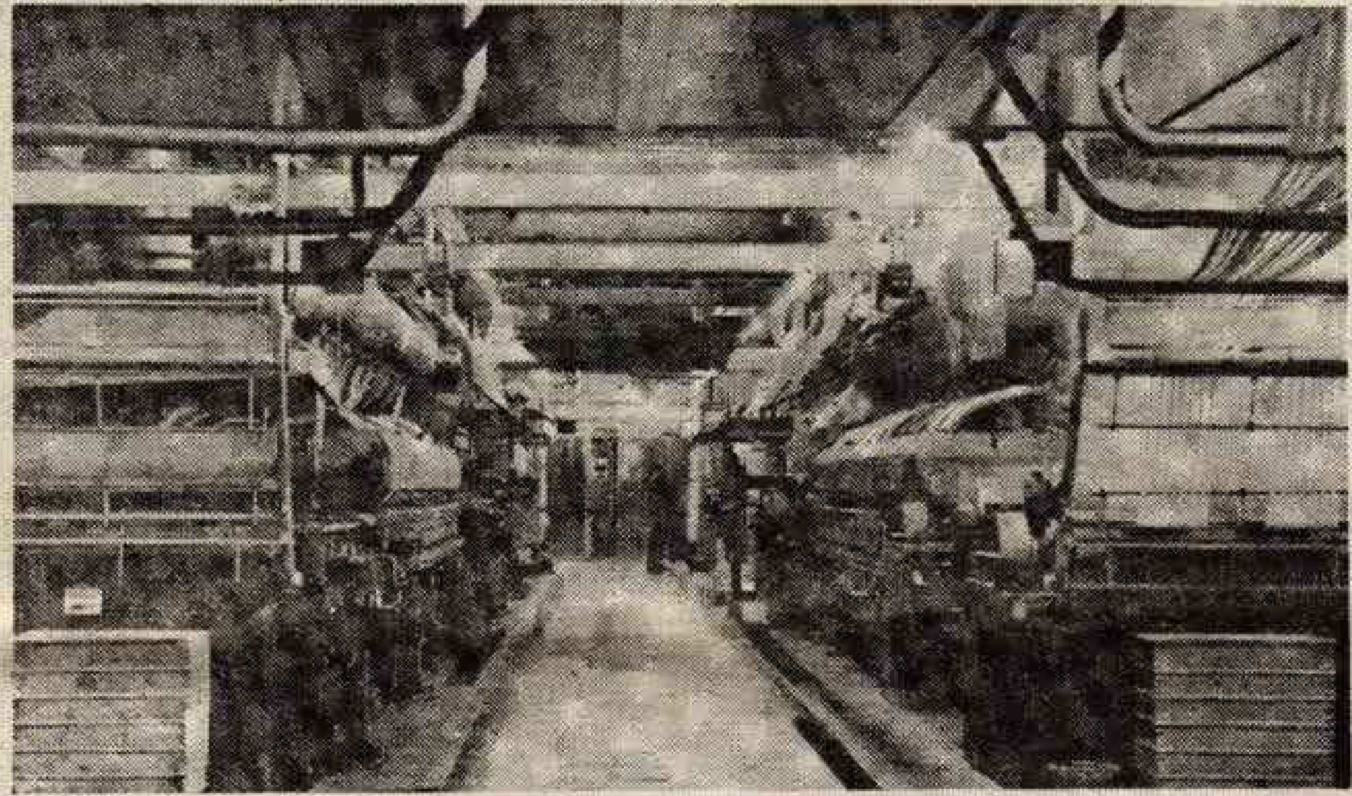
Mayıs 1982'de Eyalet İş ve İşçi Bulma Başkanı Fuhrmann'ın arabuluculuğu yaptığı görüşmelerde, Fuhrmann'da işçi temsilciliğini destekleyen bir öneride bulundu. Firmanın bazı bölümlerini kapatması halinde zarar etmeden üretime devam edebileceği tespiti ve önerisi işveren tarafından reddedildi

Ağustos ayında yine işçi temsilciliğinin tarafsız bir arabulucu önerisi ile bu seferde Landeszentralbank'ın direktörü Hartj'ın başkanlığında 6 görüşme daha yapıldı. İşverenin uzlaşmaz tutumunun devam etmesi üzerine ENKA işçi temsilciliği işvereni, İş Mahkemesine verdi. 1971-76 ve 77 yıllarındaki görüşmelerde işveren, firmanın kapanmayacağına teminat vermesine rağmen 1976'dan bu yana 2000 işçiyi atarak ve firmayı toptan kapatmaya kalkarak, sözleşmeyi bozduğu gerekçesiyle mahkemeye verilmişti. Ancak 24 Kasım'da sonuçlanan davada mahkeme işveren lehine karar alınca, işveren tarafından derhal 139 işçinin daha çıkışı hazırlandı. Bu kararı protesto için 29 Kasım'da işçi temsilcisi başkanı Helmut Haase açlık grevine yattı. Haase'nin talepleri:

- Çıkışı hazırlananların, çıkışının durdurulması.
- İşverenin işçi temsilciliği ile varılan 1971-75 ve 76 anlaşmalarına uyması.
- ENKA WERK'in Kaseel'de kalması.

IG Chemie, Papier, Keramik Sendikası tarafından 6 Aralık'da Hamburg'da düzenlenen olağanüstü toplantıya davet edilen Haase 3 Aralık'da açlık grevini bıraktı. Aynı gün işçi temsilciliğnden 4 kişi aynı talepler doğrultusunda açlık grevine başladılar.

4 Arlaık cumartesi günü, Kassel'in merkezi Königsplatz'da ENKAWERK'de sürdürülen mücadeleyi tanıtmak ve

dayanışmayı genişletmek için sergi açıldı, duvar gazeteleri hazırlandı. Üzerinde **"ENKA işletmesi Kassel için"** yazılı mavi balonlar uçuruldu. Geniş ilginin gösterildiği sergide iki yıllık direnme anlatıldı. Firmanın kapanmasıyla işsizliğin %12'ye yaklaştığı Kassel'de aileleriyle birlikte hesaplandığında 3500 kişinin daha sokağa atılması anlamına geleceği vurgulandı. Bunun önlenmesi için neler yapılması gerektiği tartışıldı.

Aldığımız son haberler, Firmanın daha 1985'e kadar kapatılmayacağı doğrultusundadır.

Interpol'un tutukladığı Kesire Öcalan ve Hüseyin Balkır serbest bırakıldılar

Geçtiğimiz günlerde PKK-MK'si sorumlu kadrolarından Kesire Öcalan 18-23 Kasım 1982 tarihleri arasında İşveç'te, TKP-ML Partizan örgütünden Hüseyin Balkır F. Almanya'da

İnterpol tarafından tutuklandılar. Türk hükümetinin başvurusu üzerine bu tutuklamaların yapıldığı öğrenildi.

Daha sonra, hem Hüseyin Balkır, hemde Kesire Öcalan serbest bırakıldılar. Bu olay üzerine PKK-MK'si bir bildiri yayınladı.

Türk hükümetinin Kürt ve Türk devrimcilerini yok etme politikasının bir sonucu olarak, çoğunluğunu devrimcilerin oluşturduğu 50 kişi hakkında, sahte cinayet suçlamalarıyla, "Kırmızı bülten" yayınlayarak interpole başvurduğu ve iki devrimcinin tutuklandığı anlatan bildiri şöyle devam ediyor:

"Dünya haklarının önemli bir çoğunluğu, sınıfsız ve sömürüsüz bir dünya yaratmak için, bağımsız ve özgür bir gelişme ortamında dev adımlarla ilerlemelerini sürdürürken; Kürdistan halkı, tarihin çoktan çöp sepetine attığı, köhnemiş klasik sömürgeci bir buyunduruğu kırmak için, amansız bir mücadele yürütmektedir. Ülkemizin her parçasında ve her alanda yükselmekte olan bu mücadele; gerçek tarihsel, sosyal anlamını, bu iğrenç sömürgeci egemenlik ve zorbalığı, askeri faşist bir diktatörlükle zirveye ulaştıran ve onu uluslararası bağlantıları ile en çıplak bir biçimde temsil eden Faşist Türk sömürgeciliğine karşı, Kuzey-Batı Kürdistan'da geliştirmekte olan PKK önderliğindeki Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesinde bulmaktadır. Kürdistan devrimi bağrında taşıdığı çelişkiler ve sahip olduğu özellikler nedeniyle, faşist Türk sömürgeciliğinin şahsında, emperyalizm ve onun bölge statükosunu hedef aldığı için, başta sömürgeci-faşist Türk egemenliği olmak üzere emperyalizm ve onun yerel uşaklarından oluşan geniş bir düşman cephesinin, ardı arkası kesilmeyen saldırı, komplo ve imhalarına maruz kalmaktadır. Kuzey-Batı- Kürdistan'da faşist Türk sömürgecileri tarafından uygulanmakta olan bu saldırı ve imha politikası, Bağımsızlık ve Özgürlük hareketimizin büyük atılımlar kaydettiği 1978'lerden buyana, halkımızın önder güçlerini yok etmek amacıyla, sistemli bir biçimde uygulamakta, direniş mücadelesinin gelişmesine bağlı olarak, boyutları genişletip derinleştirilmektedir. Özellikle iki yıldan beri askeri-faşist yönetim altında yaşamakta olan uygulamalar, bu yönetimle çıkmazda kurtulmay- hedefleyen ve elindeki son kozu oynayan faşist Türk burjuvazisinin, amacına ulaşmak için nasıl akılalmaz salıdırı ve impa planlarına başvurduğunu sergilemesi bakımından önemlidir. Ayrıca bu, faşist Türk sömürgeciliğinin, sadece Kürdistan halkı açısından değil. tüm bölge ve dünya halkları açısından, onların bağımsız ve özgür gelişmesi önünde nasıl ciddi bir engel olduğunun anlaşılması bakımında da son derece önemlidir.

İçerde ve dışarda PKK önder ve kadrolarına karşı tam bir savaş yürütmekte olan sömürgeci caniler, Diyarbakır zindanlarındaki PKK önder ve kadroları üzerinde özellikle Mart 1982'den bu yana sistemli bir imha planı uygulamakta, Ağustos 1982'ye kadarki 5 aylık süre içerisinde üçü MK üyesi olmak üzere 10'nu üzerinde önder kadronun katlı ile sonuçlanan bu planlarını, ele geçiremedikleri diğer PKK önder ve kadrolarını da ne yolla olursa olsun ele geçirip yok ederek tamamlamaya çaloşmaktadırlar.

Bu amaçla, Partimiz Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN, önder kadroları Cemil BAYIK, Mehmet KARASUNGUR ve Kesire ÖCALAN hakkında sonderece kaba ve düzmece cinayet suçlamalarıyla İnterpol'e başvuran sömürgeci-askeri-faşist cunta, hareketimizin önderlerini ele geçirebilmek ve mücadelemizi ulusal ve uluslararası kamuoyundan tecrit etmek için, çok daha önceden başlattığı alçakça faaliyetlerini Temmuz 1982'de yeniden gündeme koyduğu bu girişimi ile sonuçlandırmak istemektedir."

Nezir Şeker'i anma toplantısı yapıldı

Yabancı düşmanlığına karşı ve 26 Aralık 1981'de faşistler tarafından katledilen Kürdistanlı demokrat Nezir Şeker'i anmak için Peine'de yapılan yürüyüşe bine yakın anti faşist Türkiyeli ve Alman katıldı.

27 Kasım cumartesi günü yapılan yürüyüşte Nezir Şeker'in vurulduğu yere çelenk konuldu ve saygı duruşunda bulunuldu. Hebert Platz'da son bulan yürüyüşte faşiszme ve yabancı düşmanlığına karşı birlikte mücadele etmenin önemini belirten konuşmalar yapıldı. Yabancı düşmanlığını kınayan ve MHP'lilerin faaliyetlerini yasaklanmasını talep eden pankartların taşındığı gösteri olaysız geçti.

Münih'te 900 genç sınır dışı ediliyor

Yabancılar Dairesi, 900 Türkiye'li genç hakkında sahte çalışma izni sağladıkları gerekçesiyle sınır dışı etme kararı verdi.

"Die Süddeutsche Zeitung" gazetesinin "skandal" olarak niteleyip, açıkladığı olay Aralık 1981 yılında açığa çıktı.

Aileleri tarafından Federal Almanya'ya getirilen 900 genç, MBSE kurslarına müracat etmiş, fakat kurslarda yer bulamadıkları için iki tercüman aracılığıyla sahte çalışma izni sağlamışlardı.

Aralık 1981'de bu olayın açığa çıkması üzerine iki tercüman ortadan kaybolmuş, 900 genç hakkında ise sahtekarlık gerekçesiyle ülkelerine geri gönderme kararı verilmiştir.

Bu gençlerin aslında kanunları ve lisanı bilmemelerinin sonucu, bir açıkgözlüğün kurbanı oldukları Alman Resmi dairelerinin umurunda değil onları ilgilendiren "Münih'i Türklerden Temizlemek"

TÜRKİYE HAFTASI DÜZENLENDİ

Stuttgart'da Süd Deutsche Rundfunk (SDR) yabancı düşmanlığına karşı **"Türkiye Haftası"** düzenledi. 22 Kasım-26 Kasım 1982 tarihleri arasında devam eden hafta gerek Almanlar gerekse Afrikalılar tarafından ilgiyle izlendi. 26 Kasım Cuma günü düzenlenen gece ile Türkiye haftası sona erdirildi. Müzikli ve yemekli olan ve geç saatlere kadar süren gece, radyodan naklen yayınlandı.

Türkiye haftasında yabancı düşmanlığı üzerine yapılan tartışmaya Federal Hükümetin Yabancılar Dairesi sorumlusu FDP'li Funcke, Baden Wüttenberg'in İç İşleri Bakanı SDU'lu Doktor Kanap, FDP'den Ingrid Walz, SPD'li Herbert Moser, Yeşiller'den Elizabeth Kiesel ve DGB Yabancılar Sorumlusu İsmail Kahraman katıldılar. Her parti sözcüsünün farklı açıdan soruna yaklaşması nedeni ile izleyicilerin sorunlarına verilen cevaplar yetersiz kaldı. İzleyicilerin yönelttikleri sorular ve eleştiriler politikacıların kaçamak yanıtlarından daha açıklayıcı oldu.

Eğitim

ANADİL DERSLERİ

Genel

F. Almanya'nın birçok eyaletinde yürürlükte olan uygulamaya göre, hükümetler arası karşılıklı anlaşmalar uyarınca Türk, İtalyan, Yugoslav, Yunan, İspanyol ve Portekizli öğrencilere anadillerinde sınırlı da olsa ders olanakları sağlanmıştır.

F. Alman yetkililer bir bakıma insalcıl kaygılarla, öte yandan ikinci kuşağın geçiş dönemini sancısız kılmak için - kendi savlarına göre uyum politikasını köstekledi-ği için - anadil ve kültür derslerine şimdilik göz yummaktadırlar. İnsancıl kaygılarla çünkü Alman aydınlar arasında da anayurdundan ve anadilinden kopmuş insanların köksüz, sahipsiz, amaçsız kalacaklarını bilenler var. Fakat tüm üstyapı kurumları gibi kültürü de biçimlendiren politikadır. Birinci kuşağın Almanlaştırılamayacağını her sağduyu sahibi insan kavrayabiliyor.

İkinci kuşak ise bir büyük duşunurun dediği şekilde "ayak parmaklarının ucunda yarı dengede" duruyor; her iki tarafa da eğilme olasalığı var. Üçüncü kuşağın ise kesinkes Alman olacağından kimsenin kuşkusu yok.

Bu geçiş döneminde Almanlar için asıl sorun özellikle öğrenim sürecinde birinci kuşaktan gelebilecek tepkileri dozajında frenlemektir. Bunun yollarından birisi ve en önemlisi eğitimden geçmektir.

Başta belirtiğimiz üzere F. Almanya'da uzun ya da kısa dönemli hazırlık sınıfları adı altında olsun, isteğe bağlı anadil ve kültür dersi ya da orta öğrenimde se-melik ders olarak nitelensin, konuk işçilerin çocuklarına kendi ülkelerinin öğretmenlerince ders verilmektedir.

ÖĞRETMENLER

Edindiğimiz bilgilere göre, Yunan ve İtalyan öğretmenler ülkelerinin eğitim bakanlıklarınca belirli süreler için gönderilmekte, üstelik Yunan öğretmenler gönderen ve alıcı durumdaki ülkelerden tam maaş aldıkları için yasal yönden ve parasal bakımdan ayrıcalıklı bir görüntü çizmektedirler. Öteki ülkelerin (Yugoslav, Portekiz ve İspanyol) öğretmenleri Alman yetkilerince atanmaktadır.

Gelelim Türk öğretmenlere. Yabancı işçiler arasında çoğunluğu oluşturan Türk işçileri gibi öğretmenler de sayıca çoğunluktadırlar. Türk öğretmenlerinin atanma yöntemleri farklılıklar göstermektedir.

Bir bölümü Milli Eğitim Bakanlığınca binlerce aday arasından seçilmekte ve fakat sınırlı yabancı dil bilgisiyle, geçici bir süre için gönderilmektedir. Bu bölüm, okuyucularımızın yakından bileceği üzere, bir ayağı yurdundan olan, yasal yönden bakanlığa bağlı ve maddi yönden bağımlı durumdaki kişilerdir.

Uyumlarını sağlamakla yükümlü oldukları çocuklara oranla kendileri uyum güçlüğü içindedirler. Bir yandan bağlı oldukları müfredat programı, öte yandan bulundukları ülkenin gerçekleri ve insan malzemesi işlerini güçleştirmektedir. İkinci bir bölüm, daha önce F. Almanya'ya işçi statüsü ile gelmek zorunda kalan ve tanınan olanaklardan yararlanarak yerel yönetimlerce atanan, bunların da bir bölümünün öğretmenlik nitelikleri ilgili eğitim müşavirlikleri tarafından onanan öğretmenlerdir. İlk kümeye oranla geçici güvencelerinden sözedilebileceği sanılmasın çünkü veli girişimleri olmadıkça onların da gelecekleri özellikle ekonomik durgunluk döneminde öğrencileri gibi karanlıktır.

Üçüncü bir kesim ise öğrenimlerini burada yaparak Alman meslektaşları ile neredeyse eşdeğerli konumda mesleklerini sürdürenlerdir. Bu kümenin durumu tümüyle farklı olup hemen hiçbiri anadil ve kültür dersi vermemektedir.

ÖĞRENCİLER

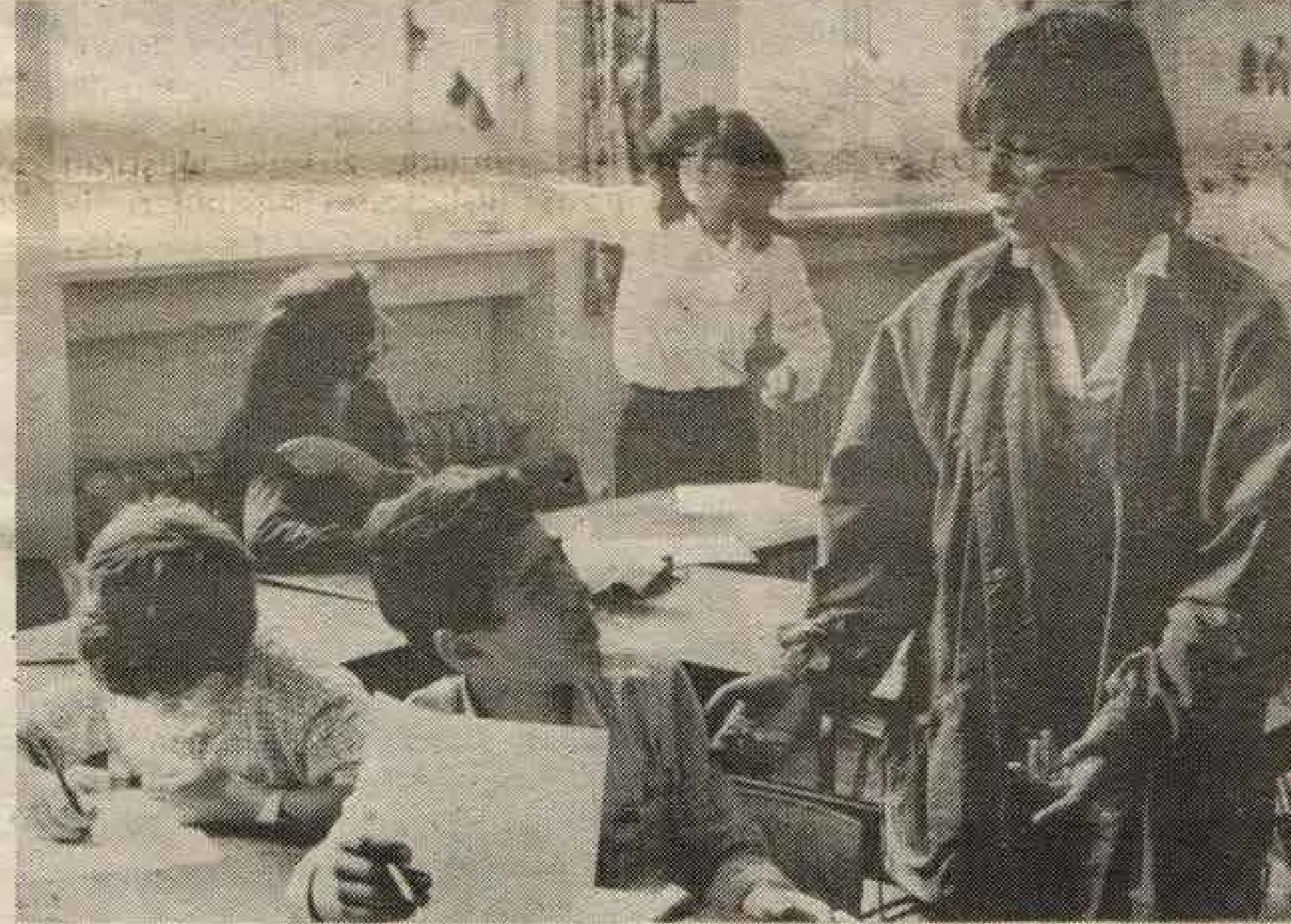
Öğrenci, dediklerimiz kendi çocuklarımızdır. Bir öğretmenin deyimiyle, "okullar bazı yanlışların düzeltilmeye çalışıldığı kurumlardır." Asıl eğitim ve öğretim evde başlamak ve bitmek zorundadır. Anayurdundan öğrenimin belirli bir akışından koparılarak getirilen öğrencinin uyum sağlama ve dil güçlüklerinden ötürü, bu sisteme hazır bir dişli örneği oturması beklenemez. Zaten bu kuşak ön koşullarla donandığı için anadilini kısa dönemde yitirmeyecek, kamuoyu iletişim araçları ile yurduna ve hiç yoksa kendi yöresine olan bağlılığını sürdürecektir.

F. Almanya'da ya da Avrupanın öteki ülkelerinde doğup büyüyen ve okula başlayan ikinci kuşağı bekleyen tehlike, ne olduğunu ve ne olacağını bilememektir. Doğması beklenen bilincinin yuvası okullar ve kendi dilinde göreceği derslerdir.

TÜRK DİLİ VE KÜLTÜR DERSLERİ

Başlığın kendisi tüm çelişkileri içermektedir. "Türk dili ve kültürü nedir?" sorusunu yanıtlamadıkça verilecek derslerin doğrultusuna, kapsam ve işeriğine doğru bakamayız.

Bize göre, Türk dili: başka dillerin

etkilerinden arınmış, Türk insanının duygu, düşünce ve özlemlerini dile getirmeye yarayan bir araçtır. Türk kültürü: Türkiye'de tüm yaşayanların (ulusal ve etnik kökeni ne olursa olsun) yüzlerce yıldır oluşturdukları yaşam biçim ve birikimlerinin tümüdür. Ya F. Almaya'da ya da Avrupa ülkelerinde sözü edilen Türk dili ve kültürünün ne olması gerekir? Yanıtı kolay ve o denli zor: Evrensel insan da olması gereken özelliklere göre biçim değiştirmiş yeni bir öğreti.

Avrupa'nın orta yerinde yetişen, Türk bakkalının olmadığı yerde Rum'dan alış-veriş yapan, Rus votkasının her çeşidini yudumlayan Türk'ün çocuğuna tarih dersi adı altında Yunan yada Rus düşmanlığı öğretilemeyeceği, yerli olmaktan gayrı herşey olan gıda, giyim ve tüketim maddelerini kullanan yavruya "Yerli Malı Haftası" kutlatılmayacağı, "tutum" kavramının tüketim ekonomisinin kendine özgü koşullarında anlamını yitireceği ve üstelik "Yeşillerin" politik çizgisi ile özdeşleşeceğinden Türkiye'deki yönetimlere ters geleceği v.b. örnekleri çoğaltmanın anlamı yoktur.

Türkiye'deki Türkle "Almanyacı" yada Avrupalı Türk arasında köklü ayrılıklar vardır. Önce bunun görünüp anlaşılması gerekir. İlgili ve yetkililer efkar dağıtmak için gittikleri gazinoda kürdili hicazkâr faslını dinleyerek mest olsunlar. Ama ayıldıktan sonra bilmeli ve öğrenmelidirler ki Avrupa da adını bugüne dek duymadıkları halk sanatçıları, kasetleriyle Türkün evinde, otomobilinde, bisikletinde yada yürürken kulağında ve dudağındadır. *Türk dil ve kültürüne biçim verenlerle, biçim alması arzulananlar zaten hep uzlaşmaz bir çelişki içindeydiler. Bu çelişki Avrupa'da daha da keskinleşmiştir.* Kültürler, diller, beğeniler ve herşeyden önemlisi alışkanlıklar çatışmaktadır. Kolaymıdır, Türkiye'de ilgili bakanlığında kendi koşullarıyla bağımlı bürokratın Avrupa'da yaşayan işçi çocuklarına en uygun eğitimi tasarlaması? *Kolay mıdır, Gymnasium'da sosyal bilgiler dersinde her türlü düşünceyi uygarca ve özgürce tartışan gence, Türkiye'deki yasakları benimsetmek?* Olurmu dersiniz, yurt diye gittiği ve daha ötesini görmediği tatil yerinin (genellikle ana-babanın yeridir) dağlarını, göl ve ırmaklarını ezberletmek?

ÇÖZÜM NEREDE?

Evrensel gözlükle dünyaya bakanlar için temel ilkeyi saptamak zor değildir. Toplumcu, demokratik ve uygar bir yaklaşımla -özellikle orta öğretimden başlayarak- müfredat programı yeniden belirlenmelidir.

Dil, görmek ve işitmek (daha sonra okumak ve yazmak) daha önemlisi yaşamakla bağıntılıdır. Anadil derme-çatma derslerin çerçevesinden kurtarılıp anayurda köprüler atılmalı, ancak Avrupalı olma gerçeği unutulmamalıdır.

Aydınlar yayın yoluyla okuyuculara açılmalı, geçici süreler için dahi Avrupa'da yaşayan yazarlar ve sanatçılar düzenlemelidirler.

Yöresel kent kitaplıkları parasal olanaklar sonuna kadar zorlanarak Türkçe yayınlarla donaltılmalıdır. Plastik sanatlarda ve görsel sanatlar dallarında anadile yapımlar üretilmeli ve yapılanlar yaygınlaştırılmalıdır.

Eğitim ve öğretim alanında programlar ilgili Alman kuruluşları eliyle ve Türk eğiticilerinin yakın işbirliği ve katkılarıyla düzenlenmeli ve yaşama aktarılmalıdır.

Tüm bunlar söylenmesi kolay, yapılması zor olan işlerden değildir. Yeter ki eğiticilerle ana–babalar işbirliği etsinler, tez elden görüş alışverişine girsinler, kendi girişimlerini oluştursunlar. Gerisi çorap söküğü gibi gelecektir.

İngilizin dediğini unutmayalım: *"Ağaçlarla uğraşırken ormanı gözardı edebiliriz."* Politika da yapalım, ekmek kavgasını da sürdürelim ama gün gelip Türk kökenli Avrupalılar olarak Alman dilinde yazdığımız gazetelerden atalarımızın yurdu Türkiye'yi ve oranın insanlarını tanımaya yönelmeyelim. Gerçi köküyle övünen patates ile soğanmış ama kökü Türkiye'de, filizlenen yaprakları ve çiçekleri buralarda açan çocuklarımızdır geleceğimiz.

avukatınız diyor ki

Hans OHM

Bir musibet şart mı?

Mesleki tecrübelerime göre bürokratik işlemlerin karmaşıklığı bu tür yazışmalarda kullanılan dilin anlaşılmazlığı pek çok Alman içinde büyük zorluklar yaratmaktadır. Buna bir de hukuki kuralların bilinmemesinin yarattığı güçlükler eklenince normal bir vatandaş için ev sahipleri, iş yerleri, polis ve mahkemelerle olan ilişkiler korkulu bir düş haline gelmektedir. Hal böyleyken, yabancıların çok daha güç koşullarda olması ise tamamiyle anlaşılır bir durumdur.

BİR ÖRNEK

Benim ilgilendiğim davalardan birinde bir Alman hanım filancı mahkemeden 6.000 DM borcu olduğunu bildiren bir mektup alır. Mektupta 6.000 DM'nin ödenmesi de belirtilmiş. Hanım böyle bir borcu olmadığından mektupla ilgilenme gereğini duymaz. Bir kaç hafta sonra aynı duyurunun yapıldığı bir mektup daha gelir.Böyle bir borcu olmadığından hareket eden hanım yine aldırmaz. Ancak bir müddet sonra kapıya dayanan icra memuru 6.000 DM'nin ödenmesinde ciddiyetle ısrar edince, durum değişir. İtiraz etmeye çalışırsa da iş işten geçmiştir. Müvekkilim, kendisine tanınan kanuni itiraz süresini deçirdiği için parayı ödemek zorunda kaldı. Her iki mektuptan sonra da itiraz etme hakkı bulunuyordu. Şayet itiraz etmiş bulunsaydı, kendisinden para isteyen bankanın, mahkeme önünde bu iddiasını kanıtlaması gerekiyordu. Ancak müvekkilim olan hanım bürokratik işleyişi dikkate almadığı ve itiraz hakkını kulanmadığı için 6.000 DM,yi ödemek zorunda kaldı. Bu durumda hanımın gerçekten böyle bir borcunun olup olmaması önemli değil. Mektuplara cevap vermediğinden dolayı otomatikman suçlu durumuna düüyordu.

Oysa, müvekilim olan hanım, mahkemeye yazacağı kısa bir mektup bir sürü dertten kurtaracaktı.

HER ZAMAN BİR MUSİBET- BİN NASİHATTAN İYİ DEĞİLDİR

Herkesin kolaylıkla öğrenebileceği ve bu sayede bir sürü dertten kurtulabileceği bir dizi kurul bulunmaktadır. Bu yazıda öncelikle çok basit olan ama bilinmemesi halinde veya bilidiği halde uyulmaması durumunda büyük sorunlar yaratabilecek olan bu kurallara değinmek istiyorum.

- Alman mahkemeleri, gönderdikleri mektupların ve yazılı belgelerin yabancılar tarafından anlaşılmış olduğu ön kuşulundan hareket ederler. Başka bir ifadeyle yabancılar resmi dairelerden gelen mektupları eğer anlamıyorsa, mutlaka tercüme ettirmek zorundadır. Bir yabancı işçi son raddeye geldiğinde mahkemeye gidipte mektup almanca olduğu için anlıyamadığını iddia edemez. Böyle bir mazeretin mahkeme tarafından kabul edilmeyeceği bilinmelidir.

Değişik konularda ve alanlarda pek çok yazışma cereyan etmektedir. En önemlileri arasında Mahnbescheide, Vollstreckungsbescheide, Versaumnisurteile, Strafbefehle, Busgeldbescheide, Steuerbescheide, Verwaltungsbescheide sayabiliriz.

- Bu tür önemli mektuplarda belirtilen tarihlere kılı kırk yararak dikat edilmelidir. Bu süreler postacının mektubu size verdiği andan itibaren baslar. Siz evde olmadığınız zaman postacı mektubu size veremeyebilir. O zaman posta kutusuna bir haber kağıdı bırakır. Buna rağmen süre başlamış kabul edilir. Mektubunuzu postadan deç almanız sizin zararınızadır. Ne kadar gecikirseniz size tanınan süre o kadar kısalacak belki de bitecektir.

Herhangi bir itirazda bulunulması için tanınan süreler genellikle BİR yada İKİ HAFTA veya BİR AY olur. Bu süre içinde, size mektubu gönderen mahkeme veya daireye, size gönderilen kararı kabul etmediğinizi bildiren (itirazın) yazının ulaşması gerekmektedir. Cevabınızı süre bitmeden göndermenize rağmen mahkemeye tanınan süreden daha sonra ulaşmışsa itirazınız yine kabul edilmez. Bundan dolayı bu tür cevapları ya mümkün olduğu kadar erken ve iadeli taahütlü gönderilmeli ya da mümkünse bizzat gidip ilgili dairenin posta kutusuna atılmalıdır.

Yol Filmi Almanya'da büyük ilgi görüyor

Yol'un Köln'deki galasında Fuat Saka Grubu bir konser verdi. Dursun Akçam Yol Filmi ve Sanatın görevi, işlevi konulu bir konuşma yaptı.

3 Aralıktan itibaren F. Almanya sinemalarında galalarla gösterime sunulan ünlü sanatçı Yılmaz Güney'in Yol filmi büyük bir ilgi görmekte, kalabalık seyirci kitlelerince izlenmektedir. Aldığımız haberlere göre önceden bilet alamayan çok sayıda meraklı sinema kapılarından geri dönmektedirler.

Yol'un Köln'deki galası, 4 Aralık Cumartesi günü Luppe sinemasında yapıldı. Saat 18.30'da başlayan programın biletleri erken saatlerde satılmış, bitmişti. Bu nedenle sonradan gelen gruplar, özellikle uzak yörelerden gelenler, salona giremediler ve geri dönmek zorunda kaldılar.

Program Fuat Saka Grubunun konseri ile başladı, yaklaşık 50 dakika sürdü. Saka'nın konseri ilgiyle izlendi, sık sık alkışlandı.

Dursun AKÇAM'ın konuşması:

Sanatçı Edebi uşak değildir

Yol filminin Köln'deki galasında daha sonra bir konuşma yapan Dursun Akçam, **"Bu akşam bu sinemada önemli bir sanat olayı yaşanmaktadır. Şimdi gösterilecek filmde, Türkiye'nin çarpıcı gerçeklerini' gözlerimizle izleyeceğiz, duygularımız, düşüncelerimiz, tüm benliğimizle o gerçekleri bizler de yaşayacağız. Sanatın etkileyici gücü karşısında öfkeleneceğiz, üzüleceğiz, yer yer acı gülümsemeler de yayılacak dudaklarımızda ve çağımızda yaşanan bu insan dramı karşısında insanlığımızdan utanacağız. Ama bu utanç bizlerin değil, başkalarınındır!"** diye sözlerine başlayan Akçam, Yol'un uluslararası düzeydeki başarısından, dünya sinemalarında filmi izleyen milyonlardan örnek sayılar verdikten sonra sözlerini özetle şöyle sürdürdü:

"Dünyanın dört bucağında böylesine ilgiyle izlenen bir sanat yapıtını ne yazık ki Türkiye halkları izleyemeyecektir. Ve bu filmin dünyada yasak olduğu tek ülke Türkiye'dir. Yani konusu, yapımcısı, oyuncusu ile onun bir parçası ve öz malı olan Türkiye'de yasaktır. Neden?

"Oysa bu film, burjuva demokrasileri ile yönetilen Avrupa ülkelerinde, Nato'ya bağlı ülkelerde, Nato'nun babası ve Türkiye'nin has dostu ABD'de gösterilmektedir. Türkiyenin bu ülkelerle ortak anlaşmaları vardır ve yüz yıllardan beri bu ülkelere benzemenin özentisi içindedir. Ama Yol filmi hepsinde serbest, Türkiye'de yasak! Neden?.. Yalnız cunta sonrası değil, cunta öncesi de sansürle yasaklar konurdu Yılmaz Güney'in filmlerine, uluslararası düzeyde ödüller almış öteki yapıtlarına da... Halk kitleleri seviyor Yılmaz'ın yaptıklarını, özlem içinde izlemek istiyor, fakat engelliyorlar. Neden?

Yol filmini dünya basını, radyo ve televizyonları övüyor, fakat bizim bir kısım boyalı sağcı basın sövüyor! Bu film küfür değil, dinamit, top, tüfek, nötron bombası hiç değil, ama korkusu silahlardan da büyük! Neden?"

Dursu Akçam, daha sonra Yol filmini sanatsal açıdan irdeledi ve sözü sanatın, sanatçının görevine getirerek sözlerini şöyle tamamladı:

"Sanatçı roman yazarak, şiir yazarak, film yaparak, türkü söyleyerek efendilerin, beylerin, paşaların gönlünü eğlendiren edebi uşak değildir. Sanatın amacı, dünyayı değiştirmektir. Bu işlevini yerine getirirken kitlelere ışık tutar, daha güzel bir dünyanın yaratılması yolunda iyinin, güzelin, doğrunun mesajını iletir. Bu nedenle sanatçı mücadeleci kişidir. Onun yeri ezenlerin, sömürenlerin yanı değil, ezilenlerin, sömürülenlerin yanıdır. Kitleler susturulurken gerçek sanatçı susmaz, sanatçı korkmaz, esen havaya göre kılık değiştirerek eyyamcılık yapmaz! O kellesi pahasına da olsa yüce onurundan, işlevinden ödün vermez. Sanatçı ezilen, horlanan, sömürülen insanların yüreğidir, beynidir ve öfkesidir, onların susturulmaz dilidir. Bu nedenle egemenlerin kılıcı her daim gerçek sanatçıların başında olmuştur. Zindanlar, sürgünler, ölümler onların kapı komşularıdır. Türkiye'de zindanlardan geçmeyen gerçek bir sanatçı pek gösterilemez. Türkiye'nin büyük sanatçısı Nazım Hikmet'in ömrü hapishanelerde geçmiştir. Ve ülkesinin özlemi içinde yabancı topraklarda yaşama gözlerini yummuştur. Enver Gökçe işkenceden kötürüm olmuş, kimsesizler yurdunda sessizce göçüp gitmiştir.. Sabahattin Ali öldürülmüştür.

"Yol filminin ustası Yılmaz Güney'de öteki sanatçılar gibi hapishane tezgahlarından geçti. Politik nedenlerle hakkında açılan davalarda toplam 100 yıla yakın ceza istenmektedir. Bu cezaların 22,5 yılı kesinleşmiştir. Varsın onlar ceza versinler, dünya halkları ödül veriyorlar! Sanatçılar tüm insanlığın ortak değerleri değil midir zaten? Tüm kötüler, kötülükler, zalimler, zorbalar yok olur gider, tez unutulur bunlar.Ama gerçek sanatçılar ölmez. onlar her daim yaşarlar yapıtlarında, kitlelerin beyninde, yüreğinde... Bin selam bu yiğitlere..."

YİNE YOL

Sema POYRAZ

2 Aralık 1982 YOL Filminin galası.

Aylardır merakla beklediğim bir film ama gitmiyorum. Kalabalıktan çekiniyorum.

Ertesi gün saat 18.30 **"sinema fazla kalabalık olmaz herhalde, filmi rahatça seyredebilirim"** diye düşünüyorum. Sinema yine de dolu.

Bizim önümüzdeki sıralarda belliki dersten çıkmış 16-18 yaşlarında oğlanlar oturuyor.

"Film başlayınca rahat otur ama" diyorum.

"Ay sen de Türkmüydün abla?" diyor yanımdaki Alman arkadaşları da süzerek. **"Hiç merak etme kıpırdamam."**Verdiği sözden çok filmin etkisinden bir santim bile kıpırdamıyor yerinden film süresince.

Yarı açık cezaevinden izne çıkan, sevdikleri insanlara ve gelmiş oldukları memleketlerine kısa bir dönem için de olsa kavuşabilmenin sevinciyle çırpınan tutuklularla başlıyor YOL.

Uzun, güçlüklerle dolu, insanları yoran, yıldırtan ve hatta ölüme götüren bir YOL'un başlangıcı.

Karısının resmini devamlı yanında taşıyan, ona olan özlemiyle yanan Yusuf için çok kısa sürüyor YOL. Bindikleri otobüs durdurulup aranıyor. Kimlikler tesbit ediliyor. Kimliğini ve izin kağıdını kaybettiğinden alıkonuyor Yusuf ve tekrar bir hücreye atılıyor. Kafesteki sarı kanaryayı arkadaşları götürüyor Yusuf'un karısına.

Hücrenin penceresinden içi giderek kuşları izliyor Yusuf. Uçan, bağımsız kuşlar. İçlerinden bir tanesi geride kalıyor, Yusuf'un anısını paylaşırcasına.

Yine sevdiği kadının özlemini çeken bir erkek, Mevlit.

Evlenmek istediği kızla yalnız kalma olanağı yok. Her zaman göz hapsinde olan iki genç insan. Kızın ailesinin tutuculuğundan yakınan Mevlit ise nişanlısına emretmekten çekinmiyor. **"Ben bir şeye kara diyorsam, o şey beyaz da olsa karadır, anlaşıldı mı?"** diyebilip, erkeğin her zaman haklı olduğunu ve kadınların itaat etmek zorunda olduklarını vurguluyor.

Aynı akşam ise genelevde parayla satın aldığı bir kadınla cinsel sorunlarını gidermeye çalışıyor. Aşkla, cinsellik toplum baskısı yüzünden beraber yaşanamıyor.

Tüm söylenenlere karşı çıkacağı yerde, **"Ne kadar güzel konuşuyorsun, böyle konuşmayı hapiste mi öğrendin?"** diyebilecek kadar saf ve erkeğin üstünlüğünü kabullenmiş bir genç kız görüyoruz karşımızda.

Bağımsızlık yalnız hapishane duvarları arasında değil, o duvarları geride bıraktıktan sonra da acımasızca sarıyor onları.

İçinde bulundukları toplumun geleneklerinin ve ahlak kurallarının kurbanı hepsi.

Duvarları, sınırları ve sınırlanmaları yalnız asker ve polis korumuyor. Kişinin gerçek bağımsızlığa doğru atacağı adımları engelleyen yine kişinin kendisi, çünkü gerici ve tutucu geleneklere karşı çıkmanın bilincinde değil.

Karısına ve çocuklarına kavuşmak isteyen Mehmet'in kaderi de böylece belirleniyor.

Kayınbiraderinin ölümüne sebep olduğundan karısının ailesiyle kan davası olan Mehmet filmin en olumlu kahramanlarından.

Herkesin içinde suçlu olduğunu söyleme cesaretini gösteriyor, hem ölümü hem de karısının kendisini terk etmesini göze alarak.

Belki de korktuğunu korkusuzca ifade ettiği için, karısı ailesini terk ederek onunla kaçıyor. Tekrar beraber olmanın mutluluğunu tatmak, özlemlerini gidermek için trende beraber olmayı deneyen bu çift gerici ahlak anlayışının esiri diğer yolcular tarafından linç edilmekten zor kurtuluyorlar.

Trende bulunan tutukluları ve herhangi bir çatışmada yaralanmış yolcuları garipsemeyen bir kitle, bu iki insanın sevgiye olan özlemlerini ahlaksızlıkla suçluyor.

Linç edilmekten kurtuluyorlar ama kan davasına yenik düşüyorlar. Çocuklarının gözleri önünde genç kayınbirader tarafından acımasızca kurşunlanıp göz yumuyorlar dürüst ve sevgi dolu bir yaşama.

Seyit Ali'nin yolculuğu sonunda yerine getirmesi gereken görevi ise ataerkil toplumun en gaddar kurallarından biri.

Kötü yola düştüğü söylenen kadın kendi babası ve kardeşleri tarafından 8 ay kuru ekmek ve su verilerek ahırda hapis tutuluyor, kocasının gelip kendisini cezalandırması için.

Ailesinin namusunu temizlemesi için Seyit Ali'nin hala sevdiği karısını öldürmesi gerekiyor. Kadının kocasına neden **"ihanet"** ettiği, bedenini neden satmak zorunda kaldığı tartışılmıyor bile. Issiz ve soğuk karlı dağlardan geçen yoluna, ölme ve hatta kurtlara yem olma tehlikesine rağmen göğüs gererek devam ediyor Seyit Ali. Üstlendiği görevi yerine getirmek için. Kendisini taşıyan at bile bu soğuğa dayanamıyor. Çevrenin soğuğu Seyit Ali'nin yüreğine işlemiş sanki. Karısını bu beyaz soğukluğa terk ediyor. Kadının ölüm korkusuyla haykırdığı çığlıklarıbile kalbini ısıtamıyor, oğlunun ısrarı üzerine geri dönüp soğuktan donmak üzere olan karısını kurtarmak istiyor. Kadının bedenine tekrar sıcaklık vermek için kayışla vurulan darbeler Seyit Ali'nin yaşamdan hınç almak istemesini simgeliyor adeta. Ne yazık ki soğuğa,yeniliyorlar.

Yeniden hapishaneye dönmek üzere trene biniyor. Bu iri yarı güçlü erkek modeli eriyor, ufalıyor ve çevresine aldırmadan belki de yaşamında ilk defa olarak ağlıyor, gelecekteki yaşamına mutluluk getirebilecek sevdiği kadını kaybetmenin acısından kıvranarak.

Filmin diğer kahramanı Ömer ise, Suriye sınırında yokluktan kaçakçılık yaparak yaşamlarını sürdüren bir Kürdistanlı ailenin oğlu. Ülkesinin çarpıcı güzellikteki doğasının, onu tekrar tanıyan köpeğiyle çocukluğunu anımsamışçasına oynama zevki birden sona eriyor, köyden gelen silah sesleriyle. Asker ve jandarmalar köye baskın yapıp karılarının ve çocuklarının gözleri önünde silah zoruyla alıp götürüyorlar köyün erkeklerini. Yine böyle bir baskın sonucu ağabeyi ölüyor Ömer'in. Geride genç bir dul kadın ve 4 çocuk kalıyor. Gelenekler, Ömer'in ağabeyinin dul karısıyla evlenmesini gerektiriyor. Aşık olduğu genç kıza özlem dolu bakarak, köyünden tekrar hapishaneye dönmemek üzere ayrılıyor. Yine toplumsal şartlar güzel ve mutlu olabilecek bir aşkı engelliyor.

Yol filmi bizlere yalnızca Türkiye'deki çeşitli toplumsal baskıları sergilemekle yetinmiyor, bu baskının bir gün karşı tepkiyi de getireceğini vurguluyor.Filmin kahramanlarını her an patlamaya hazır bireyler olarak görüyoruz. Yol'un önemli diğer bir çağrısı ise bizlerin **SEVGİ** olayını unutmamamız.

Sinemada yanımda oturan Alman kız arkadaş benden dayanışma beklercesine elime sarılıp hüngür hüngür ağlıyor, benim gözyaşlarım daha sessiz iniyor yanaklarımdan

Işiklar yanıyor. Ön sıradaki genç çocuklarda çıt yok. Başları öne eğik, konuşma cesaretini yitirmiş olarak terk ediyorlar sinemayı.

Yılmaz Güney'in sanat yaşamında (**UMUT** filminin yanısıra) verdiği en güzel ürünü **YOL**. Hele filmin hangi zor koşullarda çekildiğini düşünecek olursak, bu değerli ve yetenekli sinema sanatçımıza olan sevgi ve saygımız daha da artıyor. Yeni çalışmalarını büyük bir heyecanla bekliyoruz.

Kamil Taylan Fransa'dan bildiriyor

"DUVAR" duvarları yıkacak

Yılmaz Güney'in Duvar filmi çalışmalarından alınmış bölümler

Tekerlerin havaalanının pistine değmesi ile Paris Charles de Gaulle hava alanına indiğimizi anlıyorum. Hava sisli, çiseleyen ince bir yağmur, göz gözü görmüyor.

Sabahın erken saatlerinde Alman televizyonunun çekim ekibi ile Frankfurt'tan Paris'e geldik. Önceden çeşitli yapılan telefon konuşmaları sonucu Alman televizyonu için Yılmaz Güney'le "Yol" filmi hakkında bir söyleşi yapmak olanağını sağladık. Son günler hiç etmediysek, en az 30 kere Paris'te çeşitli numaralara telefon ettik. Sonuç olumlu, ama yine de emin değiliz. Elimizde bir tane telefon numarası var. Oraya edip buluşacağımız yeri öğreneceğiz. Ya numarada kimse çıkmazsa ne yaparız? Bunu tüm yol boyunca uçakta tartışıyoruz.

Hava alanından telefon ediyoruz. Bir Fransız bize adresi veriyor. Fransa'nın göbeğinde bir köy. Haritalar açılıyor, Fransa'da bir köy arıyoruz. Daha sonra arabalara binip yola koyuluyoruz. 2 saat sonra köyü buluyoruz. Ama sorun daha çözünlenmedi. Şimdi bir manastır lazım. Köyünsakinleri kendi köylerindeki manastırı tanımıyorlar. En sonunda manastırı buluyoruz. Etrafı yüksek duvarlarla çevrili, bir an için bana dışardan İstanbul.daki Selimiye kışlasını anımsatıyor. Dış kapıdan içeri giriyoruz. Kapının üstünde bir ay yıldız. Bir an için kendimi hakikaten Selimiy'ede sanıyorum.

Evet, burası bir manastır değil, burası Fransa'nın ortasında kurulmuş Selimiye kışlası. İşte jandarma karakolu, yanında ceza evi arabası. Her taraf tel örgü. Tüm duvarların üstü cam kırıkları ile dolu. İşte avlu, çocuklar koğuşu, siyasi tutuklular koğuşu, kadınlar koğuşu. Hoparlörüne, tabelalarına, baş gardiyan odasına kadar hapishane.

Yılmaz Güney'in yeni filmi "DUVAR"ın kulisi...

"Üç aydan beri yüzlerce insan çalıştı burada"diyor Yılmaz. "Filmin çekimini 7 haftada bitirdik. Tüm oyuncular amatördü.Filmin çocuklar koğuşunda oynayan çocuklardan 65'i Almanya'dan gelmişti.

Bunun yanısıra Cezayir'li, Fransız çocuklar ve büyükler rol aldı. Filmde oyunculuk yapan birçok arkadaş çekimden haftalarca önce buraya gelerek bütün bu gördüğün kulisi hazırladılar."

Televizyon için yapılan söyleşinin yanı sıra, Yılmaz ve filimde çalışan tüm arkadaşlarla konuşuyorum. Filmi yapan arkadaşlar çeşitli gruplardan geliyorlar.

Yılmaz Güney, çalışmaların başarı ile sürdürüldüğünü, çekim işlerinin yakında tamamlanacağını söylüyor. Yeni yapıtı "Duvar"ın çarpıcı yeni bir sanat olayı olacağından emin görünüyor. Anlamlı, inançlı ve kendine güvenenlerin bakışlariyle bunu bir kez daha doğruluyor.

Yol filmini anımsıyorum o an, yankılarını... Sanatın devrimci mücadelenin ayrılmaz güçlü bir parçası olduğuna bir kez daha inanıyorum. Yol'u yalnız Paris'te şimdiye değin bir milyon kişi izlemiş... Öteki ülkelerin istatistiği yok elimde milyonlarca izleyicinin kesin toplamı...

Sanatını, "devrimci mücadelenin bir parçası"olarak sürdüren Yılmaz Güney'in "Duvar"nı bir an önce görebilmenin özlemi, daha da büyüdü bende.

Ekonomik buhranın sınırları

A.G.

Durmadan genişleyen, her türlü kontrolün dışına çıkan işsizlik ve üretim alanlarında kendini gösteren dengesizlikler, dünya ticaretinde görülen tıkanmalar, özellikle 1979 yılından bu yana dünyanın içine girdiği büyük ekonomik buhranın sınırlarını genişletmektedir. Bu sınırın nereye kadar uzanacağı konusunda duyulan kuşkular, konu ile ilgili uzmanların türlü yorumlar yapmalarına neden oluyor.

Ekomomide önde gelen ülkelerin politikacıları ve devlet adamları, son yılların gelişmeleri konusunda karamsar görüşler ileri sürerken bazı gerçekleri de iyi biçimde anlatmış oluyorlar. Ancak bu kişiler arasında, denebilir ki, konuyu en önce görebilenlerden ve en iyi anlatabilenlerden biri bundan önceki Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt olmuştur. Onun şu sözleri, söylendiğinden bu yana uzmanları derin derin düşündürmektedir: **"Otuzlu yılların başlarında olduğu gibi uluslararası bir ekonomik çöküntüye götürecek büyük bir buhranın, her gün karşılaşılmakta olan küçük buhranlardan doğabileceği kuşkusu vardır."**

Birkaç ay önce yapılan tahminlere göre, bu kış çok tehlikeli gelişmeler bekleniyordu. Özellikle büyük sanayi ülkelerinin, yayılan işsizlik üzerindeki denetimini yitirebileceği, bunun yanında uluslararası bankacılık sisteminin çöküntüye uğrayacağı söyleniyordu. Bunlardan birincisi, yazık ki gerçekleşme üzeredir. İkincisi, bazı önlemle şimdilik durdurulmuş gibidir.

Kış aylarının başlaması ile birlikte işsizlik, gerçekten umulmadık bir hızla yayılmaktadır. Dünya ekonomisinin kaldıracı sayılan Birleşik Amerika'da işsiz sayısı 13 milyonu bulmuş, yoksullar için ülkenin birçok yerinde sıcak yemek dağıtma merkezleri kurulmuştur. Özellikle bu ikincisi 1930 buhranının yansıması gibi gelmektedir. Dünya ticaretinin önemli bir kısmını elinde tutan ve özellikle petrol üreticisi zengin ülkelerin paralarını yatırdığı Birleşik Amerika ekonomisinin çöküşü tüm batı ekonomisinin çöküşü anlamına gelebilir.

Çok sanayileşmiş batılı ülkelerin dışında kalan az sanayileşmiş ülkelerle, üçüncü dünya denilen geri kalmış ülkelerin ekonomisi de bir bakıma Birleşik Amerika ekonomisi ile bağıntılıdır. Gerçi çok gelişmemiş ülkelerde büyük bir çöküş beklenmiyorsa da, hiç değilse gelişmenin durması gibi bir sonuç kendini gösterecektir.

Sanayileşmiş ülkelerdeki gelişmelerin çok iyi izlenebilmesi, ekonomik gelişmelerin açık ve kesin bilgiler halinde günü gününe kamu ve dünya oyuna sunulmasından ileri geliyor. Öteki ülkelerde olumsuz bir gelişme varsa bile, saklanan bazı gerçekler yüzünden gelişmelerin izlenebilmesi olanağı yok.

Bunun gibi işsizliğin de sanayileşmiş ülkelerde çok hızlı gelişmekte olduğu sonucuna varılması, geri kalan ülkelerde böyle bir gelişme yokmuş gibi görünmesi açıklığının bulunmamasından ileri geliyor. Ancak özellikle az gelişmiş yada yeni gelişmekte olan ülkelerde yaşama düzeyinin gerilemesi, enflasyonun ve fiyat artışlarının yüksekliği de gene işsizlik gibi önemli bir hastalığın sonucu olsa gerektir.

İçinde bulunduğumuz Federal Almanya, dünya ülkeleri arasında en sağlam bir ekonomiye sahip olmakla tanınmıştır. Bu bakımdan işsizliğin iki milyonun üstüne çıkması tehlikenin büyüklüğüne başlıca kanıt sayılabilir.

Dünyanın en sağlam olmakla birlikte, en duyarlı ekonomisine sahip Federal Almanya'daki gelişmeler aynı zamanda önemli bir göstergedir. Hızı yükselen bu sürecin sonuçları, doğuda ve batıda, sanayi ülkelerinde ve geri kalmış ülkelerde hızla bir çöküntüye dönüşebilir. Çöküntü dünya ölçüsünde olabilir; çünkü ekonomilerin verdiği açıklar ve neden olduğu borçlar, zincirleme sonuçlar doğurabilir. Büyük şirketlerin ve bankaların iflası bazı ülkelerin ulusal sınırları içinde kalamaz. Bütün ülkelerin ekonomik ortamı bunun etkisi altına girer.

Federal Almanya'daki bazı çevrelere göre, üretim maliyetlerinin yüksekliği, yani işçilere fazla ücret ödenmesi, yatırımların yavaşlaması, vaktiyle buraya çok sayıda yabancı işçi getirilmiş olması şimdiki durgunluğun nedenleri arasındadır. Oysa bundan daha yanlış ve bundan daha dar görüşlü bir yorumlama biçimi kabul edilemez.

Gerçekte, şimdiki buhranın nedenleri, yukarıda sözü edilen gelişmelerden daha önceki dönemlerde yatmaktadır. O dönemlerde atılan adımların nereye kadar varabileceği zamanında hesaplanmadığı için şimdiki sıkıntılara düşülmüştür.

En önemlisi, sanayileşmiş ülkelerin sanayi ve üretim yapısının eskimesi, eski yapının bugünkü dünya ekonomisinin ağırlığı altında çökmeye yüz tutmasıdır. Federal Almanya'deki olumsuz gelişmelere kısa bir göz atıldığında zaman bunu kolayca anlamak olanaklıdır.

Örneğin, şu günlerde Saar bölgesinde, yirmibin işçi çalıştıran büyük işletmenin kapanma durumuna gelmesinde böyle bir neden yatmaktadır. Ortada büyük bir işletme vardır, bu işletme en verimli biçimde üretim yapmaktadır, üretim için gerekli ham maddeleri ve enerjiyi yeterince sağlamaktadır. Buraya kadar hiçbir aksama yoktur. Hiçbir işletmecinin bu konuların hiçbirinde en ufak bir kusuru yoktur.

Ama ortada tek ve çok önemli bir güçlük vardır. Sözü edilen işletme, çıkardığı ürünleri satın alacak ve ödeyecek müşteri bulamamaktadır. İşte sanayileşmiş ülkelerde tek düğüm budur. Son yıllarda kapanan yada işçi çıkaran işletmelerin tek sorunu budur.

Bir yandan sanayileşmiş ülkelerde, üretilen malların önemli bir kısmına karşı doygunluk oluşmuştur. Öte yandan ise, bu ürünleri gereksiyen öteki ülkelerde satın alma gücü kalmamıştır.

Bu durumda iki yönlü bir dengesizlik vardır: Birincisi, ekonomilerin gereksediği ürünleri çeşidi ve niteliği değişmiştir. Yeni üretim alanları ve ürün çeşitleri bulmak gereklidir. İkincisi ise, dünyada gelişmiş ülkelerle geri kalmış ülkeler arasındaki açık ve dengesizlik alabildiğine büyümüş, dünya biribirine karşıt iki ekonomik alana bölünmüştür.

Bu karşıtlık nasıl çözülebilir? Çözüm isteyen bu sorudur.

'TÜRK DEVLETİ' İLGİLENECEK Mİ ?

Kolay dönem halk sözcülerinin nitelikleri şu içinde yaşadığımız dönemde daha bir açık ortaya çıkmaktadır

M. ARAL

Romancı Yaşar Kemal'e Fransa'da **"Del Duca"** adında bir ödül verildi. Bu ödülün ardından başta **Hürriyet** gazetesi topluluğu olmak üzere **Yankı** dergisi ile onların ardına bu konuda takılan **Cumhuriyet** gazetesinin yaptığı olağanüstü abartmalı yayın, doğrusu sosyolojik açıdan incelenmesi gereken bir olgudur. Hem içinde bulunduğumuz psikolojik sefaleti belirtmektedir, hem de Yaşar Kemal ve Şürekası diyebileceğimiz bir ün ve para grubunun, bu alanda ne kadar ileri gidebileceğini göstermektedir. Bu hırs ve reklam kampanyası karşısında, Türkiye'nin kültür hayatında hiçbir doğru dürüst değer ölçüsü kalmamakta, ticaret adına halkın yanıltılması ve genç kuşaklara kötü örnek olma konusunda ölçüsüz adımlar atılmaktadır.

Önce şunları belirtmekte yarar var sanırız: Fransa'da her yıl verilen 200 ün üstünde edebiyat ödülü vardır ve bu ödüller arasında Del Duca önem taşıyan bir ödül değildir. Fransa'nın önemli edebiyat ödülleri Femina,Concourt, Renaudaux...gibi ödüllerdir. Öte yandan Del Duca ödülü tam anlamında bir edebiyat ödülü de değildir. Bir vakıf, bir hayır kurumu ödülüdür. Fransa'da yabancı gazeteci olan kocasını çok sevmiş ve onun ölümünden sonra, adını yaşatmak için, zengin bir dul yaşlı kadının koyduğu -insanlığa hizmet eden- kişilere verilen herhangi bir kişisel ödüldür. Ama Yaşar Kemal'in üç yıl önce tanıştırıldığı bu dul bayandan aldığı ödül, zavallı Türkiye'de, hemen dünyanın büyük uluslararası ödüllerinden biriymiş gibi kabul ettirilmeye çalışılacaktır. Bu konuda da, yayınlarında MİT örgütünün ağır bastığı Hürriyet gazetesi başı çekecektir. Yaşar Kemal'in kurdurttuğu yapıtlarını yeniden basmaya başlayan bir yayınevi, gazetelerde sayfa sayfa ilanlar verecek. Böylece Yaşar Kemal in kendi verdiği paralarla verilen ilanlar yoluyla, kitaplarının Türkiye halkına satışı yeniden lanse edilecek ve reklam parasının çok daha karlı olarak geri dönmesi amaçlanacaktır.

Hürriyet gazetesi ile Yankı dergisinin bu ticari reklam kampanyasında işledikleri ana-motif de şu olacaktır: **"Türk Devleti bu büyük(!) sanatçımızla ilgilenmeyecek mi?"** Sosyalist olmanın kolay olduğu dönemlerde, halkının baş sözcüsü geçinme rolünü kimseye kaptırmayan bu tanınmış yazar, işlerin zorlaştığı 12 Eylül döneminde bu rolden vazgeçmiş görünmektedir. 12 Eylül darbesi olur olmaz, o zamana kadar oturduğu İsveç'ten alelacele yurda dönen ve yurda dönmeden önce, bu ülkedeki, malum çevrelerle ilişkisi sözkonusu Hürriyet gazetesi muhabirine dönüşünü bildiren yazar, Yeşilköy havaalanında, bu gazetenin muhabirlerince karşılanacak ve **"artık Türkiye'ye can güvenliğinin geldiğini ve bu ülkede yaşanabileceğini"** söyleyecektir. Artık, darbeden önce yurt dışında kaldığı sürede de, darbeden bir hafta sonra yurda dönerek başlattığı yeni dönemde de, **"Devlet"**e ya da hükümetlerin halka karşı tutumuna karşı herhangi bir muhalefet söz konusu olmayacak, tersine, Hürriyet ve Yankı yayın organları aracılığıyla, sürekli, **"devlet bu sanatçıyla ilgilenmeyecek mi?"** tezi işlenecektir. Türk halkının demokrasi ve hayat mücadelesini kendine malet-mekte çok usta olan bu tanınmış yazar (27 Mayıs 1960 devriminden sonra Fransa'da yayınlanan **Combat** ve **Le Monde** gazetelerinde, karısının akrabaları aracılığıyla: 27 Mayıs devrimini, Yaşar Kemal'in İnce Memet romanını okuyup bilinçlenen genç Türk subayları yaptı, diye yayın yaptırmıştı), artık başka bir temayı işlemektedir: **Bu büyük yazar, Batıda şerefle Türk Devleti'ni temsil edebilecek, ona izin verin!** Hürriyet gazetesi de, bu kargaşalıkta, Amerika'da yayınlandığı zaman bir **"western"** romanı olarak karşılanan, ikinci, üçüncü ciltleri de yazılarak Alexandre Dumas Pere'nin romanlarına, **"Pardayanlar"** a, ya da Michel Zevako'nun romanlarına döndürülen yeni bir versiyonunu satın alacaktır.

Tabii, bu ticari kampanyada her türlü abartma serbesttir: Otuz yıldır dünyada, Hemingway, Mailer, Weis, Faulkner, Marquez, Amado, Soldati... ve sayısız iyi dünya romancısı hiç bir roman yazmamış gibi, **"İnce Memet, son otuz yılın dünyada en iyi romanıdır..."** v.b şişrmeler ardarda sıralanacaklardır.

Öte yandan, eskiden **'Nazım Hikmet de kim ki, Türk edebiyatında ben daha çok şey yaptım' diyen, Orhan Kemal'in, Almanya'da yayınlanmaması için, yayınlayacak çevrelere, 'o da yazar mı? 7. sınıf bir Suriye yazarından başka birşey değil', 'Sait Faik, süslü bir pastadır o...'**...diyen yazar, şimdi biraz akıllanmışa benzemekte, bu yolu kendisine Nazım Hikmet'in açtığı kanısını taşımakta, ardından Sait Faik, Orhan Kemal, Fakir Baykurt gibi yazarların Batı'da yayınlanacağına inanmaktadır.

Ankara, Almanya'daki durumu değerlendiriyor... Başbakan "Haklar korunacak,, dedi..

"Tasarruf" dönemi

Hürriyet

Türk edebiyatının zaferi

Yaşar Kemal, Paris'te ödül aldı

romanı olarak nitelendi

Gurur tablosu

KÜSTAHLIK

Yılmaz Güney Alman TV'sinde "Türkiye ... ahlı ... mutlaka kurtulur" dedi

Milliyet

Bu kanuda boyalı basının ardına takılan Cumhuriyet de, kendi düşüncesi içinde, herhalde, cuntanın vahşetine karşı, sanatçıları korumak içgüdüsüyle harekete geçmektedir.

Burada unutulan bir şey vardır. Faşizmin acımasızlığı. Pinochet'in, Nobel ödülü de almış olan Pablo Neruda'yı ölüme terketmesi, ölümünün ardından evini didik didik ettirmesi..

Birşey daha unutulmaktadır. Hiçbir suç teşkil etmeyen düşüncelerinden ötürü şimdi cezaevinde yatan genç şair Ataol Behramoğlu'na verilen **"Lotus"** ödülünün her açıdan be Del Duca ödülü'nden önemli olduğu bilinmelidir.. Ama Behramoğlu tüccar nitelikleri taşımayan bir şairdir. Döneme göre düşüncelerini de değiştirmemiştir. Hürriyet gazetesi bu ödülden hiç söz etmemektedir!..Yılmaz Güney Cannes ödülünü aldı daha büyük bir ödül... Bu gazete Yaşar Kemal'i göklere çıkarıp, överken, Yılmaz Güney'e neden sövmektedir.Evet **kolay dönemlerin halk sözcülerinin, şu içinde yaşadığımız dönemde nitelikleri daha bir açık ortaya çıkmaktadır.** İspanya'da Franco döneminde olduğu gibi.

Türk Devletinin artık bağrına basması gereken bu **"dev"** kişiliğin bir de Nobel serüveni vardır ki, bilinmesi gerekir.

Biz sırası geldikçe, kolay dönemlerin **"halk kahramanı"** yazarlarını anlatmaya devam edeceğiz.

Şerafettin Kaya ve TİP yöneticisi Sakalsız'ın iltica talepleri reddedildi

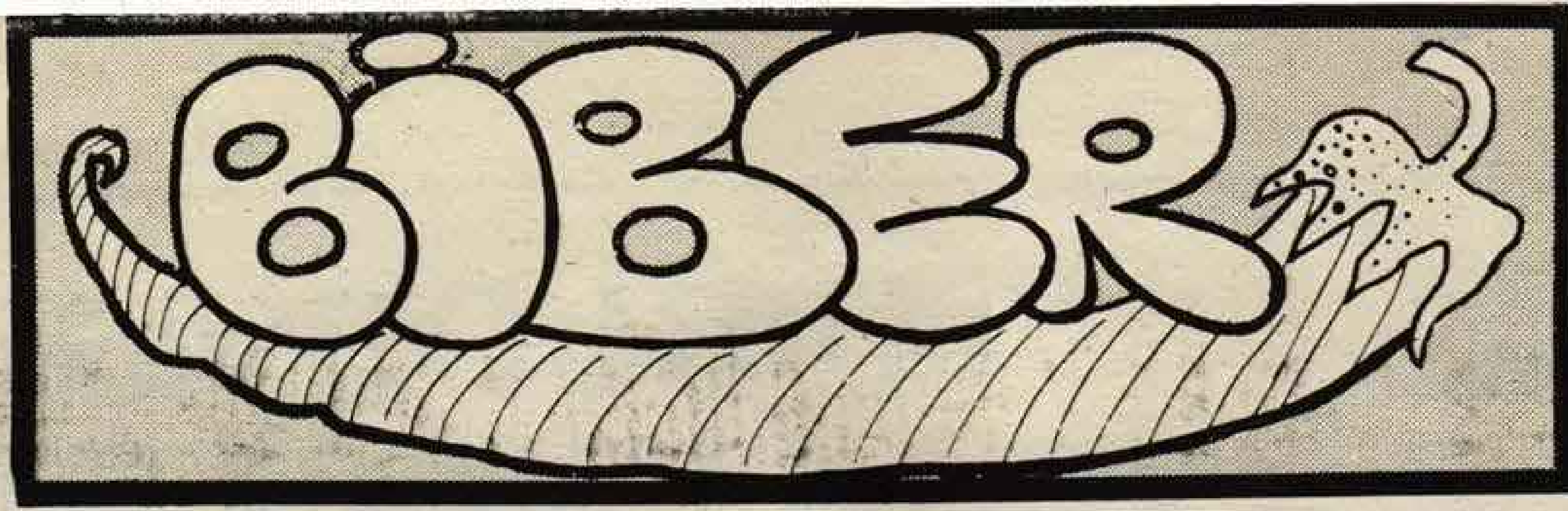
Federal Alman İlticacılar Kurumu geçtiğimiz günlerde bir dizi iltica talebini reddetti. Başvuruları reddedilenler arasında Avukat Şeraffetin Kaya, TİP Yönetim Kurulu Üyesi Osman Sakalsız ve bazı DİSK görevlileri bulunuyor.

Çeşitli Alman Mahkemelerince "Almanya'da bulunan Kürdistanlıların uzmanı" olarak kabul edilen Şeraffetin Kaya'nın iltica dilekçesinin reddedilmesi hukuk çevrelerine "Hukuksal ve Mantıksal" bir felaket olarak nitelendirildi. Red gerekçesinde "Haklarında Devletin güvenliğine karşı hareket etmekten dolayı tahkikat açılan Kürtler, işkenceye uğramış olsalar bile, bu genelde politik bir takibat olarak değerlendirilemez" denmektedir.

Öte yandan iltica talebi rededilen Osman Sakalsız'ın da ret gerekçesinde şöyle deniliyor: TCK'nun 141/1. maddesinin amacı, anayasayı korumak olduğu açıktır! Kaldı ki yasayla yasaklanan, proletarya diktatörlüğü, Alman yasalarına da aykırıdır. Bu nedenle iltica talebi kabul edilemez!"

F. Almanya'daki bu gelişmeler, hukuk çevrelerinde ve kamuoyunda ilgiyle izlenmekte ve tepkilerle karşılanmaktadır.

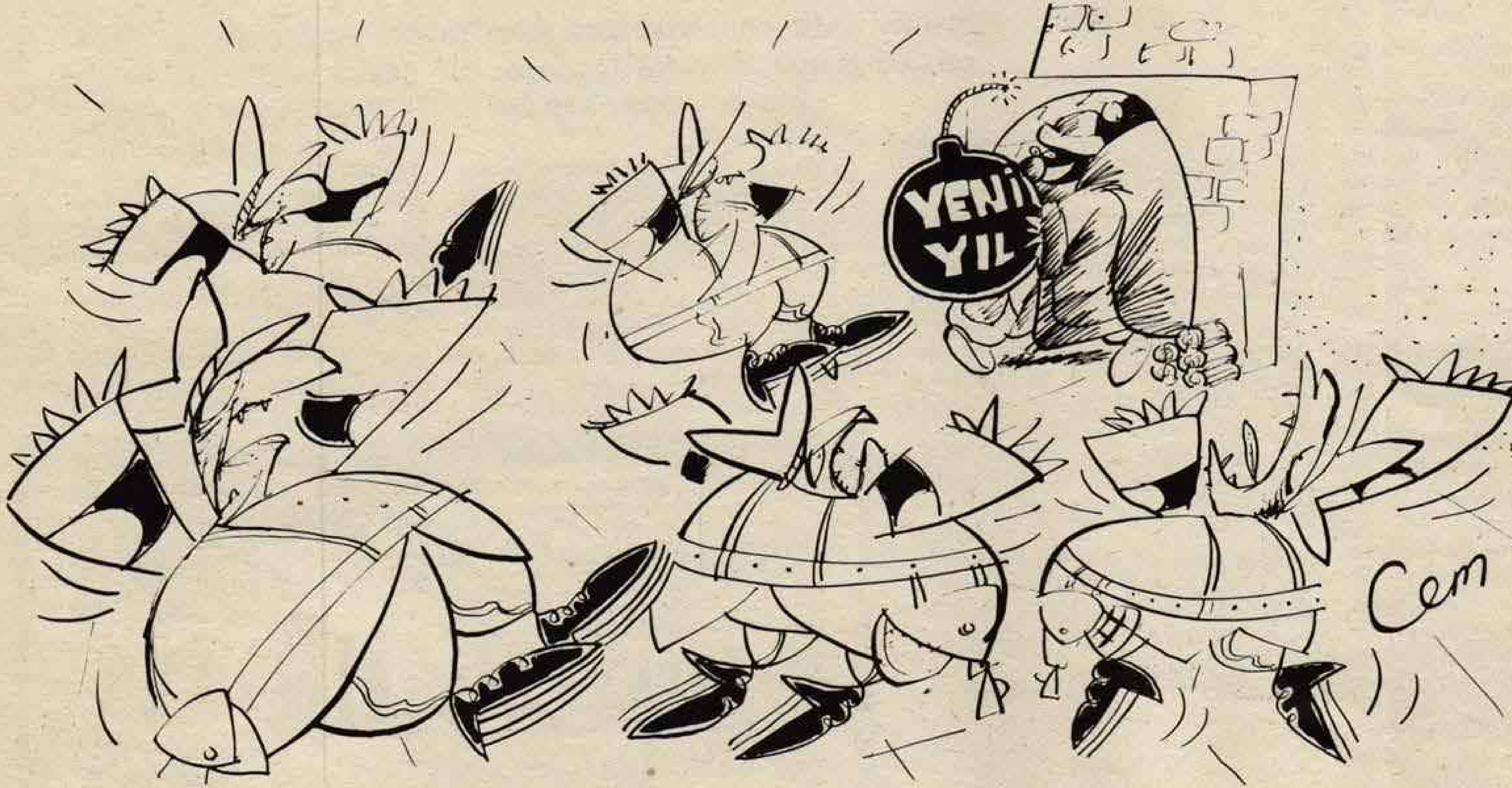

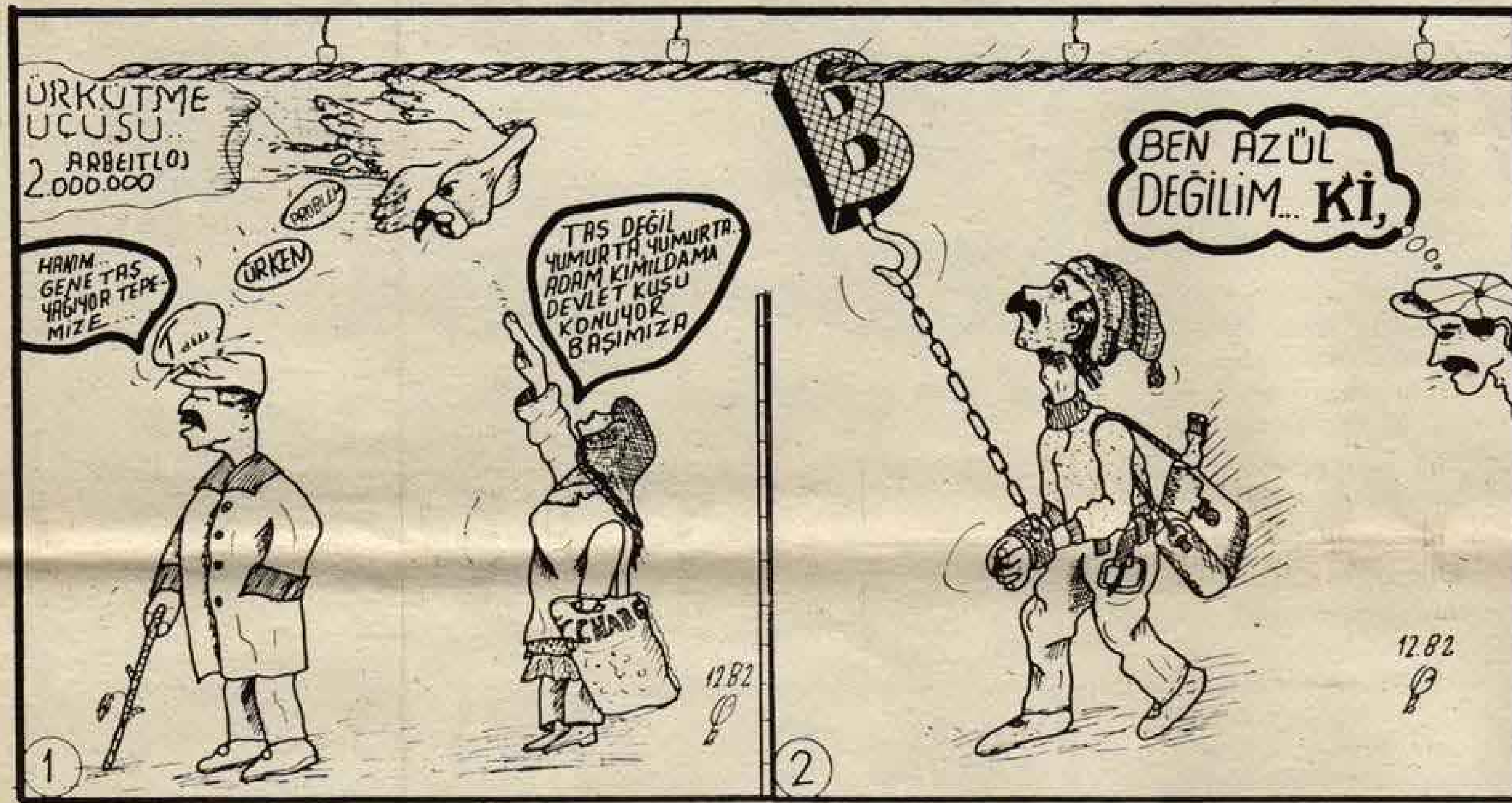

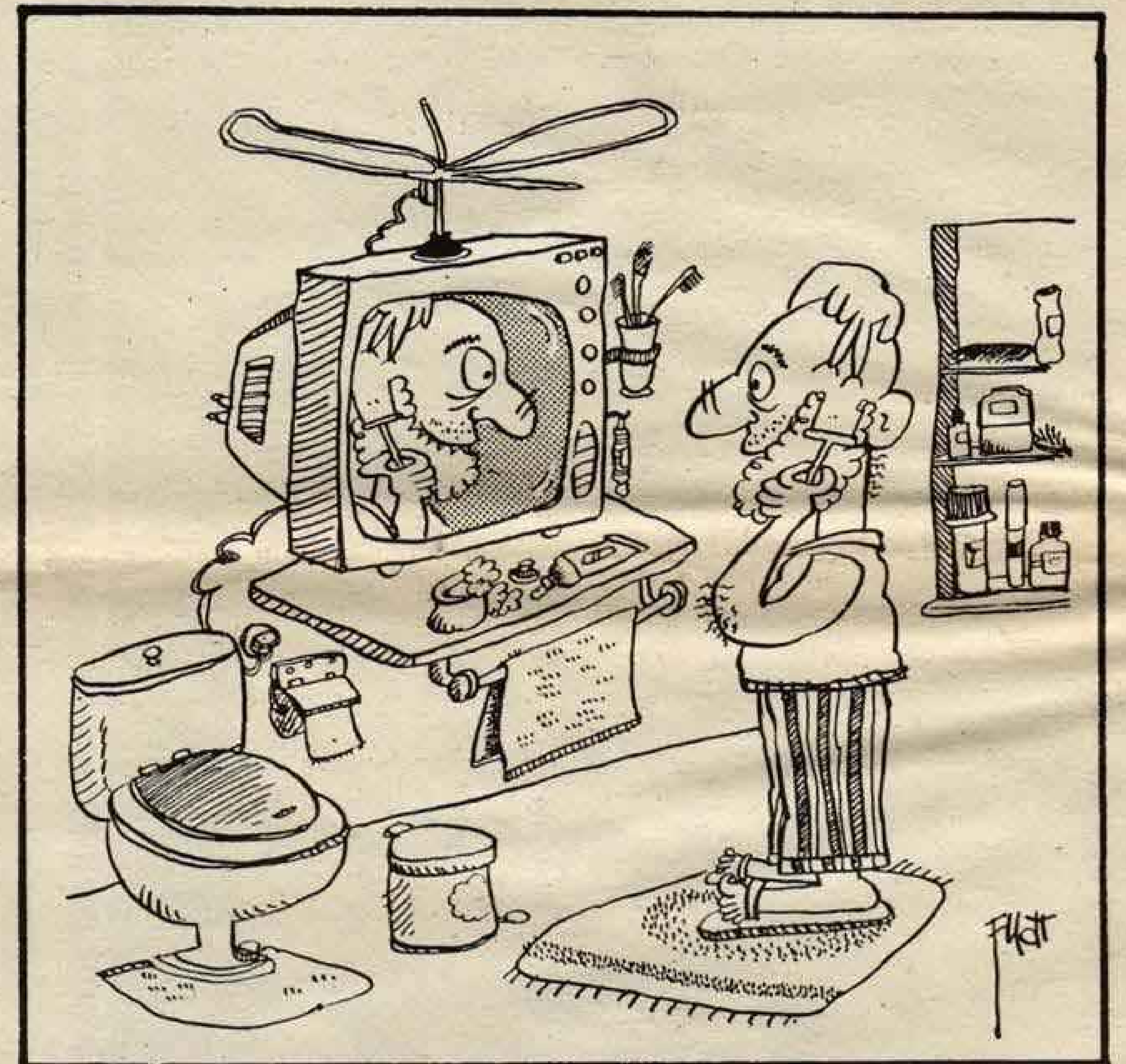
BİBER

acı söyler
ama
doğru söyler

Uğur Durak:
"Karikatür Ciddi Bir Sanattır"

Röportaj: Şenay Gül

Köln Volks Hoch Schule'de yeni bir sergi açan genç karikatürist Uğur Durak'la Şenay Gül konuştu.

- Sayın Uğur Durak, Köln V.H.S'de yeni bir karikatür sergisi açtınız. Serginiz hangi konuları içeriyor?..

- Almanya'da bulunduğum süre içerisinde insanlarımızın sorunlarını gözleyerek, yaşayarak, çizdim, sergimin konusu yurtdışındaki Türkiyelilerdir.

- Karikatüre ne zaman başladınız ve şimdiye kadar nerelerde çalıştınız?

- Hemen hemen on yıldır çizmekteyim, ilk olarak "Doğan Kardeş" mecmuasının arka kapağında sürekli bir seri çizdim. Daha sonra "Gırgır", "Mikrop", "Çivi" gibi çeşitli mizah dergilerinde ve çeşitli gazetelerin mizah bölümlerinde çalıştım, son ikibuçuk yıldır da Almanya'da bulunmaktayım.

- Yurtdışındaki Türkiyelilerin sorunlarına karikatürlerinizde hangi açıdan nasıl yaklaşıyorsunuz? Karikatürün bu yaklaşımdaki problemleri nelerdir?

- Almanya'daki sorunlarımıza ilk baktığımda, tıpkı bir okyanusta çırpınıp duran, boğulmak üzere olan yalnız bir insan görüntüsü aklıma geliyor. Fakat karikatürün görevi bu görüntüyü değiştirmek, bu görüntüdeki umutsuzluğu ve hoşgörüsüzlüğü yıkmaktır.

Böylesi bir şeyi gerçeklestirebilmek için, hem kendi halkıma okutturmam, sevdirmem hem de aynı zamanda Almanlara ve diğer yabancılara karikatürün ilginçliğini ve albenisini kaybettirmeden hitap edebilmem gerekiyor. Yani karikatürümüzü uluslararası niteliklere ulaştırmak zorundayız. Böylece karikatür toplumlar arasında (örneğin Türkiyelilerle Almanlar arasında) yaklaştırıcı ve hoşgörü sağlayıç bir rol oynayabilir.

Ülkemizde karikatür sanatının gelişmesi son dönemde duraklamaktadır. Bir iki isim dışında uluslararası boyutlara ulaşamamıştır. Karikatürümüzün yurt dışındaki temsilcileri herşeyden önce halkımızın, Türkiye'dekinden çok daha başka olan problemlerini ve dertlerini dile getirebilmeliler. İşte bu noktadan itibaren karikatürümüzün aşama yaparak uluslararası niteliklere erişmesi bir zorunluluktur. Aksi takdirde çizdiklerimizden ne bir Alman ne bir İtalyan ne bir Yunan ya da başka bir yabancı hiçbir şey anlayamaz, kendimize çizer, kendimizi avuturuz.

- Karikatürlerinizin esprilerini nasıl buluyorsunuz?

- Bana göre günlük yaşantımızın her parçasında bir mizah, bir espri vardır. Günlük yaşantımızda karşılaştığımız çelişkileri, problemleri kendi mizah anlayışımla yoğurup, çizgimle bir bütünlük içerisinde resimlediğimde espri sorununu haletmiş olurum.

- Serginizin afişinde yer alan karikatürünüzle neyi vurgulamak istediniz?

- Ben afişteki karikatürümle herşeyden önce yabancılar ve Almanlar arasındaki gözle görülür, farkedilir, herkesin bildiği günlük bir çeliskiyi dile getirdim. Bundaki amacım, iki yabancı halkın birbirlerine gülerek, birbirlerini eleştirerek, birbirlerini hoşgörülü bir şekilde kabul ederek, yakınlaşabileceklerini göstermektir. Fakat karikatürüme kafalarındaki önyargılarla bakanlar hemen anlaşılıyordu...

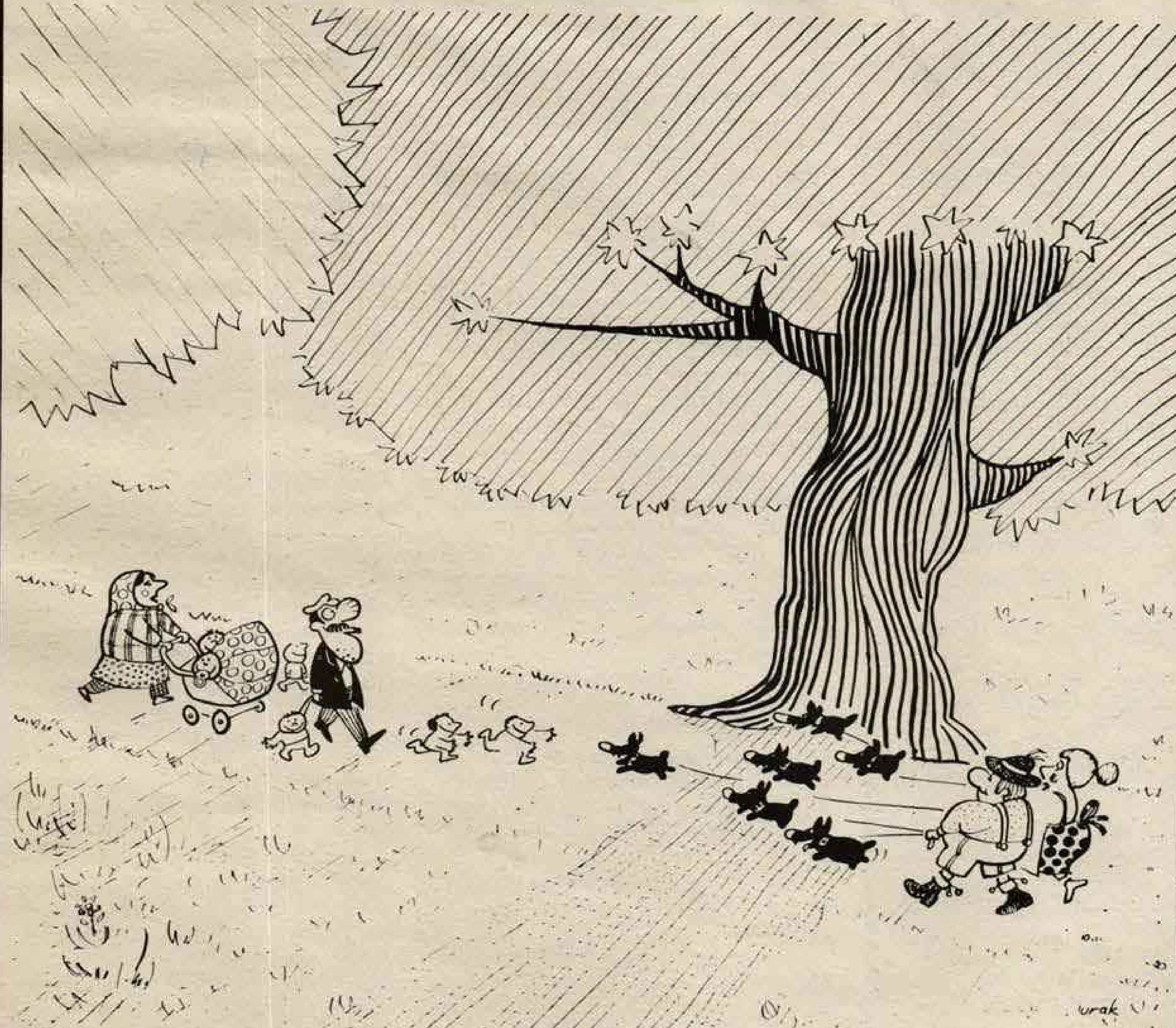
- Ne gibi!..

- Örneğin bir Alman arkadaş, **"bu Alman köpekleri niye çocukların üzerine böyle canavar gibi saldırıyorlar?!. Alman köpekleri böyle değildir"** *gibi bir eleştiri getirdi. Oysa köpekler canavar gibi saldırmıyorlar.. Veya* **"Almanlar böyle mi ki?.. Çocuklu Almanlar da yok mu?"** *ya da* **"Bu afişi asmasak, belki Almanlar kızarlar"** *gibi tepkiler geldi. Fakat Almanların büyük çoğunluğu afişi beğendiler, sahip çıktılar, satın aldılar...*

Türkiyelilere gelince... Türkiyeliler gülüyorlar...

- Karikatür konusunda başka ne söylemek istersiniz?

- Zaman zaman karikatür konusunda yanlış ya da olgun olmayan düşüncelere raslıyorum. Her nekadar tıpkı müzik ve resim sanatlarını sulandıranlar olduğu gibi, karikatüründe aynı şekilde parazitleri varsa da, karikatür ciddi bir sanattır.

MUMU

Genscher'in "Türkive raporu" olumlu bulundu

Almanya, Türkiye'ye yardımı kabul etti

● Alman Dışişleri Bakanı raporunda NATO'nun güneydoğu kanadında feragat edilmez bir üye ülke olan Türkiye'ye yardım yapılması gerektiğini belirtti...

MEÇ VERDİ

Türkei will neue Welle von Gastarbeitern verhindern

Bonn möchte im Gegenzug die Finanzhilfe von 400 Millionen Mark wieder freigeben

krd Bonn. Im Jahr des Inkrafttretens der Freizügigkeit zwischen der Türkei und der Europäischen Gemeinschaft (EG), 1986, wird es nicht zu einer Masseneinwanderung türkischer Gastarbeiter in die Bundesrepublik Deutschland kommen. Dies hat die türkische Regierung am Wochenende Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher zugesichert, der sich zu Gesprächen in Ankara aufhielt und auch von ...präsident Kenan Evren empfangen wurde. Wie aus diplomatischen Kreisen verlautet, hat die Türkei Genscher fest zugesagt, daß sie von sich aus eine neue Auswanderungswelle unterbinden wird, damit die gegenwärtige Zahl von 1,5 Millionen in der Bundesrepublik lebenden Türken nicht erhöht wird.

Im Gegenzug will Genscher nun am Mittwoch dem Bundeskabinett vorschlagen, den Bundestag zu bitten, die eingefrorene Türkeihilfe in Höhe von 400 Millionen Mark freizugeben. Auch wurde in Ankara über das Problem der Familienzusammenführung gesprochen. Genscher sicherte zu, man werde sich um eine gerechte Lösung bemühen. Die Regierung in Ankara zeigte großes Verständnis für die Bonner Sorgen und hat nichts gegen finanzielle Hilfen für Türken einzuwenden, die in ihre Heimat zurückkehren wollen.

Die drei deutschstämmigen Sowjetbürger, die kürzlich ein Flugzeug in die Türkei entführten und um Auslieferung an die Bundesrepublik baten, werden nicht an Moskau ausgeliefert. Vielmehr sollen sie nun doch in der Türkei vor ein Gericht gestellt und nach Verbüßung ihrer Strafe an Bonn ausgeliefert werden.

Genscher sprach in Ankara auch die Probleme der Menschenrechtsverletzungen an und unterstrich die Notwendigkeit einer weiteren Demokratisierung in der Türkei.

Kölner St

KÖLNISC

Köln, Montag, den 22. November 1982

UNABHÄNGIG • SEIT

Trotz der vereinbarten Freizügigkeit von 1986 an

Zuzug von Türken bleibt begrenzt

Genscher erzielt Einigung mit der Regierung in Ankara

Mal so, mal so

Mn. – Das paßt natürlich schlecht zueinander: Für die Bundestagswahl im März will sich die FDP auf eine Koalition mit der Union festlegen, in Schleswig-Holstein dagegen, wo fast zum selben Zeitpunkt gewählt wird, spricht sie sich

Von unserem Redakteur Heinz Murmann

Bonn – Die Bundesregierung hat sich mit der Regierung in Ankara über eine Begrenzung der türkischen Zuwanderung in die Bundesrepublik auch über 1986 hinaus geeinigt. Damit verzichtet die türkische Regierung darauf das Recht der vollen Freizügigkeit, das ihr nach dem Assoziierungsabkommen mit der Europäischen Gemeinschaft von 1986 an zusteht, gegenüber Bonn in Anspruch zu nehmen. Dies wurde am Sonntag nach der Rückkehr Außenminister Genschers aus Ankara bekannt.

Cunta Serbest Dolaşım Hakkımızı Sattı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri ve Cuntamız senelerdir Amerikadan Almanya'dan yardım adı altında milyonlar alırlar. Fakat ne hikmetse yapılan yardımlar hiç bir işe yaramaz. Memleketde açlık, sefalet durmadan artar.

Bunu sebebi yapılan yardımların gerçekte emperyalist ülkelerin çıkarına olmasıdır. Bu yardımlar halkımıza yoksulluktan başka bir şey getirmemiştir, getiremezde.

En son olarak Amerika'nın da baskısıyla Almanya'nın 400 milyon marklık bir yardımı Cuntaya vermek istediğini biliyoruz.

Bu yardım tabiki, Amerikan ve Alman tekellerinin ülkemizi daha çok sömürebilmeleri için, Cunta'nın daha sistemli örgütlenebilmesi için verilecek. Kısacası bu yardım sadece Cunta içindir ve halkımıza karşıdır.

İnanmayanlar mı var, işte ispatı: 22 Kasım tarihli **"Kölner Stadt Anzeiger"**, **"Kölnische Rundschau"**, **"Frankfurter Rundschau"**, gibi bir çok Alman gazeteleri kapaktan baş haber olarak, Dışişleri Bakanı Genscher'in Ankara gezisinin sonucunu yayınladılar. Küpürlerini yukarda yayınladığımız bu haberlere göre, Cunta 400 milyonu duyar duymaz, Alman Hükümetinin isteğini kabul edip, çok daha önceden Ortak Pazar tarafından kabul edilen, işçilerimizin çok önemli bir hakkını fesh ediyordu. Fesh edilen bu hak 1986'da Türkiyeli işçilerin kazanacakları kabul edilmiş olan, Ortak Pazar ülkelerinde Serbest Dolaşım Hakkı idi.

Böylece Cunta işçilerimizi ikinci bir defa daha satıyordu. İşin doğrusunu ve içyüzünü Alman gazetelerinin kapaktan yayınlamalarına rağmen, **"86"** serbest dolaşım hakkımızın fesh edildiğinden Türk basını hiç bahsetmedi. Tam tersine yardımın kabul edildiğinden bahseden sevinç dolu haberler yayınladılar. Böylece Cuntanın sadık uşakları olduklarını gösterdiler.

Kemal Kalem

Almanya'da "ausländer", Türkiye'de "Alamancı" Ali Çil, kendi ülkesinde yaşadığı dramı anlatıyor:

"Hazreti Peygamber bile dayanamaz"

"Dedim Allahım güzel ölümün varsa ver de görmeyeyim bu şeyleri. Adam sopayı yedikçe şaşırdı, "Ba!.. ba!.. demeye başladı... Serum merum ayıkmadı adam, gümbeden öldü.
"Çekerim tabancayı 15 danesini birden öldürürüm, bir dane de kendime sıkarım, girmem oraya..."

Zararım bir milyon 250 bin lira. Geldim Alamana işten de atıldım..."

Röportaj: Ayşe Danış

Ali Çil, Almanya'da çalışan bir vatandaşımız. Ali Çil bu yaz kızını evlendiriyor. Düğünü de videoya alıyorlar. Hatıra kalsın, Türkiye'deki dünürleri de görsün istiyorlar. Düğünden sonra Çil ailesi çoluk çocuk arabayla Türkiye'ye izine gidiyorlar. Ali Horoz bir süre Antep'te kaldıktan sonra düğünün çekildiği video kasetini seyretmeleri için akrabalarına bırakarak köyüne gidiyor. Dönüşte kasete polis tarafından el konulduğunu duyunca, karakola gidiyor ve kaseti geri istiyor. İşte o andan itibaren Ali Horoz'un uzun çilesi başlıyor. Gümrük kaçakçılığı ile suçlanan vatandaşımızın kapısını çaldık ve başından geçenleri sorduk. Ali Horoz karakoldan itibaren başından geçenleri şöyle anlattı:

- Polis tutanak tutmaya başladı. Baktım ki gümrük gaçakçılığı diye yazıyor. Ben de polise dedim ki: "**Beyefendi dedim, gümrük gaçakçısı olarak ben tırla video getirmedim. Ben 15 senedir orada çalışıyorum. Videoyu evimde kullanmak için getirdim. Satmak için değil, evime getirdim.**" O zaman polis dedi ki "**Satarsan ağzına sıçarım lan pezevenk, ağzına sıçtığımın pezevengi!**" O zaman ben de istersen idamlığa yaz, elinden geldiği kadar yaz dedim. Ayıp sana dedim. Benim senin kadar oğlum var. Sen bana bu şekilde konuşamazsın, sen kanuni muameleni yap dedim. Orda benim ifademi yazdılar. Beni nazarata attılar. Yedi gün nazaratta yattıktan sonra beni mahkemeye çıkardılar. Mahkemede tabii aynen polisin yazdığı geçerli oldu.

Soru- Gümrük kaçakçılığı suçundan içeri alındınız, yani.

Evet, bu sefer benden hakim sordu. Ben de hakime olduğu gibi anlattım. Hakim ne desin bana ! **Seni tutukluyorum..**

Soru- Askeri mahkemeye mi yoksa sivil mahkemeye mi çıkarıldınız?

Sivil mahkemeye. Hakim bey dedim. Benim çocuklarımın bir kısmı Almanya'da bir kısmı burda. Üzerimde araba da var. Benim işlerim çok aksayacak. Eğer dedim ben cezalıysam, cezamı paraya dökülüp tahliyemin verilmesini istiyorum dedim. Heç gonuşmyacaksın burda gararım garar dedi, dosyayı kapattı. Beni büyük mapusa attılar.

Soru- Nezarette kaldığınız sürede size işkence yaptılar mı?

Bana bulunmadılar ama gözümle gördüklerimin hesabı yok.. Denecek şekilde durumda değil. Mapusa giriken gardiyanlar bana suçun ney dediler. Ben de böyle, böyle dedim. "**Dayı tanıdığın adam var mı? Başını hemen usturaya gavratmasınlar!**" dedi. Hayır dedim. Gavrattılar. Senin durumun nasıl dediler? Dedim ki ben Almancıyım. Öyleyse seni birinci yere verek. Ben de valla insanlar iyi olsun da nereye verirseniz verin dedim. Galdığım yerden dürbünle bakmış gibi olanlar, işkenceler, mişkenceler görünüyo. Adamın birini döve döve öldürdüler.

Soru- Siz kaldığınız yerden görüyor muydunuz?

Gözümle gördüm. Adam bağırıyordu. Sopayı yedikçe şaşırdı, yeni dillenen çocuklar gibi ba, ba ba demeye başladı. Üç vurulur, beş vurulur cezası neyse çeksin ama cezası ney... biriynen gavga etmiş, dil gavgası. Silah, milah, sopa mopa yok. Şimdi Antepte iki mapus oldu. Biri benim yattığım eski mapus, öteki yeni mapus (askeri hapishane). Yani mapushanedeki işkenceler denmiyecek şekilde, size denmiyecek şekilde.

Soru- Siz gördüklerinizi anlatırmısınız?

Yani diyeceğim şu. Gözünü bağlıyorlar, parmaklarını duvara dayattırıyorıyorlar. Gafası mı gelir, belimi gelir, nerisi gelirse basıyorlar sopayı. Sen bunu yaptın dediler mi, gabullenecen illede gabullenecen. Birisi galksa birisine iftira etse, filan adam ben Ali'de dabanca gördüm dese. Yandın Allahın topuna. İlle de dabancayı gabullenecen. Dabancan yoksa da gabullecen döğe döğe... Dört adam getirdiler. Dördünden biri öldü. Bizim gözümünün garşısında maşayı uzatmışlar. Çocuğun şeyine dürtüyorlar. Çocuk gıpramıyor. Ölmüş zaten. Getirdiler ispirtoyu burnuna aktardılar. Heç adamı istersen yak. Heç habarı yok... Bizzat gulağım duydu. Başgardiyan, götürün bunu bahçaya atın, orda ayıkır. Sonra ne oldu, ne oldu aydıramadılar. Hasta arabasına habar saldılar. Serum, serum ayıkmadı adam gümbeden öldü. Galan suç ortaklarını hakim çağırdı. Onlara ben hepinizi sağ sağlim oraya gönderdim. Nasıl olur da bu çocuk ölür, başınıza gelenleri anlatın demiş. (Çocuklar bizim govuşta galdılar.) Onlar da hakime, efendim, gardiyanlar ve jandarmalar siz gene buraya geleceksiniz, eğer bunları söylerseniz sizi ölüm haline getiririz, sizi öldürürük dediler. Biz tam manasıyla doğruyu söyledik mi bizi öldürürler demişler. Peki sizi başka yere gönderirim demiş hakim. Çocuklar da ne yaptıysa bizim arkadaşa gardiyanlarla başçavuş yaptı demişler. Hakim sormuş, oğlum gardiyanı tanıyın mı? Biz hangi birini tanıyak o zamanın nöbetçilerini sorguya çekerseniz öğrenirsiniz. Biz, bizi dövenleri bilirik. Gardiyanla başçavuş bizi bu hale getirdi, demişler. Çocuklar başka yere gönderildiler. Hakim de gardiyanla, başçavuşu mahkemeye vermiş, aslı çıkar mı bakalım. Amma adam gitti patırtıya öldü gitti. Bu arada benim mahkemem geldi. Benim davaya bakan hakim hacca gitmiş. Başka bir hakim çıktı. O hakim de beni tahliye etti. Hani tahliye olup da daha mahkemem devam ediyor. Avukat duttuk. Avukat biraz anlattı. Ben de biraz söyledim. Hakim dedi ki, Ali Çil'in dedi Almanya'da uzun müddet kaldığından, işte bilmem çocukların bir kısmı da orda olduğundan tahliyesine dedi. 31.000 Lira uçak parası verip geri döndüm.

Soru- Bu olaylar içinde ne kadar paranız gitti? Içerde kaldınız, avukat tuttunuz. Geç döndünüz?

Benim zararlarım mararlarım 1.250.000 lira. İşten daha atılmadım. İşe başlayalı daha üç gün oldu. Kimisi atıldın diyo, daha bilmiyorum. Ben ne diyim ki. Öyle işkenceler var ki. Gözümle gördüm. Yalan söylemem. Ben işkence görmedim. Yalnız polisin bana onu demesi içerime düğüm oldu. Benim oğlum yerinde adam, kalkar bana senin ağzına sıçarım, ağzına sıçtığımın dümbüğü pezevenk diyecek şekilde ben ne suç işledim ki. Bana o laflar söylensin, yagışır mı bana. Elli yaşıma geldim. Onu değil ben gözümün gördüklerini söyliyim sana. Yarabbi, Cenaballah, Allahın güzel ölümü varsa dedim, bana ölümü ver de ben bu işleri görmiyim dedim. Olacak durum, tahammül edilecek durumda bir şey değil. Hiç kimse tahammül edemez. Hazreti peygamber olsa tahammül edemez. Allah korusun, hakikaten diyim isterlerse beni idamlığa götürsünler. Elimden bir gaza çıkacak bir adam vuracak olsam, üç beş sene giyeceğimi bilsem 15 danesini öldürürüm. Bir de ben bana sıkarım girmem oraya yani. İmkanı yok artık. Yani aniden torlamazlarsa. Öyle işkenceler var ki sana denmiyecek şekilde. Erkeğe yapılıyı, yapılıyı. Erkek erkektir. Gızın şeyine cop mu dürtülür. Gadınlar bar bar barıyı. Yanımda yatan adamda apdesli namazlı adam; yuvam yurdum dağılsın böyle değilse diyi. Yanımızda çıkardılar copları. Şabaha kadar akşama gadar işgence altında ağlardık. 29 gün bu adamlara zopa çekmişler. Bu böyle olur mu?

Soru- Kadınların kendileri mi anlatıyorlar. Yoksa siz gördünüz mü?

Gösteriyorlar. Yani gulakların duyuyo. Gözler bağlı ya. Heç gözünü açaman. Gözünü açtın mı öldürürler seni. Duvara abanıyon, arkan dönük, gözünü açaman.

Soru- Herkesin gözü önüde işkence yapılıyor öyle mi?

Herkesin gözü önünde.. Erkeğe yapılsa neyse., affedersin arsız, marsız adam olur günün birinde unudur. Ama bu gadına olacak iş mi? Bunu ne gevur yapar, ne cıvıt yapar, ne Fransız yapar. Heç bir yerde gabul etmezler. Şincik öyle bir harb olmuş olsa, benim sıkacağım gardiyan, polis, jandarma isterlerse beni idam etsinler. İzine gitmeyeceğim artık. Giderlerse çocukları gönderirim. Hanımı gönderirim. Gitsin evini mevini görsün bi gelsin. Mecburiyet koşmazlarsa ben gitmem. Bu hükûmet galdıkça ben gitmem. Diyeceğim sana bu gadar. Çünkü ha burama çıktı artık. Daştım elimden de bişi gelmiyi. Diri, diri insan ölüyor. Çekilecek dert değil. Allah yardım etsin. Ne diyim ki. Yanımda yatanlar anlatıyı. Göz göre göre böyle tımar eder gibi günde üç defa dayak yiyon diyo. Her gün üç defa. Sorgusuz morgusuz ille o suçu kabullenecen. Sen oraya düştün mü tamam. Ya adam akıllı cezalanın ya para cezası. Para cezasından geçilmiyor zaten. Bizim köyde yalnız yaşlı adamlar galdı bu aralıklarda. Geri galanları hep toplamışlar. Gençleri yani.

Soru- Senin kaldığın sürede tahminen kaç kişiyi böyle sopadan geçirdiler? Elli kişi, altmış kişi.

Adam ne ellisi ne altmışı, hergün onbeş adam giriyo, on adam çıkıyor. Dövülenleri biz göriyik zaten. Kimi kimden soruyon ki...

Soru- Hapiste ne kadar kaldınız?

37 gün içerde kaldım. 7 gün nazaratta, diğer günler gapalı mapusta galdım ama çilem daha bitmedi. Üzerime araba gayıtlıydı. Yalnız vekalet almışlar silmemişler. Ben şimdi İstanbul'a gittim, havaalanından geçerken polis dur dedi. Geçemiyecen, senin üzerindeki arabayı ne yaptın, sattın mı. Doğru söyle. Ben dedimki; Abi durum böyleyken böyle oldu. Çocuklar arabaylan önden gittiler dedim. Hößt gonuşma dedi. Haydi bakayım dedi. Nereye? Bizim dedi bu şirketin müdürlüğü var, oraya git. Müdürlüğe gittim. Gapalı. İki gün orda bekledim. Ondan sonra müdürlük dedi ki, Halep yolunda deve icat ediyon lan didi. Ne olacak dedim. Golay tarafı Gapıkuleye git. Gapıkuleye gittim. Aynen o kelimeyi onlarda gonuştu. Ben dedi sana bir adres vereyim, senin işin orada hallolur. Gittim ki tekrar aynı gittiğim yere göndermişler beni. Orada müdürü aradım. Müdür iki kişi verdi. Aradık aradık imkanı yok. Üç aya anca bulun dediler.

Soru- Verdiğin vekaletnameyi mi arıyorsunuz.?

Arabanın çıkış kağıdını arıyorum. Bulamadık. Müdür, git Gapıgule'de işin olur dedi. Tekrar Gapıguleye vardım. Yetikili bir adam ben senin işini hallederim dedi. Adam, beni götürdü servisine ararken buldu. Bir dilekçe yazdı. Git müdür muavinine imzalat dedi. Müdür muavini, seni burada 15 gün bekletecem dedi. Niye dedim beyefendi, ne suçumuz? Dedi böyle yapıyım ki, bir daha sen, böyle yapmıyasen. Üç defa içeri girdim, gözümü yumdum yalvardım. Kendi de daha genç, dudup dudup kağıtları üstüme attı. Gine yardım eden adamın yanına vardım o müdüre rica etti. Müdür dediki bu adam olmasa seni burada 15 gün beklettirecem. Beklettirip de ne beklettiriyi, bir imza atıp verecek elime kağıdı.

Tam arabanın işleri bitecek. Bu sefer Gapıkuledekiler, kağıda baktı, bana baktı, dediki, biz yapmak! Niye? Yaparsak her zaman böyle yapar bunlar. Gene o adam yardım etti. Mühürü bastılar iş bitti. Adamın iyiliğini söyleyim. Adama sana bir harçlık veriyim mi dedim. Adam yalnız dedi Allah razı olsun de yeter. Ben dedim abi Allah bin kere razı olsun. çünkü kendi olmasa ben imkanı yok yapamazdım.

Soru- Bu olayları sen yaşamasaydın da birisi anlatsaydın inanırmıydın?

İnanmazdım. Burda izne gitmezden önce bana söylediler de ben iddalaşdım. Türkiye'de dedim, gurt ilan koyun bir arada gezer, şimdiki durum iyidir dedim. Yani ben överek gittim yalan söyleyemem şimdi. Ben ne kadar iddalaştım siz dedim devleti kötülüyorsunuz dedim. Bu fırtınalar başımdan geçti. Çektiğim irezillik bir yana 1 milyonikiyüz ellibin lira da param gitti. Arkadaşlarla boğaz boğaza dartıştıydım. Şimdiki hükümet iyi deyi. Meğer durum anlatılanlardan beş beter daha kötüymüş, beş beter daha kötüymüş.

Keloğlan Almanya'da

Yücel FEYZİOĞLU

KARTAL ABİ İLE KELOĞLAN HAVADA

Yükselmisler, yükselmişler. Altlarında yalcın kayalar, yumusacık, yemyeşil halılarla bezeli tepecikler görmüşler. Tepeciklerde minicik görünen koyunlar, kuzular, danalar otlarmış.

Gümüş birer tel gibi incecik, pırıl pırıl, upuzun ırmaklar vadilerin içinde akarmış. Evler kibrit kutuları, insanlar karınca gibi gözükürmüş. Gökyüzü masmavi, yeryüzü yemyeşilmiş. Sıcacık güneş ortalığı sevecence, tatlı tatlı ısıtırmış.

Uçmuşlar, uçmuşlar... Bir yere gelmişler ki bulular. Bulutların altından geçerken ortalık kararmış. Bir yağmur, bir soğuk başlamış. Keloğlan bakmış olacak gibi değil, bağırmış:

- Kartal abiii!
- Hını?
- Üşüdüm... Islandım!
- Anladım, anladım Keloğlan, demiş ve dalmış bulutların arasına. Bulutları geçerken Keloğlan iyice ıslanmış.
- Kartal abi, şu halime bak su gibi oldum, su!
- Olursun tabii.
- Neden?
- Bulutlar suludur da ondan.

Keloğlan şaşırmış.

Neden bulutlar suludur?

- Göllerden, denizlerden çıkan su buharları bulut olur. O da soğuk bir havaya gelince aşağıya şakır şakır yağmur yağar.

Keloğlan okula gitmediği için bunu öğrenememiş. Kartal abi ise hep göklerde dolaştığı, bulutlardan geçtiği için bunu bilirmiş.

- Haaa, şimdi anladım Kartal abi.

Yükselmişler, yükselmişler. Bulutların üstüne çıkınca bir de ne görsünler? Yine güneşin o dost, sevecen yüzü pırıl pırıl parlamıyor mu? Altlarında kalan bulutlar yumuşacık pamuk tarlaları gibi görünmüyor mu? Bulutların üstünde uçmaya devam etmişler. Güneş o kadar parlak, o kadar sıcak, o kadar güzelmiş ki biraz sonra ıslanan Kelloğlan'ın her tarafı kupkuru olmuş. Sonra aklına bir düşünce gelmiş:

- Kartal abiiii!
- Ne var?
- Üzerimi çıkarsam da şu güneşe, söyle bir uzansam olur mu?
- Olur olur.

Hemen üstünü çıkarmış ve uzanmış. Yanmaya başlamış. Öylece uçmuşlar. Bir süre sonra acıkmış Keloğlan.

- Kartal abiiii!
- Ne var Keloğlan?
- Acıktım.
- Bak Keloğlan, keltoş oğlan, benim keleş arkadaşım, hemen kalk yerinden, kulağımın içersine gir. Orada bir dolap bulacaksın.İçinde yiyeceklar var. Al karnını doyur. Biraz da bana çıkar. Boynuma gel, ağzıma birşeyler at. Benim de karnım acıktı.

Keloğlan kalkmış. İnanayım mı, inanmayayım mı diye düşünmüş. Yürümüş, kulağın içine doğru bakmış...Oooo, küçücük bir çocuk odası gibi. Kulağın içinde masa, küçük çocuk sandalyeleri. "Hee, heyt!" demiş sevinmiş. "Keltoş oğlanın yine karnı doydu". Açmış dolabı. Sucuklar, meyveler, peynirler...Birden aklına tuluk peyniri gelmiş. "Biraz da tuluk peyniri yesem mi?" diye düşünmüş. "Yoksa hepsini babama mı götürsem?" Sonra hepsini götürmeye karar vermiş. Oradan bir ekmek almış. Arasına bir güzel peynir doldurmuş. Ağzına götüreceği sırada durmuş. "Yahu, demiş, beni havada götüren Kartal abi. Onunda karnı acıktı. Hele önce o yesin, sonra da ben yerim. Ayıp olmasın." Hemen kartal abinin kulağından çıkmış, boynuna gelmiş. Düşmemek için bir koluyla sıkıca boynuna sarılmış. Öteki eliyle peynirli ekmeği Kartal abinin ağzına doğru uzatmış:

-Kartal abiii, aç ağzını diye bağırmış.

Kartal abi ağzını açınca ekmeği içine sokmuş. O da kapatınca Keloğlan'ın eli kartal abinin ağzında kalmamış mı?

Kartal abi elimi de yiyeceksin, bırak!

-Haa, demiş Kartal abi. Gagasını açar açmaz elini çekmiş.

Keloğlan geri dönmüş. Güzelce karnını doyurmuş. Birden Kartal abinin sesini işitmiş:

-Keloğlan, keltoş oğlan, keleş arkadaşım, çıık!

Keloğlan hemen dışarı fırlamış, çıkmış.

-Ne var Kartal abi?
-Yahu ,demiş, şu aşağı bak hele.
-Ne var?
-Başka bir ülkeye geçiyoruz. Bir baksana aşağı.
-Biraz alçaktan git de görelim şurayı.

Kartal abi alçalmış, alçalmış. Bir de ne görsünler? Bir kocaman çocuk bahçesi! Öyle kocaman, öyle güzel ki! Keloğlan'ın içi çekmiş.

-Kartal abi insek de şurada biraz oynasam?

Neler yokmuş ki bu çocuk bahçesinde...Küçücük, küçücük evler, uçaklar, trenler, arabalar...Çocukların kendileri yapmışmış. Uçakları bile kendileri yapıyor, arabaların motorlarını kendileri takıyorlarmış.

Çocuk bahçesinin üştünde şöyle bir dolaşmışlar. Keloğlan hepsini görmüş.

-Bir başka zaman gelir, gezeriz. Şimdi gidelim, demiş Kartal abi.
-Yok, demiş Keloğlan, inelim Kartal abi, kırma beni. Hem sen de yoruldun.
-Peki, demiş Kartal abi. İnişe geçmiş

Devamı gelecek sayıda

NEREDEN BULDUN diye sorulmayacakmış!...

Melike DEMİRAĞ

''Neyin var'' diye sorulacakmış!.. Böyle yazıyor 15 Kasım 1980 tarihli Tercüman'ın ön sayfasında... (Sağolun.. Birazcık soğuk almışım üzerinize afiyet, nezledem başka bieşeyciğim yok!.) diyeniz geliyor..

15 Kasım 1982!.. Sultan birici Kenan taç giyip - zaten işgal ettiği - koltuğa daha bir yayılalı henüz 8 gün geçmiş..

''NERDEN BULDUN?'' diye sorulmayacakmış!.. Bu ne demek?.. ''SERVET BEYANNAMELERİ GERİ VERİLECEKMİŞ!.'' Bu ne demek?.. Ey gazete bu haberi okuyanlar, söyleyin bakalım: Kaç kişi anladı bunun ne demek olduğunu?... Sanırım pek azdır!.. Ayıp da değil, kaçınız SERVET BEYANNAMESİ verdiniz?.. Ne servetiniz var ki neyin beyannamesini veresiniz?..İşçiyseniz ücretinizi alırken, memursanız maaşınızı alırken - DAHA ELİNİZE ALMADAN - içinden vergisini kesip alır devlet baba!.. Bu nedenle, okuyucunun bir çoğu bu konulara yabancıdır. Gazetedeki haberi baksa da görmez, görse de okumaz, okusa da anlayamaz pek.. (Böyle haberler O ANLAMASIN DİYE karışık bir dille ve yabancı kelimelerle yazılır hep!..)

İnanmıyor musunuz?. Denemesi bedava!..

Yakınızdan Demokrat Türkiye'yi ''Gomonist''miş diye, eline bile almaktan korkan bir tanıdığınız mutlaka vardır.. Adamcağızın ödünü koparmadan, tatlı tatlı anlatın ona ''Servet Beyannamesi''nin ne olduğunu, kimlerin bunu kaldırmaya uğraştığını. Ama araya kendi yorumunuzu hiç katmadan, işin altında yatan SINIF MESELESİ'ni anlatmak için sabırsızlık göstermeden!... Göreceksiniz ki, bu haberi duyan ve okuyanlar bile ne olup bittiğini doğru dürüst anlamamış.. Sizden öğrenince pek ,şaşıracak, hiddetlenecek, ama gene de emin olmayacaklardır doğruluğundan. Öyle ya, siz Demokrat Türkiye okuyucusunuz, az buşuk şüpheli kişi sayılırsınız.. Bırakın, araştırsın, soruşturSun.. Yardımcı olun tabii, ama sakın beklemeyin ''Bir örnekle'' işin içyüzünü ŞIP diye kavrayıvermesini!.. Belki de Evren paşasına toz konduramayacaktır daha bir süre.. ''Paşa çok temiz adam, ama ah etrafındakiler.. Onlar adamcağızı şaşırtıyorlar''...

Böyle sözler duyduğunuzda kızmak, bağırmak yok..Siz ne kadar zamanda anlayabildiniz işin içyüzünü, onu aklınızdan çıkarmamaya çalışın!.. Hiç değilse o kadar süre tanıyın karşınızdakine de..

Haydi dönelim şimdi haberimize, okuyalım:

''Servet beyannameleri için mükellefi tedirgin etmeyecek formül bulundu.. Eski beyanname ile yenisi arasındaki servet farkından vergi alınmasından vaz geçildi..'' Şimdi 15.11.1982 tarihli Avrupa baskısı Tercüman'ın birinci sayfasındaki haberi bir de biz tercüme edelim: Servet Beyannamesi ne demek?.. Vergi dairesine bir mektup veriyorsunuz: Malım mülküm, param pulum şu kadardır diye bu mektup onlarda kalıyor.. Siz her yıl ne kadar para kazanacakmışsanız, onu bildirip ona göre vergi ödüyorsunuz. (Tabii bu iş memur-işçi için değil.. Özel Teşebbüşümüz için) Vergi dairesinden bir de bakıyorlar ki, kaç yıldır çok az gelir göstermiş ve çok az vergi ödemişsiniz. Ama üç tane eviniz, 2 dükkanınız, 2 otomobiliniz, bir de kotranız var!..

Allah allah!.. Açıp bakıyorlar dosyanıza: Birkaç yıl önce kendi imzanızla verdiğiniz SERVET BEYANNAMESİ'nde bunlardan hiç biri yokmuş!.. Nasıl oldu?.. Nerden buldunuz?.. Eskiden yoktu, şimdi var!.. Halbuki kaç yıldır, ancak geçinecek kadar para kazandığınızı söylemiş, ona göre azıcık vergi ödemişsiniz!... Anlatın bakalım, nasıl oldu bu iş!.. Söyleyin bakalım: NERDEN BULDUNUZ BU EVLERİ - DÜKKANLARI- OTOMOBİLLERİ - KOTRALARI - PARALARI?!..

Yaa, işte artık bu soru sorulmayacakmış kimseye!.. Servet Beyannameleri, sahiplerine geri verilecek, onlar da yırtıp atacak!.. Yarın birisi araştırmaya kalksa: Efendim, eskiden vardı, babamdan dedemden kalmıştı!... İşte bu demek Servet Beyannamesinin kaldırılması.. İşte bu demek : NERDEN BULDUN diye sorulmaması!.. İşte bu demek ''Mükellefin tedirgin olmaması''.... Ayni tek cümleyle özetlersek: HIRSIZLIĞI ÖRTBAS ETMEK... Yani tek cümleyle özetlersek: ÇALDIĞINIZ HERŞEY ARTIK HELAL MALINIZDIR!.. demek..

Şimdi Tercüman okuyucusu, Hürriyet okuyucusu, Günaydın okuyucusu sorsun kendi kendine:

- Kim hazırlıyor bu kanunu?
- Kim düzeltiyor orasını burasını?
- Kimler görüşecek, nerede görüşülecek, orda kimler var?
- Kim kabul edecek, altını kim imzalayacak, kim yayınlayacak?..

YAZANIN da, DÜZELTENİN de, KABUL EDENİN de, İLAN EDENİN. de bu işte sorumluluğu olmayacak mı?.. Onların ''Temiz'' olduğunu, ''Aldatıldığını'', hırsızlıkla ilğisi olmadığını düşünmek pek fazla saflık olmaz mı?.. Bal tutan parmağı yalamaz mı dersiniz?..

Hıh!... ''Neyin var?''diye sorulacakmış!.. Adam da piskin:

''- 2 papazım, iki kızım var'' diyecek!. ''Ya senin neyin var?''

''- Neyim yok ki!.. Bakkala-kasaba borcum var.. Doktor-ilaç parası yetiştiremediğimden geçmeyen öksürüğüm, ağrılarım var... İşsiz kocam, okulsuz oğlum var.. Kaptırılmış param var, Kastelli'de!.. Ama Allaha çok şükür, gıcır gıcır Anayasam var, 82 Modeli. Ahir-zaman padişahım var, Sultan birinci Kenan!. Allah eksik etmesin,Evde-işyerinde, sokakta siyasi meselelerle uğraşmayın'' diyor!...

15 AY

Yazıyı burada bitirmiştim aslında.. Ama haberler durmuyor ki!.. Sanki milletin gözünü aşmak ister gibi, ''görmeyenler de görsün'' der gibi işler olup bitiyor.. Bugün 4 Aralık, telefonla konuştuk Türkiye ile:Kastelli'ye 15 ay vermişler!.. (Ne bekliyordunuz yani, idam mı, müebbed mi?.. Ona biçecekleri her ceza, aslında kendilerine biçtikleri ceza olacak!...) Kastelli milleti kendi kendine mi dolandırdı?.. Koskoca bir dolandırıcı ordusunun ferdi Kastelli!.. Millet Kastelli'ye kandıysa, elindeki avucundakini ona yatırdıysa: ''Aptallığına doyma, kazık yediysen kabahat bende mi?.. denebilir mi?.. Her Allahın günü devletin resmi radyosundan Televizyonundan reklamı yapılıyorsa, öteki bankerler batarken devlet yetkilileri ''Bakın namuslu banker nasıl dimdik ayakta'' diye Kastelli'yi gösteriyorsa; zavallı millet tabii ki güvenir, tabii ki yatırır parasını... Kastelli 15 ay istirahattan sonra çıkıp yeni numaralarının peşine koşacak.. Ya parasını ona kaptırıp 15 ay değil 15 yıl bitmeyecek işkenceye mahkum edilenler?.. ''Allah devlete zeval vermesin'' der ninelerimiz, devlette bir baba kişiliği mi varmış bu zamanlar, kim bilir?.. Ama emekli ikramiyesini kaptıran bugünün yaşlıları şu '' Devlet Baba'' konusunda daha derinden bir düşünsünler bakalım.. Hele bir daha düşünsünler, .''Açlık'' yüzünden hıtsızlık yapanlar karakolda ne yer, mahkemede ne yer?.. Hele bir daha düşünsünler bakalım, koca KASTELLİ, neden topu topu 15 AY yer?.

VE 15 YIL!?....

Bu yazıyı bitirmek bana kısmet olmayacak anlaşılan!.. Bir arkadaş telefon etti, büyük bir haber kurumundan.. Anadolu Ajansının bugünkü bülteninin bizimle ilgili bir haberi varmış: İstanbul Sıkıyönetim mahkemesinde, ben ve eşim hakkında dava açılımş..Türk ceza kanunub 140.cı maddesine aykırı hareketten - Güzel yurdum aleyhine faaliyet (!?) - Şanar için 10 yıl, benim için 15 yıl istiyorlarmış!.. Bir gülme tutu ikimizi de!.. Neden ona 10 da bana 15?..Efendim ben aynı işi 3 defa yapmışım, o iki defa.. Yani tanesi 5 yıldan gidiyor, haydi koşun, kaçırmayın, kelepir... ''Türkiye'de hapisteki, işkencedeki; idamlık-müebbedlik arkadaşlara saygısızlık etmem. Ama gülmeyeyim de ne yapayım?..''

- Evren ve Devlet himayesinde halkı soymak: 15 AY
- Evren rejimine karşı çıkmak: 15 YIL!..

Eh, kes bakalım 5 yıl daha:

- Evren cuntası, tarihimizin yüz karasıdır. Halkın soyulmasını süngü zoruyla sağlamak için gelmiştir. Yalan mı, YALAN MI?!..

SİYABEND Û XECÊ

BİR KÜRT MASALI 11

Türkçe söyleyen: Hüseyin Erdem

Oniki dal boynuzlu erkek geyik, dişi geyiğin çevresinde dört dolanıyor, öteki geyikleri yaklaştırmıyordu ona. Ama yaman avcısından, başına gelecek beladan habersizdi....

Siyabend sesizce yanaşmaya devam etti avına. Gümüş yayına gümüş okunu taktı. Yayını var gücüyle gerdi. Ok nice rüzgarlardan da hız almış gibi, süzüldü, Geyiğin sağ yanından girip sol yanından çıktı. Geyik sarsıldı, yere düştü. Acısını meledi... Dişi geyik , gözleri çırpınan erkeğinde, acılar içinde boyun salladı, dağın doruğuna doğru seğirtti. Sonra, dağın bir yücesinde nazlı boynunu mavi göklere kaldırdı, acı acı meledi hüznünü... Öteki geyiklerin her biri bir yana dağılmıştı.

Siyabend oniki dal boynuzlu geyiğin yanına vardı. Okunu aldı. Geyiğin iki ön bacağından tutup çekti, sürükleye sürükleye Sıphane Xelate'nin başına, Yüce bir kaya getirdi. Dişi geyik onların ardı sıra meliyordu...

Sıyabend geyiğin kanını kayadan aşağıya, uçuruma akıtmak dileğindeydi. Bıçagını çekti geyiğin başını bedeninden ayırmaya... Bıçağı vurdu geyiğin boynuna. Bir ayağı ile boynuzlarına basıyordu geyiğin... Can çekişen geyik çırpındı, kendini öyle bir savurdu ki, hızıyla Sıyabend'i Sıphane Xelate'den uçuruma yuvarladı... Siyabend sarp kayalardan fışkırmış bir yaban kirazı dalına çarptı. Dal sırtından girip gögsünden çıktı... Yenilmiş Siyabend dala öylece takıldı kaldı. ''Ey felek nice hainsin bugün bana'' dedi inleyip...

Xece'nin gözleri Siyabend'in yolundaydı... Yanına yöresine uzaklara baktı... Kimseler yoktu görünürde. Deryalara varmak isteyen duru dağ sularınca döküldü yollara... Sıphane Xelate'ye doğru araya araya gitti Siyabend'inin ardından. Ağlayan, acısını göklere, dağlara söyleyen dişi geyiği gördü önce. Kuşkulandı, gözlerine gölgeler indi. Biraz sonra da Sıphane Xelate'nin başında, 12 dal boynuzlu erkek geyiği yerde serili gördü... Siyabend'i yoktu ortalarda... Sarp kayanın ta ucuna geldi. Uçurumun derinliklerinden acı acı iniltiler geliyordu. Aşağıya baktı ki Siyabend bir yaban kirazı dalına takılı duruyor... Karagüzel gözlerinden ırmaklarca aktı yüreği:

''Ey Sıyabend
Şubattır nice güzel Şubat
Kardır yağan
Lapa lapa üstümüze

Yukarı baksan bir yüce kaya
Enginlerde bir kervan yolu
Yolun alt yanında
Murat suyu, Fırat suyu
Hazırla yerimi
Geliyorum Siyabend sana.''

Siyabend seslendi ona uçurumun derinlerinden:

''Dur, babasının evi yanası dur
Var git
Yedi köyün urganlarını getir
Bağla birbirine
Ve yedi kızın perçemini ekle onlara
Kurtar Sılivalı Siyabend'ini
Bu yaban kirazı dalından
Bu uçurumdan.''

Xece'nin yüreğinde yine ümit ateşi tutuştu. Rüzgar oldu esti, delilerce koştu. Yedi köyün urganlarını köy yiğitleriyle birlikte getirdi. Urganları bir birine bağladı. Yedi kızın perçemlerini urganlara ekledi. Yiğitler saldılar urganları uçurumdan aşağı. Nice ettilerse başaramadılar. Çaresi yoktu urganın ucunu Siyabend'e eriştirmenin.... Yiğitler öğüt verdiler Xece'ye:

''Siyabend'in çaresi yok. Kurtulamaz. Dinle bizi, kes umudunu ondan' dediler. Ama caydıramadılar Xece'yi. Köylerine döndüler yine caresiz...

Xece yüregindekileri söyledi Siyabend'ine:

''Ey Siyabend aydınlık Siyabendim
Nasıl da vurdu sana
Sallayıp başını geyik 12 boynuzuyla
Ve düşürdü seni
Sıphane Xelate'den aşağı
Yaban kirazının dalı üstüne
Nasıl ayırdı
Sevdamızın ellerini bir birinden.''

Bu kez Siyabend seslendi ona:

''Ey Xecem
Vurdu geyik boynuzlarıyla bana
Düşürüdü kiraz dalı üstüne
Nice ayırdıysam ben
Sevdalı geyikleri
O da ayırdı
Birbirimizden bizi.''

Yine Xece söyledi:

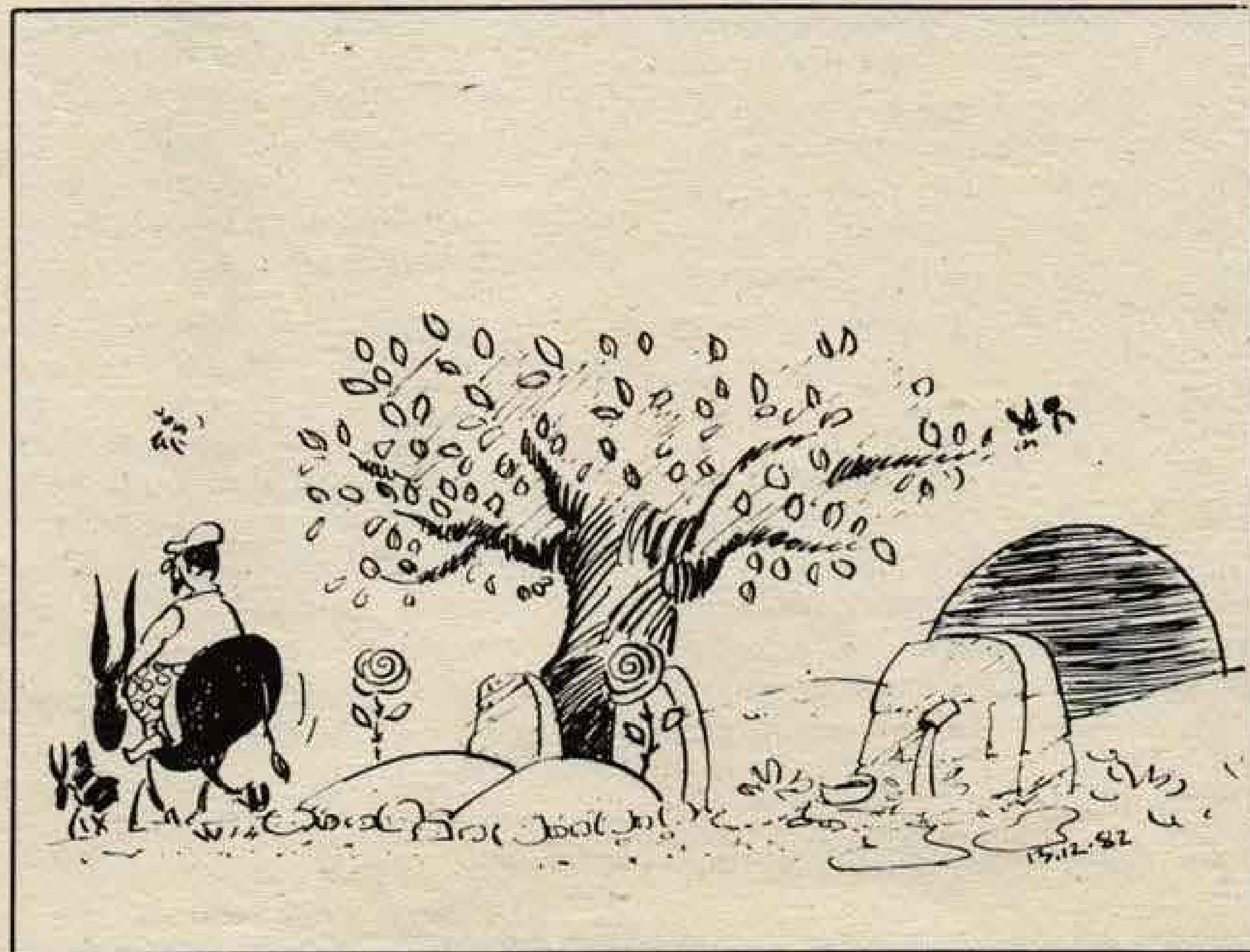
''Oy geyik, sırtı yeşil geyik
Siyabend'imi kandırır
Dağbaşlarında gezdirir geyik
Yaban kirazının dalı üstüne düşürür
Bir sevdanın ellerini
Birbirinden çözer geyik.''

Siyabend: ''Xecem, tez ol'' dedi, yedi kolanlı Erzurum kolanına vur Deybilkıran'ın sırtına. Tak ayaklarını üzengisine. Sür atını Elcevaz'a. Gir halkın içine. Gözlerini gezdir delikanlılar arasında. Benden yiğit bir Delikanlı bul kendine. Eğer gün olur da bir oğlun olursa, adını Oereqatrane Sale koy. Emzir onu, beşikte salla uyut... Ninniler söylediğinde de, kimi zamanlar Sılivalı Siyabend'inin adını anımsa... Bahtına düştüm Xece, bırakma kendini. Dünya aydınlıktır, can tatlı.''

Xece duygularını söyledi yine:

''Oy benim aydınlık Siyabendim
Deybılkırına eğer vurmayacağım
Giysilerini giyip süslenmeyeceğim
Deybılkırına süvari olup
sürmeyeceğim
Elcevaz kentine varmayacağım
Delikanlılar arasında söz
gezdirmeyeceğim
Senin üstüne kimseye gönül
vermeyeceğim.'' dedı ve sürdürdü:

''Ey benim aydınlık Siyabendim
Ben Xeceyim deli Xece
İşte mendilimi çıkarıyorum
cebimden
Karagüzel gözlerime
Nar regi yüzüme bağlıyorum
Ve bende kendimi alıp
Ellerimi sana getiriyorum.''

Xece cebinden mendilini çıkardı, gözlerini bağladı. Süphan dağından aşağı attı kendini. O da varıp yaban kirazına çarptı. İkisi birlikte düştüler, uçurumdan aşağı, yaban kirazını kökünden koparıp.... Siyabend o anda can verdi. Xece canlıydı daha...

Bir karaeşek kervanı geliyordu ağır ağır. kervan öncüsü onları gördü yerde. Kervancıları çağırdı. Xece olanları anlattı onlara. ''Ben de öleceğim birazdan. Sizlerden bir dileğim var,'' dedi, ''Siyabend ile beni yan yana gömün, şu pınarın başına. Adlarımızı mezar taşımıza yazın. Benim adım Xece Resul, onun adı Siyabende Sılivi... Sonra bir tas getirin, kulpuna zincir takın. Zinciri mezar taşımıza bağlayın. Tası çeşme başına koyun. Bir ağaç dikin mezarımızın başı ucuna. Kim gelirse o tas ile pınar suyundan ağaca döksün. Öyle yazın.'' Xece'de can verdi.

Kervancılar Xece'nin dediklerini yerine getirdiler.

Her yıl iki kızıl gül açar o mezarların başında bir birine erişmek isterler. Aralarında dal dal bir kara çalı azarda büyür. Komaz bir birine erişsin kızıl güller. Geyiğin oniki dal boynuzudur belki derler.

SON

(Siyabend ile Xece adlı Kürt destan öyküsü bu bölümde sona eriyor. Aylık bir gazete de tefrika, izlemek açısından oldukça güç, okuyucu için. Kısa süreli bitirilmesi zorunluydu. Bu nedenle de öykünün kimi bölümlerini özetlemek zorunda kaldım. Tümünü kitap olarak sunabilmek dileğiyle saygılar. H.E.)

Anılardan kalan:

Sürer eker biçeriz

Arkadaslardan biri üç cocuğundan birinin adını "*Sürer*", birinin "*Eker*", birinin de "*Biçer*" koymuştu. Öylesine içiçeydik türküsüyle, oyunuyla, marşıyla, yaşamıyla. Bizler bu havanın içindeydik, cocuklarımız da alacaklardı havayı, onu soluyacaklar, özümseyeceklerdi.

Pazarören köyü bu sesle kalkar bu sesle yatardı. Bizlerse köyün çansaatıydık. Sabahın köründe başlardık akşamın alacasına değin. Sabah sporunda, kahvaltıda, derste, tarlada, işliklte, dinlencede, eğlencede. Türkü söylerdik, zeybek oynardık, halay çekerdik, mandolin, akordeon çalardık. Ama ille "*Ziraat Marşı*"ndaydı bizim geleceğimiz, ülkümüz ve bir de yazgımız! İstiklal Marşı söylerdik elbette, Gençlik Marşı, Köy Enstitüleri Marşı. Ama bizi Ziraat Marşıydı simgeleyen. Sanki daha o zaman biliyorduk yeni doğan yavruyu sokağa bırakacaklarını, marşın dizelerinde gizliydi sanki bu! Yüceller, Tonguçlar biliyor olmalıydılar, "*hele bir doğsun, sokakta da büyür insan!*" mı diyorlardı? Önemli olan doğum muydu?

"*Sürer, eker, biçeriz...*" diye başlardı Ziraat Marşı. Hele, birkaç kez yinelenen iki dizesi vardı ki, oraya gelince sesimizi yükseltir, alabildiğine çığrışırdık:

"*Biz ulusal varlığın temeliyiz köküyüz!*"

Peki, kentli neydi?

Ülkede ekilir dikilir toprağın önemli bölümü büyük toprak ağalarının elindeydi.

Ülkede ekilir dikilir toprağın bir bölümü az topraklı köylünün elindeydi.

Köylünün önemli bir bölümü ırgattı, azaptı.

Biz, ağalığa karşıydık.

Öyleyse, "*ulusal varlığın temeli kökü*" ırgattı, azaptı, bir de az topraklı köylüydü!

Bir şey daha vardı.

Ülkede, kentte yabancı ortaklığın yüzdelikçisi işadamı vardı.

Ülkede, kentte derebeyi üstyapının bir parçası yüksek bürokrat vardı bir de.

Bunlar "*ulusal varlığın temeli kökü*" olamazlardı. Biz öyle istiyorduk!

Ülkede, kentte fabrikalarda, demiryollarında, gemilerde, otobüslerde, fırınlarda, dükkanlarda, diğer işyerlerinde çalışan işçiler, öğretmenler, küçük memurlar kimdi?

Y. Ziya BAHADINLI

Ikinci dizeye gelince, tiz'den başlar, sonra biraz kısardık sesimizi, giderek kaygılı bir hale dönüştürür ve susardık:

"*Biz yurdun öz sahibi efendisi köylüyüz!*"

Enstitünün duvarlarına çarpıyordu önce sesimiz. Sonra kentlere, başkente uzandı. Ve daha kalın, daha yüksek duvarlara çarptı!..

O kalın, o yüksek duvarların gerisinde, yabancı ortaklığın yüzdelikçisi işadamı, derebeyi üstyapının bir parçası yüksek bürokrat otururdu. Duvarlarına çarpan sese seyirci kalmadılar.

Biz "*efendiliğimizi*" dağların yamaçlarından, yirmi çadırdan duyurmuştuk dünyaya, bayrağımız marşımızdı!

Ve bu savaşım başlamıştı, "*birinci hedefimiz*" kentliydi!

Düzgün mü konuşuyor, giysisi düzgün mü, kıravat bağlamışsa, bir de İstanbullu ise tüm öğrendiklerimizi mermileştiriyor, gözünün yaşına bakmadan boşaltıyorduk üstüne!

Desteğimiz yasaydı, İsmet Paşa'ydı!

Hükümet üyelerinden kimilerinin, birçok yüksek memurun, küçük burjuva aydının "*halkçılık*" adına gericiliğin aç aklanmasını istemesini, bunun için de "*köyün kalkındırılması, derebeylik kalıntılarının temizlenmesi, dinin abartılmış gücünün azaltılmasını ve batıcı eğitim doğrultusundaki çabasını*" tek güç sayıyorduk!..

Birinci hedefimiz'e yürüyorduk. Kentli sevmezliği ve kendimizi onlardan üstün görme duygusu ilk belirtiydi!

Köyün geri bıraktırılmışlığının sorumlusunu kentli sanıyorduk.

"*Köyü canlandırmak*" kavramında "*köylüyü değiştirmek*" anlamı vardı. Bizse "*köylülüğü*" yüceltme yoluna girmiştik. Köylüyü değiştirmek olasıydı, ama her girişime Ağa karşı çıkıyordu. Sonra Hoca vardı köyde, ikisi de o kalın, o yüksek duvarların gerisindekilerle yandaştılar.

Kentlinin bozulmuşluğuna kızıyorduk! hazır yiyiciliğine (yiyeceğini, giyeceğinin, içeceğinin işlenmemiş maddesini köyden alıyordu) ! sömürücülüğüne (alış verişini kentten yapıyordu köylü) ! çıtkırıldığımlığına!..

Köylü emekçiyi diğerlerinden ayırmıyorduk. Bu yüzdendir ki köylülüğü yüceltiyorduk. Köylülükte "*tedavisi mümkün olmayan*" aşırı mülkiyet duygusu vardı. Tutucuydu, gericiydi, bağnazdı. Tutucu, gerici, bağnaz güçleri destekliyordu.

"*Köy enstitülerini Cumhuriyet'in en önemli eserlerinden birisi sayıyorum*" "*ilköğretim davası insan olmak millet olmak davasıdır!*" dediği halde ne olmuştu İsmet Paşa'ya?

İsmet Paşa'nın ülkeyi "*çağdaş uygarlık düzeyine*" çıkartmak isteyenlerin yanında, sonra da başında yer aldığı doğruydu.

Ama, o kalın, o yüksek duvarların gerisindekileri görmezlikten gelemezdi. O bir denge uzmanıydı ve iyi bir satranç oyuncusuydu...

Biz çığrışırdık. Pazarören köyü bu sesle kalkar bu sesle yatardı. Bizler köyün çansaatıydık. Sabahın köründe başlardık akşamın alacasına değin:

"*Biz ulusal varlığın temeliyiz köküyüz.*

Biz yurdun öz sahibi efendisi köylüyüz!.."

FUAT SAKA VE YARIN GRUBUNUN KONSERLERİ BAŞARIYLA DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz günlerde, Fuat Saka Yol filminin Berlin, Hannover ve Köln'de yapılan galalarında başarılı konserler verdi.

Türkiye gerçeklerinden çarpıcı sahneler sunan Yol filminin mimarı Yılmaz Güney'e teşekkür ederek konserlerine başlayan Saka, salonlardan taşan seyirciler tarafından büyük ilgi ile izlendi.

Sanatçı Aralık ayı sonlarında, "Grup Yarın" ile birlikte 10 gün sürecek Fransa turnesinin hazırlıkları içinde. Ayrıca 18 Aralıkta Hamburg'ta, 6 Ocakta Mannheim'de, 14 Ocakta Wuppertal'de, 16 Ocak günü ise Berlin'de bir dizi konser verecek.

ANA-OĞUL

Birgül DOĞAN

Çocuk koşarak içeri girdi, çantasını yere attı: Birden aklına gelmiş gibi anasına sordu:

-Ana babam parasını biriktirdi mi?

-Ne parası oğlum?

-Şey parası ana, babam dedi ki para biriksin, Türkiyeye gideriz dediydi.

-Niye oğul, burayı sevmiyor musun?

-Seviyorum ana, ama bu bazı alamanlar olmasa da yalnız bizler yaşasak.

-Oğul, hiç öyle şey olur mu? Anası çocuğun önüne bir tabak yemek koydu. Çocuk yemeye başlarken:

-Türkiyedekiler yarı aç yarı dokmuş ana!

-Yalan oğlum Türkiye cennet gibi. İstediğin taze meyveyi yersin, istediğin herşeyi bulursun!

-O zaman ne diye buraya geldiydik ana?

-Baban Türkiyenin biraz daha düzelmesini istiyor. Ondan sonra gideriz. Şimdi sen sus da yemeğini ye....

-Yiyorum ya ana.

İki üç dakikada yemeğini bitirmiş pencereden bakıyordu. Birden bağırdı "Ana.. duvara yine Türken scheisse yazmışlar. Biz bu kadar pismiyiz?" dedi.

-Yok evladım hiç Türkler pis olurmuy muş.

-Ama yazıyorlar.

-Yazdırıyorlar oğlum.

-Kimler?

-Daha büyükler?

-"Onlar da kim" dedi.

Kadın sustu seslenmedi. Çocukda tekrar aynı konuyu sormadı. Başka bir şey sordu!

-Ana, babam Battal Gazinin Filmini aldı mı?

-Yok onu yarın alacak.

-Battal nasıl karete yapıyor,essah

-Yok essah değil.

-Ama bizim okulda bi çocuk var Battal gazi gibi karete yapıyor.

Kadın bağırarak "artık ödevini yap" dedi. Çocuk birden yekindi.

-Ana !

-Ne var yine?

-Ödev dedinde aklıma geldi. Bizim okulda koca bir oğlan var 16, 17 yaşında. Got çeketinin arkasına üç hilal yapmış, o da ne demek oluyor?

-O, o, o işaret, o işaret ne bileyim bende canım?

-Ama ana ben biliyorum.

-Biliyorsan söyle.

-Benim sınıfta iyi bi arkadaş var bana da o söylemişti. O üç hilal Faşist demekmiş. Sonra da dediki onlar insanın ağzını, burnunu ganatırlarmış. Bu koca oğlan kimle geziyor biliyormusun?

-Aman sen de ne bileyim?

-İki alaman çocuğuyla geziyor? Hani Türken Raus yazısının altına iki SS harfini üst üste yazıyorlar ya, bu alaman çocuğunda, got çeketinde bu işaret var.

Kadın sinirlenmişti.

-Sen bunları nereden öğrendin bakayım bi garış boyunla?

-O benim arkadaş anlattıydı.

-Yoksa o çocuğun babası kominist mi?

-Yok ana onun babası devrimciymiş. Ana Devrimcide ne?

-"Sus, bacak kadar boyunla kominist olmuşsun" demeden.

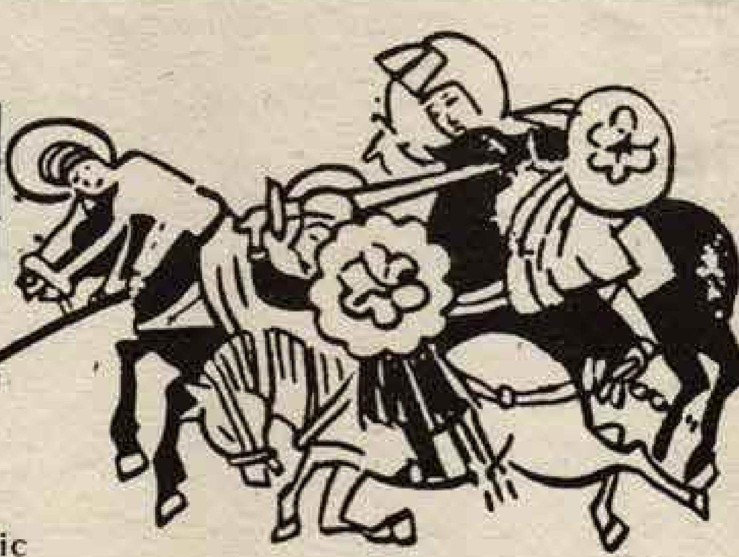
-Kominist de ne ana?

-Bak daha, bilmiyor gibi manasını soruyor. Baban gelsin bir!..

Kapı açıldı. Babası üç Wideo filimle girdi.

Köroğlu

KİZİROĞLU MUSTAFA BEY KOLU

Ömer POLAT

Yazın Köroğlu'na bir acı name
Tez yetişsin leke kondu yurduma
Sözün haksız isc gel beni kına
Doğru kelam söyleyende şer olmaz.

Köroğlu şöyle kısa bir düşünceye daldı, içinden: **"Bu atlı tekin atlı değil. Bakalım, hele gelsin yakına,"** dedi.

Gelen atlı değil de sanarsınız bir orduydu. Atın nalları altından kalkan tozlar göğe ser çekiyor, fırlayan çim parçaları ise gülle gibi bir yana saçılıyordu.

Köroğlu gene içinden: **"Bu gelen Kiziroğlu Mustafa Bey olamaz. Nefes vermeden onca yol geldik. Hangi at Kırat'a yetişebilir dünya üstünde?"** diye geçiriyordu. Bir yandan da hazırlığını görmeye başladı. Kılıcını, gürzünü yanına aldı. Kırat dikeldi kalktı, gelen atlıya doğru kişnedi, sevinçle kuyruk salladı. Uzun zamandır hiç dövüşe girmemişti.

Gelenin Kiziroğlu Mustafa bey olduğnu Köroğlu Alapaça'nın donundan anladı. Dor üstüne beyaz akıtma sargısı üstünde pırıl pırıl parlıyordu. Kiziroğlu otuz kırk adım kala atın dizginlerine asıldı, at kızakladı, geldi Köroğlu'nun karşısında durdu. Köroğlu başını usuldan kaldırdı. Kiziroğluna baktı. Vay babam, ne gözler. Diyesin Ağrı dağını alev sarmıştı. Utandı başını önüne eğdi.

"Bre namert," diye gürledi Kiziroğlu, **"bre sinsi kurt, sen kim olasında bir derviş kılığında gele, benim iki gözüm turnalarımın cığasını çalasın, içimi böylesine yakasın. Tez duanı et, zamanın kalmadı."**

Kılıcını çekti, beklemeye başladı. Köroğlu baktı çaresiz, olmayacak, Kırat'tan yana yürüdü.

"Çaresiz iş başa düştü Kırat'ım," dedi.

Tezden eğeri vurdu, üzengileri yükseltti, dizgini atın ağzına geçirdi, üstüne atladı, geldi durdu Kiziroğlu'nun karşısında. İkisi de aç aslana benziyorlardı.

"Gel bu işten vazgeç Kiziroğlu," dedi Köroğlu **"Ekmeğini yedim, suyunu içtim. çaresizdim geldim, çaldım turnalarının ciğalarını. Fiyatı neyse söyle. Kıyamam senin gibi bir yiğidin kanını akıtmaya."**

Kiziroğlu öyle bir gürledi ki duyan gök gürledi sanır.

Seni gidi uğru seni, seni gidi sinsi seni, birde konuşursun. senin kelleni elimden ordu gelse alamaz. Hazır ol vaktına," dedi, demesiyle de at sürdü Köroğlu'nun üstüne.

Önce kılıçların şakırtısı sardı ovayı, ardından yiğit naraları, at kişnemeleri. Sanarsınız koca ovada iki kişi değil de, bir ordu savaşıyordu. Atlar şaha kalkıyor, kılıçlar şakırdıyor, yer gümbürdüyordu.

At üstünde ikindiye kadar vuruştular. İkisi de anlamıştı birbirlerinin yaman zorlu olduklarını. İlk baştaki gibi kara düzen saldırmıyorlardı birbirlerinin üstüne. İkindiye doğru atlar haldan düştü, kişnemez oldular. Köpükleri kar fırtınası gibi dağılıyordu dört bir yana. Köroğlu kılıç şakırtıları arasında:

"Anladık birimizden biri ölecek Kiziroğlu. Peki bu atların suçu ne? Varsan yerde vuruşmaya, ben çoktan hazırım," diye gürledi, atladı Kırat'ın sırtından. Kiziroğlu dünden razıydı bu işe. Alpaça'sını gözüne değişmezdi.

Bu sefer gürzler çıktı ortaya. İkisi de döne döne dövüşüyorlardı. Seyre göz isterdi. Döğüş değil de bir düğündü sanki.

Gürz dövüşü de hayli bir zaman sürdü. Sonunda ne gürz kaldı, ne kalkan. Parça parça oldu ellerinde. Bu sefer de Kiziroğlu gürledi:

"Hırsızlığın kadar gücün de var, uğruu herif. Bu iş böyle olmaz. En iyisi gel güreşek. Kim alt ederse hançerini saplasın öbürünün göğsüne," diye.

Köroğlu razı oldu. İçinden:**"Nasıl eder, bir hileye düşürür, alt ederim,"** diye geçirdi.

Kapıştılar. İki boğa manda gibi kapıştılar. Ayaklarının altından çayır otları kalıp kalıp fırlıyordu. Köroğlu ne kadar ettiyse bir dengine getiremedi. Zorluydu Kiziroğlu. O demeye de kalmadı, kendini yerde buldu Köroğlu. Kiziroğlu dizlerini Köroğlu'nun kollarına bastırdı, hançerine el attı ve tam göğsüne saplayacakken:

"Dur," dedi Köroğlu,**"dur Kiziroğlu. İki turna cığası için benim gibi bir yiğidin canına kıyılmaz."**

"Sen mi yiğit," dedi Kiziroğlu. **'Hırsızdan yiğit nerede görülmüş?"**

Yeniden eli hançerli kolunu havaya kaldırdı. Köroğlu gözlerini yumdu, dişlerinin arasından:

"Ben hırsız mırsız değil, ben Köroğluyum," dedi.

Kiziroğlu'nun hançerli kolu yanına düştü, irileşmiş, şaşırmış gözleriyle altında yatan adama baktı. Düşünde görse inanmazdı.

"Yalan söylüyorsun ulan uğru," dedi. **"Beni kandıramazsın. Köroğlu olsaydı yiğit gibi gelirdi üstüme, kancık gibi değil."**

Köroğlu benim baştan size anlattığım öyküyü aynen anlattı Kiziroğ lu'na. Kiziroğlu kalktı üstünden Köroğlu'nun.

"Madem öyle, hadi git. Hayırlı olsun düğünün," dedi, başı önünde Alapaça'sına bindi, geldiği yöne atıp mahmuzladı.

Bir zaman sonra bir düşünce allak bullak etti kafasını: Ya, Köroğlu geri gider Çamlibel'e benim adımı lekelerse. İşte geldi peşimden, yıktım yere, böyle aman diledi, derse? Leke sürmez mi adıma? Bir zaman sonra yeniden çevirdi atın peşini, düştü Köroğlu'nun ardına.

Devamı gelecek sayıya

ATATÜRKÇÜLER

Strasbourg K.E.

Ben memleketten yani zulümler, gözyaşları, nefretler, kinler ülkesinden ayrılalı iki yıl oldu. Anlatılanlara, yazılanlara bakılırsa ne de çoğalmış Atatürkçüler. Amaçları uğruna yapmayacakları şey yok.

Yöremizde (Strasbourg'da) bir haftadan beri (15 Eylül'den bu yana) YOL filmi gösteriliyor. Günde 4 defa, tatil günleri bu rakam 6 oluyor. İki ayrı sinemada, birinde Türkçe orjinali, diğerinde Fransızca. Salonlar devamlı dolu oluyor. Dikkatimi çeken Türkçe orjinaline Türklerden çok Fransızlar geliyor. Çoğu arkadaşlar filmi birkaç kez seyretmeyi yeğledi. Çok şaşırtıcı bir film. Günümüzde aynen ceyran etmekte olan olaylardan bir sahne sadece.

Yerlilerin filme olan sevgisi, seyretme arzusu Türklere nazaran %90'ı buluyor. Bu da gösteriyor ki Avrupa'da kamuoyu oluşturmada Türklerden çok yerlilere ağırlık verilmelidir, yapılan çalışmalarda.

özgürlüğe adanmış kalplerinde
umutlarımızı kökleştirerek
sevgimizi
sonsuzlaştırarak
ve gömdük biz onları
sevgi dolusu kalplerimize
kanayan umutlarımıza
ve ağızlarda türkümüz
hasrete aşık olan
kalplerimize
gömdük onları
ve söz verdik
onları
unutmayacağımıza...

M.A

TÜRKİYE'DE İZİNDEYDİM

Değerli yoldaşlarım sizlere burada bir konuya değinmek istiyorum. Faşist Anayasanın oylamasına iki hafta kala izinde idim. Oylamaya bir hafta kala geri döndüm. Yani bir hafta orada kaldım. Oylamanın doğru olduğu kanaatinde değilim. Fakat Türk ve Kürt halklarının üzerlerindeki baskılar bir, yani eşit değildir. (Ben Kürt değilim). Amma oyların illere dağılışına bakılacak olursa, Doğu illerinden daha çok, diğer illerde daha fazla ret oyu vardır. Bunun nasıl olduğunu sizlerin de takdirine bırakarak, bir sonucun çıktığı açıktır. Bence daha önemli olan şudur: Türk ve Kürt Halkları arasında, yeni bir politik ortam gelişmektedir. Bu gelişen yeni olguları bundan böyle iyi organize edipde, bu devrim olayını daha olumlu yola koyulması için gazetenizin katkıda bulunmasını istemekteyim.

R.K
Remscheid
Dostça Selamlar

ABONE SERVİSİNİN OKURLARDAN DİLEĞİ

Abone işlemlerinin yürütülmesinde pratikte görülen aksamaları ve yanlışları gidermek amacı ile böyle bir açıklamayı bir kez daha anımsatmayı gerekli gördük. Bu nedenle abone olacakların aşağıdaki noktalara dikkat etmelerini dileriz:

1) Önce abone fişi doldurulacak. Abone ücretinin banka ya da posta havalesiyle gönderildiğini kanıtlayan makbuz abone fişine eklenerek ikisi de birden (Postfach 25 04 63 5000 Köln 1) abone servisimize gönderilecektir. Yalnız birisini göndermek abone işleminin yapılmasına yetmemektedir.

2) Toplu abonelerde, abone fişi doldurmaya gerek yoktur. Bunun için abone olanların adlarını ve adreslerini gösteren bir liste dizenlenmeli, bu listede gösterilen abone ücretleri topluca banka ya da postaya yatırıldığını belgeleyen makbuz abone listesine eklenerek ikisi birden gönderilmelidir.

3) Abone ücretlerinin yatırılacağı iki konto numaramız var.
a)Banka
b)Posta
Bu numaralar, abone fişi üstünde yazılıdır.

4)Bu işlemleri yürütürken:
a)Ad ve adresler düzgün, okunaklı yazılmalıdır.
b)Yatırılan paranın abone ücreti olduğu makbuz üstüne özellikle yazılmalıdır (Gazetenin öteki haveleriyle karıştırılmaması için bu ayrıca gereklidir).

5)Gönderilen abone fişlerinde birtakım noksanlıklar ve yalışlıklar yapılmaktadır. Adreslerde bazan şehir adı, bazan cadde adı, bazan ev numarası unutulmakta ve yazılmamaktadır. Bu yüzden abone işlemini haklı olarak yapamamaktayız. Bu nedenle bir yığın yazışmalar, karşılıklı suçlamalar yapmak zorunda kalıyoruz. Ayrıca adres tam olmadığı için kendilerine yazı yazarak haber vermediğimizden zor durumda kalıyoruz.

6)Toplu abone yapan dernekler bize gönderdikleri havalelerin abone ücreti mi, gazete satış ücreti mi, yoksa daha ayrı bir hesap mı olduğunu mutlaka belirtmelidirler.

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

ABONE FİŞİ

Adı ....
Soyadı ....
Adresi ....

	Almanya	Avrupa		Avustralya	USA/Kanada
6 Aylık	15,- DM ☐	18,- DM ☐		30,- DM ☐	24,- DM ☐
1 Yıllık	30,- DM ☐	36,- DM ☐		60,- DM ☐	48,- DM ☐

Abone parasının gönderileceği yer: ADA Verlags- und Handels- GmbH
Postscheckamt Köln Konto Nr.321568-508 BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln Konto Nr.3302551 BLZ 370 700 60

DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

Cunta'nın tekellere armağanı:

İŞÇİ ŞİRKETLERİ

Yıl 1965, dörtyüz kadar Anadolu insanı Köln'ün Hendel sokağında toplanmış, hararetli bir şekilde tartışıyorlardı. Toplantı yeri savaş yıkıntısı bir evden bozma bir Türk kahvesiydi. Bu kahve aynı zamanda Türk derneklerinin merkezi, mekanıydı. Tartışmalar sırasında üç kişi öne çıkıp toplantıyı sürüklemeye başladı. Bu üç Anadolu insanı, Ömer Yılmaz, Necati Telger İrfan Argun (daha sonra kurulan ilk işçi şirketinin yöneticileri olacaktı) şu öneride bulundular:**"Gurbette çalışan bizler yurdumuza döndüğümüzde neden birlikte iş kurmayalım?"**

Öneri benimsendi ve uygulama alanına sokuldu. Böylece ilk Türk işçi şirketi **"Türksan"**ın temeli atılmıştı. 14 Aralık 1966'da ilk Türk işçi şirketi Türksan, 2400 ortağıyla organize edildi. Şirketin amaç maddesinde şunlar yazılıydı:**"Amacımız tek başına yaratılamayacak olanı, kitlevi bir hareketle ve toplu bir halde Türkiye'de halk hareketine dönüştürmektir."** Bu amaç aynı zamanda Türkiye'nin ekonomik yaşamında yeni bir çığır açıyordu:**"işçi şirketleri"**. Bu tür şirketlere **"çok ortaklı"**, **"halk"**, **"hemşeri"** şirketleri de denilmektedir.

Türksan'ı yenileri izledi ve işçi şirketlerinin sayısı 1973'te 88'e, 1982'de ise, 300.000 ortağıyla 218'e ulaştı. Ulaştı ama bu girişime umutlarını bağlayanlar büyük bir hüsrana uğradı. Yurda döndüğünde kendi kendisinin efendisi olmak, hem üreteceği hem de yöneteceği kuruluşlar oluşturmak emelindeki binlerce gurbetçi emekçiyi hüsrana uğratan, büyük tekelllerin 24 Ocak kararlarıyla yürürlüğe konulan ekonomi politikasıydı. Faşist Cuntanın iktidarı gaspetmesiyle daha fütursuzca uygulanan bu politika, kısa sürede işçi şirketlerini abluka altına almış ve onları birer birer büyük holdinglerin, bankaların ağına düşürmüştür.

Bugüne kadar 218 işçi şirketi kuruldu. Ortak sayısı 300 bin. Bu şirketlerden 112'si faaliyete geçebildi. Bunların ancak 10'unun ayakta kalabileceği hesaplanıyor. Ötekiler ya satılacak ya da kapanacak.

Milyarlık fabrika 100 milyona satıldı

ANKARA, (Hürriyet) - Devlet Başkanı Kenan Evren yeni yıl mesajında, yurt dışındaki işçilerimize **"Sizlerden istediğimiz, dövizlerinizi Türk bankalarına göndermeniz ve Türkiye'de yapılan yatırımlara katılmanızdır"** çağrısını yaparken, yurt dışındaki 258 işçimizin de katkısıyla yapılan milyarlık salça fabrikası, özel bir kişiye, icra yoluyla satıldı. Sonuçta bir işçi yatırımı göçüp giderken 258'i yurt dışında çalışan işçi olan 928 ortak, güç durumda kaldı. Aslında basit gibi görünen, ancak deşince akıllara durgunluk veren olay, 24 Aralık 1981 günü aceleyle yapılan bir artırma sonunda gerçekleşti.

Ziraat Bankası ...an'a 208 milyon ...tak oldu

Rahmi KOÇ, ...

"Zayıflar tasfiye olacak, kuvvetliler daha güçlenecek"

ŞERİF ÜLGER *Nastaş Genel Müdür Vekili*

"Çok ortaklı şirketler ödenemeyecek borç yükü altındadır"

Keban Holding'te kamu'nun payı yüzde 96.2'ye yükseldi
ANKARA(DÜNYA

GELİŞİM

Türk işçilerinin Türkiye'nin kalkınmasına katkısı:

İŞÇİ ŞİRKETLERİ

Alman ve Türk hükümetleri işçi şirketlerini güçlendirmek için önlemler planlıyor...

Yurtdışında yayınlanan Türk gazetelerinde Işçi şirketleriyle ilgili çarçaf çarşaf ilanlar, ekler yer alırken, Türkiye gazeteleri, el değiştiren, satılan işçi şirketlerinin haberleriyle dolu. Işçilerin parasını, bir avuç parababalarına peşkek çekiyorlar.

EL DEĞİŞTİREN İŞÇİ ŞİRKETLERİ

Şirket Adı	Ele Geçiren Sermaye Grubu
Depstaş (Denizli)	Ergür Holding
Meysu (Bursa)	Kozanoğlu/Çavuşoğlu
Aroma "	" "
Ankon (Antalya)	" "
Bilser (Bilecik)	Halit Narin
Ege Teknik (Denizli)	Şevket Keskin
Bayraktar (Bursa)	İşmail Uzunoğlu
Gibsan	Adanalı bir Şirket
Türk-Tur	" "
İstaş	Ahmet Türkel
Jantsa (Bursa)	Sefik Çerçioğlu
Bisaş, Cemtaş (Bursa)	Koç Holding
Polylen (Bursa)	Kutlutaş Holding
Mesaş	Nuri Erbak
Maysan (Bursa)	Çukurova Holding
Karsan (Bursa)	Koç Holding/Menger Holding
Burtrak (Burdur)	Enka Holding
Balıksan (Sinop)	İş Bank./T:Sınai Kalkınma B./Desiyban
Karset (Kars)	İş Bank./TSKB
Karsu (Kayseri)	TSKB
Maksan (Malatya)	İş Bankası
Nastaş (Nazilli)	TSKB
İşbir Elektrik (Balıkesir)	TSKB
Acıpayam (Denizli)	Desiyab
Akdağ (Yozgat)	Desiyab
Betonsan (Manisa)	Desiyab/TSKB
Şirintaş (Denizli)	Desiyab/TSKB
Upaş (Uşak)	Desiyab/İş Bankası
Yetaş (Afyon)	Desiyab
Yesütaş (Sakarya)	Desiyab
Yesütaş (Sakarya)	Desiyab
Abana (Kastamonu)	Desiyab
Trabzon Giyim	Desiyab/İş Bankası
Çamsan (Ordu)	Zirat Bankası
Keban Holding (Elazığ)	T. Demir Çelik İş.
Ege Otomativ (İzmir)	Arsasını satlığa çıkardı

NE UMULDU NE BULUNDU

Oysa bu işe büyük heveslerle giren gurbetçi emekçiler ne güzel planlar yapmışlardı. Binbir çileye katlanarak biriktirdikleri üç-beş kuruşu biraraya getirerek doğdukları büyüdükleri kentlere kasabalara sanayi tesisleri kuracaklardı. Böylece yurda döndüklerinde kendi el emeklerinin ürünü olan tesislerde çalışıp, kendileri üretip kendileri yönetecekti: Patron da onlar, çalışan da onlar olacaktı.

Bu düşünceyi yurtiçindeki yakınlarının, hemşerilerinin de aklı yatmıştı. Onlar da üç / beş kuruşlarını bir araya getirip bu ortaklığa katkıya heveslenmişlerdi. Böylece, devletin yıllardır ihmal ettiği kentleri, kasabaları sanayi tesislerine kavuşacak, işsizlerine iş bulunacak, toplumsal refahları artacaktı. Sayıları 1982'de 300 bine ulaşan yurttaş topluluğu bu beklentilerle girmişti işçi şirketlerine...

Gurbetçileri **"döviz yumurtlayan tavuk"**tan başka bir şey olarak görmeyen Türk hükümetleri de bu işe **"destekçi"** görünmüşlerdi. İşçi şirketleri vesilesiyle döviz gelecekti ya! Devlet bu amaçla bir de banka kurmuştu: Devlet Sanayi ve İşçi yatırım Bankası (DESİYAB). Alman hükümeti de işçi şirketlerini destekler görünmüştü. Böyle bir girişim, Alman kapitalistlerinin, artık başından salmak istediği işçileri yurda dönmeye ikna edici bir işlev görecek, hem de bu tesislerin kuruluşuyla bol bol makina, hammadde satılacak yeni pazarlar oluşacaktı.

Böylece 1970'li yıllarda ardarda işçi şirketleri kuruldu. 1980'e gelindiğinde 50'si Marmara, 60'ı Ege, 90'ı Orta Anadolu, 50'si Doğu Anadolu'da olmak üzere sayıları 250'ye yaklaşan işçi şirketleri kimya, elektronik, metal eşya, madencilik, deri, tekstil, gıda / içki gibi alanlarda 400 milyar liralık yatırım değerinde tesisler oluşturulmuşlardı. Bu işyerlerinden işletmeye açılanlar 20 bin dolayında kişiye istihdam olanağı yaratmıştı. Yatırım halinde olanların ise 10 bin kişiye daha iş olanağı yaratacağı bekleniyordu. 1978'de Türkiye'nin 38 bin ton olan süt üretiminin %18'ini, 1,4 milyon olan un üretiminin %30'unu, 5 milyon metre kare olan halı üretiminin %10'unu, 519 milyon adet olan tuğla üretiminin %30'unu, 15 milyon tonluk çimento üretiminin %9'unu işçi şirketleri üretmekteydi.

EKONOMİK KRİZ ve 24 OCAK EKONOMİ POLİTİKASI

1970'lerin sonlarına doğru yoğun bir bunalıma giren Türkiye kapitalizmi sonuçlarını, şiddetli enflasyon ve döviz darboğazı biçiminde gösterdi. İşçi şirketleri hem bu sonuçlardan hem de 24 Ocak kararlarıyla gündeme getirilen ve cunta döneminde daha pervasızca uygulanan ekonomi politikalardan oldukça olumsuz yönde etkilendi. İşçi şirketlerinin birçoğu daha yatırım aşamasında şiddetli enflasyona yakalanmış ve kuruluş maliyetleri birkaç kat artmıştır. Öte yandan IMF'nin direktifleriyle ardarda yapılan ve nihayet Cunta döneminde sürekli hale getirilen devalüasyonlar, bu kuruluşların dışarıdan aldıkları kredilerin Türk Parası karşılığını durduğu yerde birkaç kat artırmıştır. Öyle ki sadece biriken ve **"Kur Farkı"** denilen bu borçlar binlerce emekçinin koyduğu sermayeyi şimdiden aşmıştır. Dertler bunlarla da kalmadı. **Faaliyette olan işçi şirketleri bugün, hammadde almak için para bulamıyor, yeni işletmeye açılanlar parasızlıktan üretime geçemiyorlar.** Cuntanın ekonomi politikası sonucunda halkın alım gücü iyice kısılmış, dolayısıyla iç pazar da daraltılmış olduğundan henüz emekleme döneminde olan bu kuruluşlar bir de talep bulamama sorunuyla yüzyüze gelmişlerdir.

İşçi şirketleri bugün ek sermaye bulma sorunuyla karşı karşıyadırlar. Ortaklar ellerinde avuçlarında olanları zaten ortaya koydukları için yeni sermayeyle katkıda bulunamamaktadırlar. Kredi verebilecek banka bulmak ayrı dert, %80'e ulaşan kredi faizlerini göze alabilmek ayrı dert!

Peki devlet? İşçi şirketlerine önayak olan devlet nerede? Devlet büyük tekelleri; Sapmazların Güney Sanayiini, Koç'un Asil Çelik'ini kurtarmakla meşgul. Devletin işçi şirketleri için yapabildiği, sermaye artırımına gitmek ve küçük ortakların devralamadığı, özel tekellerin de pek iştahını çekmeyen işçi şirketlerini devlet mülkiyetine geçirmek... **Tabi en önemlisi işçi şirketlerinin birer ikişer büyük tekellerin eline geçmesi. Gazeteler hergün 100 milyona satın alınan milyarlık işçi şirketlerinin öyküleriyle dolu.** İşçi şirketlerinin şu an bulunduğu durumu yine bir işçi şirketi olan Kütahya Porselen Fabrikasının Genel Müdür Yardımcısı Zeki İphar şöyle özetliyor: **"Bugün 218 halk şirketi var. Bunların yatırım değeri 400 milyar liradır.** Bu 218 şirketin 112'si faaliyete geçebilmiş, diğerleri ise inşaatlarını tamamlamış, makinalarını almış, ancak faaliyete geçememiş. **Faaliyete geçen 112 şirketin de ancak 35 tanesi yüzde 50 kapasitenin üzerinde çalışıyor. Yıl sonuna kadar bu 35'inde 10 tanesinin ayakta kalacağına inanıyorum. Diğerleri ya el değiştirecek ya da kapanacak"** (Eskişehir Sanayi Odası Bülteni, 22 Kasım 82)

Vatanımızın sayın yöneticilerine açık mektup

Askerlik ücreti bizi mahvedecek

Federal Almanya'da çalışıp yaşayan biz gençlerin bu yolla büyük bir derdimizi sayın Yöneticilerimize ulaştıracağımızı düşünerek bu mektubu yayınlamak üzere sizlere gönderiyoruz, şimdiden teşekür ederiz.

Büyük derdimiz dedik ve bizler için hakikaten öyle. Söz konusu olan bizlerin ödemek zorunda olduğumuz 22 bin marklık askerlik bedelidir. Vatana gelip 20 ay askerlik yapsak geleceğimiz bir yanda mahf-olurken bizden istenen böylesi yüksek bir parayı ödemekte ekonomik olarak bizleri mahf etmektedir. Birçoğumuz işsiz durumdayız. Birçoğumuz da aile geçindirmekle yükümlüyüz. Artan kriz nedeniyle bankalardan kredi alabilme olanağımız yok denecek kadar az. Bu şartlarda sayın yöneticilerimizin bizim söz konusu bedelin ödiyebileceğimiz olan 5-6 bin marka düşürülmesi isteğimizin makul karşılanacağını umuyoruz.

Saygılarımızla

25 İmzalı Şikayetname

Sabri Şahin 15.5.57
Mehmet Can 1.6.56
Mehmet ... 8 1256